

SVENSKA

1

EUROPAPARLAMENTSVALET

VALANVISNINGAR

Kommunala centralvalnämndens uppgifter

**OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET**

VALANVISNINGARNA FÖR EUROPAPARLAMENTSVALET SOM FÖRRÄTTAS 2019

Justitieministeriet utfärdar med stöd av 10 § i vallagen (714/1998) för vederbörande valmyndigheter följande valanvisningar för Europaparlamentvalet den 26 maj 2019. Valanvisningarna gäller fr.o.m. den 1 mars 2019 t.o.m. den 30 juni 2019.

Valanvisningar

- Nr. 1: Kommunala centralvalnämndens uppgifter
- Nr. 2: Valnämndens uppgifter
- Nr. 3: Förhandsröstning på en anstalt
- Nr. 4: Förhandsröstning på ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet
- Nr. 5: Hemmaröstning
- Nr. 6: Förhandsröstning utomlands
- Nr. 7: Magistratens uppgifter
- Nr. 8: Valkrets-nämndens uppgifter

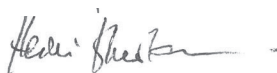
Helsingfors den 1 mars 2019

Valdirektör

Arto Jääskeläinen

Konsultativ tjänsteman

Heini Huotarinen

Julkaisija:	OIKEUSMINISTERIÖ
Utgivare:	JUSTITIEMINISTERIET
Text:	Oikeusministeriö ja kunnat
Text:	Justitieministeriet och kommunerna
Paino:	Grano Oy, Espoo, 2019
Tryckning:	Grano Oy, Esbo, 2019

Innehåll:

1. ALLMÄNT OM EUROPAPARLAMENTSVAL	1
2. KOMMUNALA VALMYNDIGHETER	3
3. KOMMUNALA CENTRALVALNÄMNDEN	6
4. FÖRBEREDANDE ÅTGÄRDER	8
4.1. Tillkännagivande av valet	8
4.2. Utbildning av kommunens valmyndigheter	10
4.3. Översändande av valmaterial	11
4.3.1. Valhandlingar och distribution av dem till centralvalnämnderna	11
4.3.1.1. Vilka valhandlingar används?	11
4.3.1.2. Distribution av valhandlingar till centralvalnämnderna	13
4.3.1.3. Vissa frågor som bör beaktas i fråga om valhandlingarna	14
4.3.2. Valtillbehör och möbler	16
4.3.3. Material som centralvalnämnden behöver	20
4.4. Ibruktagande av valdatasystemet	21
4.5. Förberedelser inför röstningen på valdagen	24
4.5.1. Bestämmande av röstningsstället på valdagen	24
4.5.2. Vallokalernas tillgänglighet	24
4.5.3. Utnämning av valbiträden och andra personer som bistår valnämnden	27
4.5.4. Tillställande av valmaterial till röstningsstället	27
4.6. Förberedelser inför förhandsröstningen	29
4.6.1. Bestämmande av och arrangemangen på förhandsröstningsstället.	29
4.6.2. Förhandsröstningsställets tillgänglighet	29

4.6.3. Förordnande av valförrättare	30
4.6.4. Centralvalnämndens föreskrifter och anvisningar till valförrättare	31
4.6.5. Ställande av valmaterialet, möbler och utrustningar till förhandsröstningsstället.	32
4.6.6. Information om förhandsröstningsställena och var de ligger	32
4.7. Förberedelser inför röstning på en anstalt.	33
4.8. Förberedelser inför hemmaröstning	34
4.8.1. Vem kan rösta hemma?	34
4.8.2. Tillgång till hemmaröstningsblanketterna	36
4.8.3. Anmälan till hemmaröstning och hantering av anmälningarna hos centralvalnämnden	36
4.8.4. Förberedelser inför förrättning av hemmaröstning	40
4.8.5. Distribution av valmaterial som behövs vid hemmaröstning	44
4.9. Befullmäktigande av valobservatörer	45
5. GRANSKNING AV FÖRHANDSRÖSTNINGS- OCH BREVRÖSTNINGSHANDLINGARNA	46
5.1. Varifrån kommer handlingarna som granskas hos centralvalnämnden?	46
5.1.1. Förhandsröstningens ytterkuvert	46
5.1.2. Ytterkuvert för brevröstning.	48
5.2. Förvaring av inkomna ytterkuvert	50
5.3. Granskning av handlingarna	50
5.3.1. Allmänt	50
5.3.2. Granskning av förhandsröstningshandlingarna	51
Steg 1: Granskning av adressfältet på inkomna ytterkuvert	53
Steg 2: Sortering av ytterkuverten enligt röstningsområde.	55

Steg 3: Öppnande av ytterkuverten samt granskning av följbrevet och valkuvertet.	56
Steg 4: Förhandsröstningen godkänns eller lämnas obeaktad	60
Steg 5: Införande av godkända förhandsröstningar i rösträttsregistret och vallängderna	62
Steg 6: antering av godkända valkuvert och följbrev	65
5.3.3. Granskning av brevröstningshandlingarna	69
Steg 1: Granskning av adressfältet på inkomna ytterkuvert för brevröstning	71
Steg 2: Sortering av ytterkuverten för brevröstning enligt röstningsområde	72
Steg 3: Öppnande av ytterkuverten för brevröstning samt granskning av följbrevet och valkuvertet.	73
Steg 4: Brevröstningen godkänns eller lämnas obeaktad	76
Steg 5: Införande av godkända brevröstningar i rösträttsregistret och vallängderna	79
Steg 6: Hantering av godkända valkuvert och följbrev för brevröstning	80
Steg 7: Hantering av ytterkuvert för brevröstning som inkommit efter utsatt tid.	82
5.4. Postning av ytterkuvert till en annan centralvalnämnd	83
6. VALLÄNGDERNA OCH DISTRIBUTION AV DEM	84
7. PRELIMINÄR RÖSTRÄKNING	88
7.1. Förberedande åtgärder	88
7.2. Tillkännagivande av den preliminära rösträkningen	90
8. ÅTGÄRDER EFTER VALET	91
8.1. Insamling av uppgifter om nationalitet.	91
8.2. Arkivering och förstörande av valhandlingar	93

8.3. Förvaring av oanvända handlingar samt tillbehör och möbler 95

9. UPPGIFTER SOM HÄNFÖR SIG TILL SMÅ RÖSTNINGSOMRÅDEN 96

9.1. Allmänt. 96

9.2. Sammanförande av röstsedlarna i små röstningsområden . . 98

9.2.1. Sammanförande av förhandsröster och
röster på valdagen i ett röstningsområde 99

9.2.1.1. ALTERNATIV 1: Valnämnden kommer
med röstsedlarna till centralvalnämnden 100

9.2.1.2. ALTERNATIV 2: Centralvalnämnden för
röstsedlarna till röstningsstället i röstningsområdet
och lägger dem i valurnan 103

9.2.2. Sammanförande av röstsedlar i två eller
flera röstningsområden 104

10. ÖVRIGA ANVISNINGAR 105

Bilagor:

BILAGA 1a: Vallagen (714/1998)	107
I avdelningen: Gemensamma bestämmelser	107
1 kap: Allmänna bestämmelser	107
2 kap: Valmyndigheter	110
3 kap: Rösträtsregister	112
4 kap: Myndighetsuppgifter vid kandidatuppställning.	117
5 kap: Förhandsröstning	121
6 kap: Röstning på valdagen	129
7 kap: Uträkning och fastställande av valresultatet	134
8 kap: Ändringssökande.	136
II avdelningen: Bestämmelser om respektive val	138
9 kap: Riksdagsval	138
10 kap: Presidentval	138
11 kap: Kommunalval.	138
12 kap: Europaparlamentsval	139
III avdelningen: Särskilda bestämmelser	143
13 kap: Kompletterande bestämmelser	143
14 kap: Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	145
BILAGA 1b: EU:s valakt	146
BILAGA 1c: Förvaltningslag (434/2003: 27-30 §).	149
BILAGA 2a: Vallängdens pärmblad	151
BILAGA 2b: Vallängdens uträkningssida	152
BILAGA 2c: Vallängdssida	153
BILAGA 2d: Stödförteckning till vallängden: Väljare som röstat på förhand.	154
BILAGA 2e: Anvisning för att binda samman vallängden.	155
BILAGA 3: Röstsedel	157
BILAGA 4a: Meddelandekort 3r	158
BILAGA 4b: Meddelandekort 3u	159
BILAGA 5a1: Följebrevsblankett (med kvitteringsanteckning)	160
BILAGA 5a2: Följebrevsblankett (utan kvitteringsanteckning)	161
BILAGA 5b: Följebrevsblankett för hemmaröstning	162
BILAGA 5c: Följebrev för brevröstning	163
BILAGA 6a: Valkuvert	164
BILAGA 6b: Valkuvert för brevröstning	165
BILAGA 7a: Ytterkuvert	166
BILAGA 7b: Ytterkuvert för brevröstning	167
BILAGA 8: Förteckning över dem som röstat	168
BILAGA 9: Blankett för kvitteringslista över ytterkuvert	170
BILAGA 10: Hemmaröstningsblankett	171
BILAGA 11: Blankett för valprotokollet	173
BILAGA 12: Justitieministeriets instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen	177
BILAGA 13: Checklista över valmaterial som de kommunal valmyndigheterna behöver	178
BILAGA 14: Checklista för röstningsställets tillgänglighet	181
BILAGA 15: Utbildningsstyrelsens siffermallar	182
BILAGA 16: Vissa tidsfrister	183

1. ALLMÄNT OM EUROPAPARLAMENTSVAL

Europaparlamentsvalet 2019

Europaparlamentsvalet förrättas söndagen den 26 maj 2019. Förhandsröstning ordnas i Finland den 15–21 maj 2019 och utomlands den 15–18 maj 2019. Ombord på finska fartyg som befinner sig utomlands kan förhandsröstningen dock inledas redan den 8 maj 2019.

Vallagstiftning

Bestämmelser om förrättning av Europaparlamentsval finns i vallagen (714/1998; **bilaga 1a**) och EU:s valakt (akt om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet, 76/787/EKSG, EEG, Euratom, **bilaga 1b**). Valmyndigheterna ska utöver denna anvisning även noggrant sätta sig in i den bifogade sammanfattningen av de bestämmelser som gäller Europaparlamentsval.

Rösträtt och valbarhet

Bestämmelser om rösträtt i Europaparlamentsval finns i 14 § i grundlagen och bestämmelser om valbarhet i 164 § i vallagen.

Rösträtsregister och meddelandekort

Befolkningsregistercentralen upprättar senast onsdagen den 10 april 2019 ett rösträtsregister i vilket införs varje person som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är röstberättigad i Europaparlamentsvalet. I registret införs beträffande varje röstberättigad de uppgifter som avses i 18 och 19 § i vallagen, sådana de är i befolkningsdatasystemet, fredagen den 5 april 2019 klockan 24. Befolkningsregistercentralen utarbetar för var och en som införts i rösträtsregistret ett meddelandekort och sänder det per post senast torsdagen den 2 maj 2019 till alla väljare vilkas adress är känd.

Till meddelandekortet bifogas en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställen som finns inom väljarens valkrets samt deras adresser och öppettider.

Röstning

Väljarna kan rösta antingen på förhand eller på valdagen. Rösträtten får inte utövas via ombud.

Väljarna kan förhandsrösta

- på vilket som helst av de allmänna förhandsröstningsställena som avses i 9 § 1 mom. 1 och 2 punkten i vallagen i Finland eller utomlands eller
- på en sådan anstalt som avses i 9 § 1 mom. 3 punkten i vallagen, om han eller hon vårdas eller har intagits på denna,
- ombord på ett sådant finskt fartyg som avses i 9 § 1 mom. 4 punkten och som befinner sig utomlands, om han eller hon hör till fartygets personal, eller
- på vissa villkor i sitt eget hem enligt vad som föreskrivs om hemmaröstning i 9 § 2 mom. i vallagen eller
- per brev, om han eller hon bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen.

Röstningen på valdagen förrättas mellan klockan 9 och 20 i varje kommun röstningsområdesvis. Väljaren får rösta enbart inom det röstningsområde (i den vallokal) som har antecknats för honom eller henne i rösträttsregistret och som anges på meddelandekortet som skickats med posten. Väljarna kan vid behov kontakta magistraten för att få veta var de får rösta på valdagen.

2. KOMMUNALA VALMYNDIGHETER

Allmänt

Europaparlamentsvalet 2019 förrättas i kommunerna av följande valmyndigheter:

- kommunens centralvalnämnd
- valnämnden
- valbestyrelsen
- valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena
- valförrättaren vid hemmaröstning
- valbiträdena vid röstningsställena på valdagen

Valmyndigheters opartiskhet

Enligt 9 a § i vallagen ska valmyndigheterna sköta sitt uppdrag opartiskt. För att befästa denna allmänna bestämmelse har man i vallagen

- vissa begränsningar i fråga om vem som är behörig för uppgiften som valmyndighet och
- när bestämmelserna om jäv i 27–30 § i förvaltningslagen (365/2003; **bilaga 1c**) ska tillämpas på valmyndigheten.

Begränsningarna som gäller behörighet vid Europaparlamentsval

Centralvalnämnden:

- ett partis eller en valmansförenings valombud får inte vara medlem eller ersättare i centralvalnämnden.

Valnämnden:

- en kandidat¹ i valet får inte vara medlem eller ersättare i valnämnden.

Valbestyrelsen:

- en kandidat i valet kan inte vara medlem eller ersättare i valbestyrelsen och inte heller
- kandidatens make eller maka², barn, syskon eller förälder.

¹ Samma begränsning gäller de biträden som valnämnden eventuellt anlitat enligt 16 § 2 mom. i vallagen.

² Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

De allmänna förhandsröstningsställena:

- en kandidat i valet kan inte vara valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe och inte heller
- kandidatens make eller maka, barn, syskon eller förälder.

Hemmaröstning:

- en kandidat i valet kan inte vara valförrättare vid hemmaröstning och inte heller
- kandidatens make eller maka, barn, syskon eller förälder.

Röstningsställe på valdagen:

- en kandidat i valet kan inte vara valbiträde och inte heller
- kandidatens make eller maka, barn, syskon eller förälder.

En allmän begränsning som gäller behörighet är att valmyndigheten inte kan vara en omyndig person (dvs. en person som inte har fyllt 18 år eller som förklarats omyndig).

Tillämpning av bestämmelserna om jäv på kommunala valmyndigheter

Med jäv avses en sådan situation där en opartisk handläggning kan äventyras på grund av förhållandet mellan handläggaren och det ärende som behandlas eller en part i ärendet.

Jävsgrunderna anges i 28 § i förvaltningslagen. Den som är jävig får inte delta i eller vara närvarande vid handläggningen av ett ärende. En person som är jävig ska själv meddela att han eller hon är jävig. Om jäv för medlemmar i ett kollegialt organ beslutar organet i fråga. I stället för en jävig person ska utan dröjsmål förordnas i en ojävig person.

Enligt vallagen ska förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas på:

- medlemmar och ersättare i centralvalnämnden.

Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på:

- medlemmar och ersättare i valnämnden³,
- medlemmar och ersättare i valbestyrelser
- valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena,
- valförrättare vid hemmaröstning eller
- valbiträdena vid röstningen på valdagen.

³ Jävsbestämmelserna tillämpas inte heller på de eventuella biträden som avses i 16 § 2 mom. i vallagen (se även fotnot 2).

Valmyndigheters ansvar

I 185 § i vallagen föreskrivs att om en medlem i den kommunala centralvalnämnden, valnämnden eller valbestyrelsen eller en valförrättare eller någon annan person i egenskap av valmyndighet enligt vallagen försummar sina skyldigheter, ska han eller hon straffas såsom tjänsteman för tjänstebrott.

3. KOMMUNALA CENTRALVALNÄMNDEN

Centralvalnämndens sammansättning

Kommunens centralvalnämnd vid Europaparlamentsvalet 2019 är den i 13 § i vallagen avsedda kommunala centralvalnämnden (nedan *centralvalnämnd*) som fullmäktige har tillsatt år 2017.

Centralvalnämnden anställer en sekreterare och annan nödvändig personal.

Beslutförhet

Centralvalnämnden är beslutför med fem medlemmar. Om en ersättare i centralvalnämnden har avlidit, har förhinder eller är jävig, får kommunstyrelsen vid behov förordna en tillfällig ersättare. Centralvalnämndens ordförande ska se till att nämnden alltid är beslutför vid sina sammanträden.

Om val av nya förtroendevalda till ett kommunalt organ under pågående mandattid föreskrivs i kommunallagen (410/2015).

Behörigheten för centralvalnämndens medlemmar och sekreterare att delta i andra kommunala valmyndigheters arbete

Det rekommenderas att centralvalnämndens medlemmar och sekreterare inte vid sidan om sitt uppdrag sköter någon annat uppgift som valmyndighet. Centralvalnämnden ska enligt 63 § i vallagen granska förhandsröstningshandlingarna. Om en medlem i centralvalnämnden eller nämndens sekreterare har fungerat som valförrättare eller som medlem i en valbestyrelse, är han eller hon jävig att delta i bedömningen av lagenligheten av den egna verksamheten.

Rätten att närvara vid centralvalnämndens sammanträden

Centralvalnämnden beslutar om rätten att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden för andra personer än de som på grund av sina uppgifter enligt vallagen har rätt att delta i sammanträdena. På centralvalnämnden tillämpas inte den i kommunallagen nämnda förvaltningsstadgans bestämmelser om kommunstyrelsens företräd-

ares och kommundirektörens eller borgmästarens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden.

Om valombudens rätt att vara närvarande vid valmyndigheternas sammanträden föreskrivs i 184 § 1 mom. i vallagen.

Valobservatörens rätt att närvara

I 184 § 2 mom. föreskrivs om en befullmäktigad valobservatörs rätt att vara närvarande när valmyndigheter utför sina uppgifter. Rätten att närvara gäller därmed utöver möten även valmyndigheternas övriga verksamhet. Valobservatörerna avgör själva hur, var och i vilken omfattning de observerar valet.

Uppgifter

Vid Europaparlamentsval har centralvalnämnden följande uppgiftshelheter:

- Förberedande åtgärder inför valet
- Uppgifter som hänför sig till vallängderna
- Behandling av förhandsröstnings- och brevröstningshandlingarna
- Uppgifter som hänför sig till rösträkningen
- Åtgärder efter valet
- Om det i kommunen finns sådana små röstningsområden som avses i 82 § vallagen, uppgifter som hänför sig till dem.

I denna anvisning behandlas inte sådana uppgifter som centralvalnämnden ska ha skött redan innan denna valanvisning ges ut (se justitieministeriets brev 1.10.2018 VN/4971/2018, www.vaalit.fi/sv/brev-och-promemorior-till-valmyndigheterna).

Centralvalnämnden ska sköta enbart de myndighetsuppgifter som anges i vallagen och som nämns i justitieministeriets valanvisningar och valdatasystemets anvisningar. Utgångspunkten är att centralvalnämnden inte ska sköta andra uppgifter. Om det i samband med valförrättningen ordnas kaffebjudningar eller lotterier, får dessa övriga åtgärder inte störa myndighetsverksamheten.

4. FÖRBEREDANDE ÅTGÄRDER

Vid Europaparlamentsvalet har centralvalnämnden följande förberedande uppgifter:

- Tillkännagivande av valet
- Utbildning av kommunens andra valmyndigheter
- Hantering av valmaterialet
- Ibruktagande av valdatasystemet
- Förberedelser inför röstningen på valdagen
- Förberedelser inför förhandsröstning
- Förberedelser inför röstning på en anstalt
- Förberedelser inför hemmaröstning
- Vid behov befullmäktigande av valobservatörer

4.1. Tillkännagivande av valet

Avfatta en kungörelse om

- röstningsställena på valdagen,***
- de allmänna förhandsröstningsställena,***
- anmälning till hemmaröstning och***
- enligt ditt omdöme om andra ärenden som hänför sig till valförrättningen***

Kungörelse

Centralvalnämnden ska i god tid före förhandsröstningen börjar, på det sätt som kommunala tillkännagivanden meddelas för kännedom enligt 108 § i kommunallagen, tillkännage följande:⁴

1) Valdagen vid Europaparlamentsvalet (söndagen den 26 maj 2019) och

- namnen på,
- adresserna till och
- röstningstiden (kl. 9–20) vid röstningsområdenas röstningsställen samt

⁴ Centralvalnämnden ska senast den 8 mars 2019 ha registrerat dessa uppgifter samt sina egna kontaktuppgifter i basdatasystemet i justitieministeriets valdatasystem (VAT), varifrån de kan hämtas bl.a. för utarbetande av meddelandekorten och deras bilagor.

2) Förhandsröstningsperioderna (15-21 maj 2019) och

- namnen på,
- adresserna till,
- öppethållningsdagarna och
- de dagliga öppettiderna för samtliga allmänna förhandsröstningsställen inom kommunens område (kommunens egna allmänna förhandsröstningsställen och postkontor med förhandsröstning).

Centralvalnämnden kan dessutom efter sitt eget omdöme tillkänna-ge även andra ärenden som hänför sig till valförrättningen, såsom t.ex. anordnandet av hemmaröstning och anmälning till den. Ett annat ärende som kan tillkännages är att den som inte har ett sådant identitetsbevis som behövs vid röstningen kan hos polisen hämta ett avgiftsfritt temporärt identitetskort, som utfärdas åt en person för att han eller hon ska kunna rösta. För att få ett temporärt identitetskort måste den som ansöker om kortet ha med sig två passfoton enligt polisens passfotoanvisningar.

Kommunen ordnar inte sådan brevröstning som avses i kap. 5 a i val-lagen, men inget hindrar att centralvalnämnden i sin kungörelse näm-ner brevröstningen. Mer information om brevröstning finns på adres-sen vaalit.fi/brevrostning.

Förutom de officiella kungörelser som publiceras på kommunens webb-plats (108 § i kommunallagen) bör kommunen även på andra sätt ge information om de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen samt deras adresser och öppettider. Andra lämpliga sätt att sprida information är t.ex. kommunens egna affischer som sätts upp på ut-omhusreklamställningar, bibliotek, serviceställena för de kommunala ämbetsverken och andra synliga ställen. I affischerna kan finnas in-formation t.ex. om kommunens förhandsröstningsställen och deras öppettider.

4.2. Utbildning av kommunens valmyndigheter

- Ge utbildning, rådgivning och anvisningar till kommunens andra valmyndigheter

Centralvalnämnden ska se till att

- valnämndernas medlemmar och ersättare,
- valbestyrelsernas medlemmar och ersättare,
- valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och
- valförrättarna vid hemmaröstning

är medvetna om sina uppgifter och sitt ansvar. För detta ändamål ska centralvalnämnden eller dess personal

1) i god tid före valet till respektive valmyndighet dela ut justitieministeriets följande val- och VAT-anvisningar:

- till valnämnderna
 - a) valanvisning nr 2 (Valnämndens uppgifter) samt
 - b) VAT-anvisning nr 4d (Anvisningar om rösträttsdatasystemet för valnämnden), om valnämnden använder rösträttsdatasystemet
 - c) VAT-anvisning nr 5c (Anvisningar om resultatuträkningssystemet för valnämnden), om valnämnden använder valdatasystemet för registrering av röster
- till valbestyrelserna valanvisning nr 3 (Förhandsröstning på en anstalt)
- till valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena
 - a) valanvisning nr 4 (Förhandsröstning på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet) samt
 - b) VAT-anvisning nr 4c (Anvisningar om rösträttsdatasystemet för valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet)
- till valförrättarna vid hemmaröstning valanvisning nr 5 (Hemmaröstning).

2) utbilda ovan nämnda andra kommunala valmyndigheter i deras uppgifter. I samband med utbildningen är det bra att på ett åskådligt sätt gå igenom de olika röstningsförfarandena och diskutera detaljerna i dem. Ovan nämnda val- och VAT-anvisningar kan utnyttjas vid utbildningen.

3) kunna nås av ovan nämnda andra kommunala valmyndigheter under hela valet för att svara på deras frågor.

4.3. Översändande av valmaterial

- *Ta emot valhandlingarna och materialet som skickas av justitieministeriet*
- *Kontrollera att valstämplarna, valurnorna och röstningsbåsen är i skick*
- *Beställ vid behov mer stämplars hos Helsingfors Stämpelfabriks Ab och mer urnor hos justitieministeriet. Beställ vid behov mera röstningsbås*
- *Se till att behövliga valhandlingar, tillbehör och möbler översänds till kommunens alla valmyndigheter*

Den kommunala centralvalnämnden ska se till att

- valnämnderna,
- valbestyrelserna,
- valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och
- valförrättarna vid hemmaröstning

har de valhandlingar, valstämplar, röstningsbås, valurnor samt annat material och tillbehör som behövs vid valförrättningen till sitt förfogande.

Material och tillbehör som de olika kommunala valmyndigheterna behöver samt distributionen av dessa behandlas i kapitlen 4.5.–4.8.

4.3.1. Valhandlingar och distribution av dem till centralvalnämnderna

4.3.1.1. Vilka valhandlingar används?

Vid Europaparlamentsvalet 2019 används följande valhandlingar:

A. Valhandlingar som utarbetats av justitieministeriet:

- 1) Röstsedlar för Europaparlamentsvalet 2019 (**bilaga 3**)
- 2) Följebrevsblankett (valblankett nr 5, **bilaga 5a**),
- 3) Följebrevsblankett för hemmaröstning (valblankett nr 5K, **bilaga 5b**),
- 4) Valkuvert (valblankett nr 4), som är brunt till färgen och har ett litet fönster i nedre kanten (**bilaga 6**),
- 5) Ytterkuvert (valblankett nr 6), vars framsida är till största delen

gult och på vars fram- och baksida har tryckts ett rött Express-märke (**bilaga 7**),

- 6) Förteckning över förhandsröstande (Förteckning över väljarna, valblankett nr 7, **bilaga 8**),
- 7) Blankett för kvitteringslista över ytterkuvert (**bilaga 9**),
- 8) Hemmaröstningsblankett (valblankett nr 14, **bilaga 10**),
- 9 a) Valprotokoll (valblankett nr 8, **bilaga 11**),
- 9b) Vaalipöytäkirja (vaalilomake nro 8)
- 10a) Affisch för information om förhandsröstningen, på finska och svenska,
- 10b) Affisch för information om röstningen på valdagen, på finska och svenska,
- 11a) Justitieministeriets instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen, på finska och svenska (**bilaga 12**),
- 11b) Justitieministeriets instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen, på finska och samiska,

B. Valhandling som utarbetats av Helsingfors valkrets nämnd:

- 12) sammanställningen av kandidatlistorna för Europaparlamentsvalet

C. Resultatuträkningsblanketter som utarbetats av justitieministeriet:

- 13) a) Resultatuträkningsblankett 1: Antalet förhandsröstande
- b) Resultatuträkningsblankett 2: Antalet röstande på valdagen, preliminär uppgift,
- c) Resultatuträkningsblankett 3: Antalet röster på valdagen, preliminärräkning
- d) Resultatuträkningsblankett 4: Blankett för bilaga till valprotokollet

D. Vallängderna:

- 14) Vallängderna som justitieministeriet skrivit ut ur rösträttsregistret (**bilaga 2a-c**).

4.3.1.2. Distribution av valhandlingar till centralvalnämnderna

1. Valhandlingar som sänds per post

På uppdrag av justitieministeriet skickar PostNord Strålfors Ab (nedan PNS) under mars-april 2019 till centralvalnämnderna en dokumentförsändelse med de valhandlingar som anges ovan i punkterna A 1-9 och som valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna behöver. Antalet olika handlingar baserar sig på centralvalnämndens beställning som lämnats in via den elektroniska tjänsten för beställning av valmaterial före den 7 januari 2019.

När det gäller distributionen bör följande beaktas:

- 1) Röstsedlarna är förpackade i buntar med 100 st. i varje
- 2) Det skickas 5 st. blanketter för hemmaröstning och kvitteringslistor över ytterkuvert och avsikten är att centralvalnämnden själv kopierar ett behövt antal blanketter.

2. Distribution av sammanställningarna av kandidatlistorna

Var och en valkrets nämnd fastställer sammanställningen av kandidatlistorna i valkretsen i fråga på torsdagen den 25 april 2019 och sänder den själv och/eller via de andra valkrets nämnderna till centralvalnämnderna i alla kommuner.

3. Valhandlingar som sänds per e-post

Justitieministeriet sänder till centralvalnämnderna per e-post i god tid före förhandsröstningen inleds:

- affischen för information om förhandsröstningen,
- affischen för information om röstningen på valdagen,
- instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen.

Centralvalnämnden ska skriva ut ett behövt antal instruktioner. Instruktionerna ska finnas uppsatta i alla röstningsbås vid förhandsröstningen och röstningen på valdagen och på annat sätt tillgängliga för väljarna vid anstalts- och hemmaröstningen. Om centralvalnämnden redan vid valen 2012-2019 utarbetade egna versioner av dessa instruktioner, kan dessa användas även vid Europaparlamentsvalet, eftersom instruktionerna inte har ändrats.

Centralvalnämnden kan efter sitt eget omdöme skriva ut och använda affischerna för information om förhandsröstningen och röstningen på valdagen.

4. Blanketter som ska laddas ner

Varje centralvalnämnd ska själv ladda ner (och skriva ut) resultatuträkningsblanketterna 1-4 som finns i valdatasystemet. Valstödet vid Rättsregistercentralen ger närmare anvisningar om detta.

5. Distribution av vallängderna

Distributionen av vallängderna som justitieministeriet skrivit ut ur röst-rättsregistret beskrivs nedan i denna anvisning.

4.3.1.3. Vissa frågor som bör beaktas i fråga om valhandlingarna

Förvaring och hantering av valhandlingarna vid centralvalnämnden

Centralvalnämnden ska se till att obehöriga inte har tillgång till valhandlingarna. Valhandlingarna ska förvaras i ett låst utrymme.

Kan oanvända handlingar från föregående val användas?

Vid Europaparlamentsvalet 2019 får man i regel enbart använda handlingar som distribuerats för valet i fråga. Förutom dessa är det dock möjligt att använda

- 1) av de handlingar som distribuerats för valen under åren 1999-2019:
 - foljebrevsblanketter,
 - blanketter för förteckningen över dem som röstat på förhand,
 - blanketter för valprotokollet, och
- 2) av de handlingar som distribuerats för valen under åren 2017-2019:
 - valkuvert (som har ett fönster i nedre kanten) förutsatt att limytan håller (måste testas),
- 3) ytterkuvert med färdigtryckt Expres-märke som sänts för valen under åren 2017-2019.

Övriga oanvända handlingar från föregående val får inte användas utan de ska omedelbart förstöras. Det ska särskilt ses till att oanvända röstsedlar från riksdagsvalet 2019 förstörs. Också de ytterkuvert som använts vid val före kommunalvalet 2017 ska förstöras, eftersom alla ytterkuvert från och med kommunalvalet har varit expressbrev och därför har ett Expres-märke tryckts färdigt på de nya ytterkuverten.

Tilläggsbeställning av valhandlingar

Centralvalnämnden sköter tilläggsbeställningarna för valnämndernas, valbestyrelsernas och valförrättarnas räkning.

Centralvalnämnderna ska följa antalet röstsedlar och andra valhandlingar under förhandsröstningen och efter den. Eventuella tilläggsbeställningar för valdagen ska göras senast måndagen den 20 maj 2019 före kl. 12 för att handlingarna ska hinna fram till centralvalnämnderna senast fredagen före valdagen.

Tilläggsbeställningar och närmare upplysningar om distributionen:

- e-post: customer.service@stralfors.fi,
- tfn 020 740 4100 klockan 8–17.

Kopiering av valhandlingar

Följande handlingar behöver inte nödvändigtvis beställas utan de kan också kopieras:

- följbrevsblanketten
- följbrevsblanketten för hemmaröstning
- förteckningen över dem som röstat på förhand
- blanketten för valprotokollet
- hemmaröstningsblanketten
- blanketten för kvitteringslista av ytterkuvert.

Kopiorna ska dock vara av god kvalitet. Andra handlingar får inte kopieras, utan de ska beställas.

När centralvalnämnden har tagit emot valhandlingarna ska den

1. Omedelbart kontrollera att försändelsen innehåller det antal olika handlingar som framgår av följesedeln.
2. Kontrollera genom stickprov att handlingarna, speciellt röstsedlarna, har felfritt tryck.

3. Vidarebefordra handlingarna i god tid till valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstning.
4. I mån av möjlighet föra bok över hur många valhandlingar som har distribuerats och till vilken valmyndighet samt när detta har skett och över hur många handlingar centralvalnämnden ännu har kvar efter varje distribution.
5. Ta emot de oanvända handlingar som valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena inom kommunen och vid hemmaröstning samt valbestyrelserna återlämnar när förhandsröstningen har avslutats samt föra bok också över dem.
6. Se till att det åtminstone hos centralvalnämnden finns tryckta eller duplicerade hemmaröstningsblanketter för dem som vill rösta hemma. Blanketten finns också tillgänglig på justitieministeriets valwebbplats, www.vaalit.fi/sv/att-rosta-hemma.

4.3.2. Valtillbehör och möbler

Valstämplar

Både vid förhandsröstningen och vid röstningen på valdagen stämpas röstsedlarna med valstämplar. Centralvalnämnden svarar för förvaringen av valstämplarna. Valstämpeln, som fastställts genom justitieministeriets beslut (23.7.1996), är blåroöd till färgen och ser ut på följande sätt:

Centralvalnämnden ska i god tid före förhandsröstningen börjar ovillkorligen kontrollera att valstämplarna är i användbart skick och har tillräckligt med stämpelfärg. En röstsedel som stämplats med en trasig stämpel är enligt 85 § i vallagen ogiltig, om stämpeln är så bristfällig att man inte kan vara säker på att den har gjorts med en valstämpel.

Om någon stämpel har gått sönder eller annars blivit oanvändbar, ska centralvalnämnden utan dröjsmål beställa nya stämplat eller ny stämpelfärg från Helsingfors Stämpelfabriks Ab. Beställningen görs hos:

Helsingfors Stämpelfabriks Ab
e-post: myynti@leimasin.fi, fax (09) 692 7644
Närmare upplysningar: tfn (09) 687 7350.

Centralvalnämnden ska i god tid före förhandsröstningen börjar skicka valstämplarna till valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsstäl-lena och vid hemmaröstning samt till valbestyrelserna. Dessa återsän-der stämplatarna till centralvalnämnden efter avslutad förhandsröstning. Centralvalnämnden ska kontrollera att stämplatarna som återsänds är i skick. Efter detta skickar centralvalnämnden stämplatarna till valnäm-nerna för röstningen på valdagen. Valnämnderna återsänder dem till centralvalnämnden när valförrättningen har avslutats. Det är bra att skicka även reservstämplar till valförrättarna, valbestyrelserna och valnämnderna. Centralvalnämnden ska föra bok över de valstämplar som delats ut och återsänts.

Centralvalnämnden ska hålla de valstämplar som den har i sin besitt-ning i säkert förvar som obehöriga inte har tillträde till.

Förseglingsmaterial

Justitieministeriet ser till enligt centralvalnämndens beställning att de förseglingsband som valnämnderna behöver sänds till centralvalnäm-nerna tillsammans med valhandlingarna. Centralvalnämnden ska sän-da förseglingsbanden till valnämnderna för röstningen på valdagen. På förseglingsbanden har det tryckts samma bild som på valstämpeln och texten Vaalisinetti Valsigill.

Redskap för att binda vallängden

De nya vallängderna, som användes första gången i kommunalvalet 2017, består av lösblad. För att vallängden ska kunna användas på valdagen ska lösbladen antingen sättas i en pärm eller på annat sätt bindas ihop. Kommunen har via den elektroniska tjänsten för beställ-ning av valmaterial kunnat beställa två slags redskap för att binda vall-ängden. Dessa beskrivs i **bilaga 2e** till denna anvisning. Vallängden kan också bindas t.ex. med arkivbeständigt snöre.

Röstningsbås och rörelsehindrades möjligheter att rösta

Kommunen svarar för anskaffningen av de röstningsbås där röstningsanteckningen ska göras och för kostnaderna för dem. Röstningsbåsen ska vara sådana att bevarandet av valhemligheten kan säkerställas. På röstningsstället ska finnas även sådana röstningsbås som lämpar sig för väljare som använder hjälpmedel med hjul, såsom rollator eller rullstol, eller, om ett tillgängligt röstningsbås inte kan ordnas, ett bord utrustat med sådana skärmar att väljaren kan göra sin röstningsanteckning och samtidigt bevara valhemligheten⁵. I röstningsbåsen bör även finnas förstoringsglas eller motsvarande med tanke på väljare med dålig syn.

Centralvalnämnden svarar för att röstningsbåsen sänds till förhandsröstningsstället. Valförrättaren eller valbestyrelsen ska i god tid före valet komma överens med centralvalnämnden om att få låna ett eller flera röstningsbås, transporten av dem och andra frågor. De lånade röstningsbåsen ska återställas till centralvalnämnden så snart förhandsröstningen är avslutad. Centralvalnämnden ska i god tid före valdagen sända röstningsbåsen till röstningsställena på valdagen.

Centralvalnämnden svarar i samarbete med valförrättarna, valbestyrelsen och valnämnden för de hjälpmedel som behövs med tanke på rörelsehindrade på förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen.

Valurnor

Centralvalnämnden ska i god tid före valet kontrollera att alla de urnor som den har i sin besittning är användbara och att nycklarna till dem finns kvar. Om centralvalnämnden behöver nya valurnor ska den i god tid kontakta justitieministeriet per e-post, adress vaalit@om.fi. De nya valurnorna sänds till centralvalnämnderna avgiftsfritt.

Det rekommenderas att det även på ett allmänt förhandsröstningsställe används en valurna eller någon annan motsvarande låda⁶ med lock, som de färdiga ytterkuverten läggs i. Urnan ska naturligtvis öppnas senast när kuverten sänds från förhandsröstningsstället till centralval-

⁵ Riksdagens justitieombudsman har i sin senaste inspektionsrapport den 5 april 2017 konstaterat att ett fristående skrivunderlag som placeras i famnen inte tryggar valhemligheten.

⁶ OSSE/ODIHR rekommenderade i sin rapport (21.7.2011) om riksdagsvalet 2011 i Finland bland annat att uppmärksamhet ska ägnas åt säkerheten vid hanteringen av ytterkuverten i synnerhet så att slutna valurnor (sealed ballot boxes) används även på förhandsröstningsställena. Också medborgarna har på tidningarnas insändarspalter önskat att valurnor skulle användas.

nämnderna. Användning av en urna för att förvara ytterkuverten kan öka väljarnas förtroende för förhandsröstningsarrangemangen, även om det är skäl att betona för väljarna att det slutna valkuvertet fungerar som valurna vid förhandsröstning. Om en valurna används på förhandsröstningsstället ska valförrättaren med centralvalnämnden komma överens om lånandet av valurnor samt om återställandet av dem. Valurna eller annan låda med lock kan på motsvarande sätt användas även vid anstaltsröstning om detta är ändamålsenligt.

Namnskyltar för valfunktionärerna

Centralvalnämnden ska för valnämndernas medlemmar, valbestyrelserna och valförrättarna ordna namnskyltar (t.ex. rockmärken eller motsvarande), så att väljarna kan identifiera valmyndigheterna när de kommer in i vallokalen. I dessa anges funktionärens uppgift dvs.

- i valnämnden: Vaalilautakunnan jäsen, i tvåspråkiga kommuner *Vaalilautakunnan jäsen - Medlem av valnämnden*;
- i valbestyrelsen: Vaalitoimikunnan jäsen, i tvåspråkiga kommuner *Vaalitoimikunnan jäsen – Medlem av valbestyrelse*.
- för valförrättarna: Vaalitoimitsija eller i tvåspråkiga kommuner *Vaalitoimitsija – Valförrättare*.

Också funktionärens namn kan anges.

Valbiträdena vid röstningen på valdagen bör ha rockmärken eller armbindlar i vilka det står Vaaliavustaja, i tvåspråkiga kommuner Vaaliavustaja – Valbiträde.

Kopia av beslutet om tillsättande av valnämnden och valbestyrelsen

Centralvalnämnden ska till valnämnden lämna en kopia av kommunstyrelsens beslut om tillsättande av ifrågavarande valnämnd, eller någon annan handling av vilken valnämndens sammansättning framgår, som ska sättas upp i vallokalen. Valnämndsmedlemmarnas kontaktuppgifter får dock inte finnas på förteckningen som sätts upp i vallokalen. Också till valbestyrelsen bör sändas motsvarande handling.

Pennor och övrigt tillbehör

Centralvalnämnden ska också se till att valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena

har pennor och annat tillbehör som behövs vid valförrättningen till sitt förfogande.

De pennor med vilka väljaren ska göra röstningsanteckningen på röstsedeln kan i princip vara av vilket slag som helst, t.ex. kulspets- eller blyertspennor. Vid några av de senaste valen har vissa röstberättigade misstänkt att om röstningsanteckningen görs med en blyertspenna finns det möjlighet till röstningsfusk. Trots att dessa misstankar är obefogade, rekommenderas det att man hellre reserverar kulspetspennor eller motsvarande till väljarnas förfogande för att trygga tillförlitligheten till valet. Centralvalnämnden ska i varje fall se till att pennorna inte är sådana att röstningsanteckningen lätt suddas ut eller syns genom röstsedeln. Till exempel tuschpennor eller kulspetspennor med mycket vass spets rekommenderas inte för röstningsanteckningen. Det ska reserveras tillräckligt många reservpennor. Enligt vissa valnämnders erfarenhet används kulspetspennor till slut t.o.m. snabbare än blyertspennor.

Valmyndigheterna ska dessutom ha tillgång till exempelvis kopieringspapper, anteckningsblock, kuvert, omslagspapper, snöre och pake-
teringstejp.

4.3.3. Material som centralvalnämnden behöver

Centralvalnämnden ska till sitt förfogande ha åtminstone följande valmaterial:

- 1) hemmaröstningsblanketter för förberedelserna inför hemmaröstning (valblankett nr 14, **bilaga 10**)
- 2) resultatuträkningsblanketterna 1–3, 5 och 6 för resultatuträkningen samt
- 3) förseglingsmaterial och
- 4) valstämplar och valkuvert för behandling av brevröster.

4.4. Ibrukttagande av valdatasystemet

- *Avgör i vilken omfattning valdatasystemet används i kommunen*
- *Se till att datakommunikationsförbindelserna som behövs för valdatasystemet fungerar*
- *Se till att användarna av valdatasystemet skaffar ett sådant identifieringsmedel som behövs för inloggningen*
- *Ta emot, läs och dela ut till de andra valmyndigheterna VAT-anvisningarna som sänds av justitieministeriet och övriga meddelanden av valstödet*
- *Öva användningen av valdatasystemet*

Användning av valdatasystemet i kommunen

Justitieministeriets valdatasystem (VAT) är en viktig del av förrättningen av allmänna val.

Valdatasystemet administreras på uppdrag av justitieministeriet av Rättsregistercentralen. Valdatasystemet är funktionellt centraliserat på utrustningar som administreras av Statens center för informations- och kommunikationsteknik (Valtori) samt dess underleverantör Tieto Oyj.

Vid Europaparlamentsvalet 2019 använder kommunerna de följande delsystemen i valdatasystemet:

- basdatasystemet (dvs. det register över röstningsställen som avses i 9 § 4 mom. i vallagen)
- rösträttsdatasystemet (dvs. det rösträttsregister som avses i 60 § 2 mom. och 77 § 2 mom. i vallagen)
- resultatuträkningssystemet.

När det gäller användningen av rösträttsdatasystemet ska följande beaktas

Rösträttsdatasystemet kan användas både av centralvalnämnden och av valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena samt av valnämnden vid röstningen på valdagen. Centralvalnämnden avgör i vilken omfattning rösträttsdatasystemet används i kommunen.

Förhandsröstning. Det rekommenderas att systemet används på så många allmänna förhandsröstningsställen som möjligt i kommunen.

Röstning på valdagen. De kommuner som har använt rösträttsdatasystemet vid röstningen på valdagen redan vid valen under åren 2011-2019 kan göra det även den här gången inom ett eller flera röstningsområden. I andra kommuner kan systemet användas högst inom ett röstningsområde. Rösträttsdatasystemet kan användas antingen i stället för pappersvallängden eller vid sidan om den, så att anteckningarna i papperslängden är rättsligt beviskraftiga. Det bör dock framhållas att användning av rösträttsdatasystemet vid röstningen på valdagen är frivilligt. Valstödet ger närmare föreskrifter och anvisningar om användningen av rösträttsdatasystemet vid röstningen på valdagen.

När det gäller användningen av resultatuträkningssystemet ska följande beaktas:

Centralvalnämnden använder resultatuträkningssystemet för den preliminära rösträkningen vid Europaparlamentsvalet.

Vid den preliminära rösträkningen kan resultatuträkningssystemet användas av valnämnderna så att resultaten registreras i systemet direkt i röstningsområdena. Vid Europaparlamentsvalet 2019 kan de kommuner som gjort detta redan vid valen 2014-2019 utifrån eget omdöme ta i bruk förfarandet inom flera röstningsområden och andra kommuner inom högst ett röstningsområde. Valstödet ger närmare anvisningar och föreskrifter om detta senare.

Bruksanvisningar för valdatasystemet

Justitieministeriet har för Europaparlamentsvalet 2019 fastställt följande anvisningar för valdatasystemet (VAT-anvisningar):

Nr. 1: Teknisk anvisning för valdatasystemet.
Nr. 2a: Anvisningar om basdatasystemet för valkrets nämnden
Nr. 2b: Anvisningar om basdatasystemet för den kommunala centralvalnämnden
Nr. 2c: Anvisningar om basdatasystemet för magistraten
Nr. 2d: Anvisningar för basdatasystemet för utrikesministeriet
Nr. 3a: Anvisningar om kandidatdatasystemet för Helsingfors valkrets nämnd
Nr. 4a: Anvisningar om rösträttsdatasystemet för magistraten
Nr. 4b: Anvisningar om rösträttsdatasystemet för den kommunala centralvalnämnden
Nr. 4c: Anvisningar om rösträttsdatasystemet för valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet
Nr. 4d: Anvisningar om rösträttsdatasystemet för valnämnden
Nr 5a: Anvisningar om resultatuträkningssystemet för valkrets nämnden
Nr. 5b: Anvisningar om resultatuträkningssystemet för den kommunala centralvalnämnden
Nr. 5c: Anvisningar om resultatuträkningssystemet för valnämnden

Justitieministeriet har sänt VAT-anvisningarna till centralvalnämnderna i två försändelser; i december 2018 VAT-anvisningarna 1 och 2b och i februari-mars 2019 de övriga anvisningarna för de kommunala valmyndigheterna. Centralvalnämnden ska vidarebefordra VAT-anvisningarna nr 4c, 4d och 5c till sådana kommunala valmyndigheter som använder valdatasystemet.

I VAT-anvisningarna och valstödet meddelanden redogörs närmare för användningen av valdatasystemet.

4.5. Förberedelser inför röstningen på valdagen

- *Se till att röstningsstället kan användas och att där finns lämplig inredning*
- *Se till att röstningsstället är tillgängligt*
- *Skaffa i samråd med valnämnden behövliga valbiträden och eventuellt annan assisterande personal till röstningsstället*
- *Ge behövlig utbildning, rådgivning och anvisningar till valnämndens medlemmar och valbiträdena*
- *Se till att behövliga valhandlingar, tillbehör, möbler, valanvisningar samt, om rösträttsdatasystemet (eller resultatuträkningsystemet) används, IT-utrustningar sänds till valnämnden*

Arrangemangen kring röstningen på röstningsområdets röstningsställe på valdagen sköts av en valnämnd som tillsatts av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ska till centralvalnämnden meddela namnen på och kontaktuppgifterna för valnämndens ordförande och vice ordförande.

4.5.1. Bestämmande av röstningsstället på valdagen

Centralvalnämnden ska enligt 69 § i vallagen se till att det för röstningen på valdagen inom varje röstningsområde finns ett lämpligt röstningsutrymme (röstningsställe) med nödvändig utrustning som kommunen har upplåtit för detta ändamål. Justitieministeriet har gett anvisningar om bestämmandet av röstningsställena på valdagen i sitt brev 1.10.2018 (dnr VN/4971/2018).

4.5.2. Vallokalernas tillgänglighet

Centralvalnämnden ska i valarrangemangen fästa uppmärksamhet vid röstningsställets tillgänglighet. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid att funktions- och rörelsehindrade har goda möjligheter att rösta på ett röstningsställe som ligger inom deras eget röstningsområde eller på de allmänna förhandsröstningsställena.

I mån av möjlighet bör till exempel parkeringsplats för funktionshindrades fortskaffningsmedel reserveras i den omedelbara närheten av röstningsstället och hjälp ordnas för funktionshindrade både på röstningsstället och utanför det.

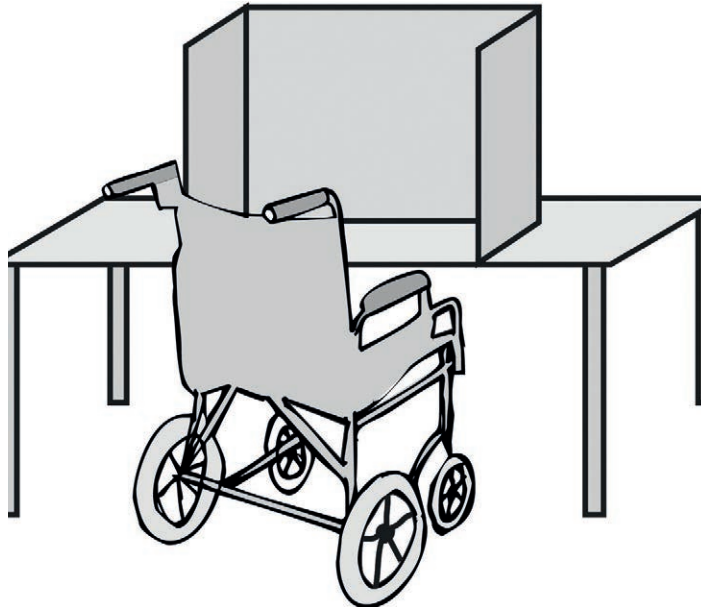
Röstningsplatsen ska placeras i ett sådant utrymme att också personer med nedsatt rörelse- eller funktionsförmåga kommer till platsen.

Eventuella trösklar och trappor på röstningsstället ska förses t.ex. med ramp⁷ så att de som använder eldriven rullstol eller rollator utan svårigheter kommer till röstningsplatsen.

En väljare hade inte kommit till röstningsstället med eldriven rullstol, eftersom tröskeln i ungdomsgården som användes som röstningsställe var åtta centimeter hög. Riksdagens justitieombudsman ansåg i sitt avgörande (29.4.2004) att det ur en grundlagssynvinkel inte kan anses vara tillfredsställande att det på centralvalnämndens initiativ och enligt stadsstyrelsens beslut hade utsetts ett sådant röstningsställe som rörelsehindrade inte kommer till utan svårigheter.

Med tanke på rullstolsburna bör det dessutom på vart och ett röstningsställe finnas ett röstningsbås i vilket man ryms med rullstol eller, om ett tillgängligt röstningsbås inte kan ordnas, ett bord med skärm, så att väljaren kan göra sin röstningsanteckning utan att någon annan ser det.

Exempel:

Riksdagens justitieombudsman konstaterade i sitt avgörande (6.5.2004) att stadens centralvalnämnd borde ha sett till att förhandsröstningsstället lämn-

⁷ Se miljöministeriets förordning om den hinderfria byggnaden av den 1 oktober 2004, Finlands byggbestämmelsesamling F1 Hinderfri byggnad, föreskrifter och anvisningar 2005.

par sig för rullstolsburna personer. Säkerställande av rörelsehindrades valhemlighet (till exempel med lämpliga skrivunderlag eller skärm) hör till materiellt tryggnade av likabehandling enligt 6 § i grundlagen och rätten att delta enligt 14 § i grundlagen.

Riksdagens grundlagsutskott konstaterade i sitt betänkande (GrUB 3/2013 rd) bland annat att vallokalerna alltid i första hand ska inrättas så att valbåset är så tillgängligt som möjligt.

Riksdagens biträdande justitieombudsman konstaterade i sitt avgörande (19.11.2013) att stadens centralvalnämnd hade försummat sina lagenliga förpliktelser att sörja för att ordna en ändamålsenlig hinderfri röstningslokal och för att valhemligheten bevaras på röstningsstället, och gav centralvalnämnden en anmärkning med anledning av det lagstridiga förfarandet. Vid kommunalvalet 2012 blev rullstolsburna väljare tvungna att rösta på förhand så att i deras famn placerades ett fristående skrivunderlag, som hölls upp av valfunktionären. Centralvalnämnden medgav i sin utredning, att det på förhandsröstningsstället (entréhallen i en butik) inte fanns tillräckligt med utrymme för att placera in ett lämpligt hinderfritt röstningsbås.

Riksdagens justitieombudsman konstaterade i sitt beslut (11.12.2015) att 1) om förhandsröstningsstället inte är hinderfritt ska det fästas uppmärksamhet vid att informera väljarna om detta och 2) att ett fristående skrivunderlag som ställs i väljarens famn inte tryggar bevarandet av valhemligheten. Detta förfarande uppfyller inte det centrala kravet på valhemlighet, dvs. att väljaren kan fylla i sin röstsedel i skydd för andras blickar.

Riksdagens justitieombudsman gjorde överraskningsinspektioner på röstningsställena i kommunalvalet 2017 och utredde förhandsröstningsställenas hinderfrihet och tillgänglighet samt tryggnaden av valhemligheten (RJO:s pressmeddelande 7.4.2017). På basis av inspektionerna beslutade justitieombudsmanen att göra alla centralvalnämnder i städer och kommuner som var föremål för en inspektion uppmärksamma på skyltars synlighet, bristfällig tillgänglighet och små vallokaler. I fråga om tre kommuner ledde inspektionerna till fortsatta åtgärder för att trygga valhemligheten.⁸

Riksdagens justitieombudsman fortsatte med överraskningsinspektionerna även under presidentvalet 2018, varvid det fortfarande fanns brister vid vissa röstningsställena när det gäller bevarandet av valhemlighet (EOAK 166/2018).

Invalidförbundet rf har utarbetat en checklista för röstningsställets tillgänglighet (**bilaga 14**). Centralvalnämnden ska använda sig av denna checklista vid bedömningen av vallokalens lämplighet.

⁸ Riksdagens justitieombudsmans inspektionsrapport om förhandsröstningsarrangemangen (2164/2017).

4.5.3. Utnämning av valbiträden och andra personer som bistår valnämnden

Centralvalnämnden ska i samråd med valnämnderna se till att det vid varje röstningsställe finns åtminstone ett valbiträde som är närvarande på röstningsstället och som på begäran av väljaren kan hjälpa honom eller henne att göra röstningsanteckningen på röstsedeln. På tvåspråkiga orter ska uppmärksamhet fästas vid att valbiträdet har tillräckliga språkkunskaper. Valbiträdena bör ha rockmärken eller armbindlar på vilka det står *Vaaliavustaja*, i tvåspråkiga kommuner *Vaaliavustaja – Valbiträde*.

Centralvalnämnden ska dessutom se till att valnämnden kan valnämnden i praktiken har tillräckligt med personer närvarande, bl.a. ersättare, förutom de egentliga lagstadgade uppgifterna även har hand om handledningen av väljarna på röstningsstället, köbildningen och övervakar att de som redan utövat sin rösträtt lämnar röstningsstället.

Centralvalnämnden ska dessutom vid behov för valnämnden skaffa sådan biträdande personal som avses i 16 § 2 mom. i vallagen. Biträdande personal kan anlitas för räkningen och ordnandet av röstsedlarna samt för den tekniska användningen av rösträttsdatasystemet eller resultatuträkningssystemet, om dessa används inom röstningsområdet. Den biträdande personalen ska sköta sina uppgifter noggrant enligt valnämndsmedlemmarnas anvisningar. Valnämnden svarar för anteckningarna som görs i rösträttsregistret och utförandet av den preliminära rösträkningen.

4.5.4. Tillställande av valmaterial till röstningsstället

Vad behövs på röstningsstället på valdagen?

Centralvalnämnden ska se till att valnämnden har alla handlingar, utrustningar och möbler som den behöver. I **bilaga 13** finns en checklista över det valmaterial som de kommunala valmyndigheterna behöver.

Distribution av valmaterial

När centralvalnämnden ställer valhandlingarna och valstämplarna till valnämnderna ska särskild uppmärksamhet fästas vid att materialet delas ut på ett säkert sätt och att det inte kan uppstå möjlighet till missbruk. Centralvalnämndens representant måste kontrollera valnäm-

dens representanters identitet innan han eller hon överläter materialet. Minst två valnämndsmedlemmar bör vara samtidigt närvarande när centralvalnämnden överlämnar valmaterialet till valnämnden.

Ett bra sätt att trygga säkerheten är att centralvalnämnden packar de röstsedlar som lämnas till valnämnden i ett (eller flera) paket och tillsluter paketet med tejp, på vilken en eller flera representanter för centralvalnämnden antecknar sin underskrift. I stället för underskriften kan tejpens stämplas med en av kommunens officiella stämplat, dock inte med valstämpeln. Den egentliga förseglingstejpen som distribueras till valnämnden får inte användas för detta ändamål.

Efter att ha fått materialet ska valnämnden se till att materialet över natten förvaras på ett säkert ställe, till exempel i ett låst utrymme i vallokalen. Centralvalnämnden ska i mån av möjlighet anvisa ett sådant ställe i vallokalen. Valnämnden ska öppna paketen som innehåller röstsedlarna först i samma stund som röstningen på valdagen börjar klockan 9 och för den första väljaren visa att valurnan är tom. Före detta ska alla närvarande valnämndsmedlemmar konstatera att tejpningarna på rötsedelpaketen är obrutna.

Centralvalnämnden kan enligt övervägande ställa röstsedlarna och övrigt material till valnämnderna också på något annat tillförlitligt sätt så det inte kan uppstå möjlighet till missbruk.

4.6. Förberedelser inför förhandsröstningen

- *Se till att förhandsröstningsstället är användbart och att stället har lämplig inredning och behövliga dataförbindelser (om rösträttsdatasystemet används)*
- *Se till att förhandsröstningsstället är tillgängligt*
- *Förordna valförrättarna, utbilda dem i deras uppgifter och ge råd och anvisningar till dem under hela förhandsröstningsperioden*
- *Se till att behövliga valhandlingar, tillbehör, möbler, valanvisningar samt, om rösträttsdatasystemet används, IT-utrustningar sänds till valförrättarna*
- *Se till att var och en valförrättare har ett sådant identifieringsmedel som behövs för inloggning i rösträttsregistret*
- *Informera kommuninvånarna om var förhandsröstningsställena ligger*

4.6.1. Bestämmande av och arrangemangen på förhandsröstningsstället

Centralvalnämnden ska se till att alla de ställen, som genom beslut av kommunstyrelsen har utsetts till allmänna förhandsröstningsställen, har ett för förhandsröstningen lämpligt förhandsröstningsutrymme med nödvändig utrustning.

Justitieministeriet har i sitt brev av den 1 oktober 2018 gett anvisningar till kommunerna beträffande bestämmandet av förhandsröstningsställena.

4.6.2. Förhandsröstningsställets tillgänglighet

Centralvalnämnden ska se till att förhandsröstningsstället är tillgängligt. Till dessa delar gäller vad som konstaterats ovan i fråga om röstningsställena på valdagen. Om förhandsröstningsstället trots allt inte är tillgängligt bör detta meddelas till väljarna på förhand.

4.6.3. Förordnande av valförrättare

Centralvalnämnden ska skriftligen förordna valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena. Valförrättarna ska förordnas i så god tid att de på förhand hinner sätta sig in i de föreskrifter och anvisningar som gäller förhandsröstningen samt vidta de åtgärder som ankommer på dem vid organiseringen av förhandsröstningen.

Antalet valförrättare

Vid förhandsröstning på ett allmänt förhandsröstningsställe i Finland ska minst två valförrättare vara samtidigt närvarande hela den tid som förhandsröstningsstället är öppet för röstning. Därför ska det till förhandsröstningsstället förordnas tillräckligt många valförrättare. Vid bedömningen av vad som är ett tillräckligt antal valförrättare är det skäl att beakta eventuella arbetsskiftsarrangemang och t.ex. möjliga sjukdomsfall och andra motsvarande orsaker till frånvaro. Valförrättarens uppgifter får inte ombetras någon annan än en person som förordnats till valförrättare.

Behörighetsvillkor för valförrättare

I vallagen ställs inga särskilda behörighetsvillkor för en valförrättare. Till valförrättare kan således förordnas vem som helst som är förmögen att utföra uppgiften och som har fyllt 18 år. Den som uppställts som kandidat i valet i fråga eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare.

När valförrättarna utses ska centralvalnämnden särskilt säkerställa att de har tillräckliga språkkunskaper med beaktande av bestämmelserna om de språkliga rättigheterna i språklagen (423/2003) samt, inom samernas hembygdsområde, i samiska språklagen (1086/2003).

På ett förhandsröstningsställe i en tvåspråkig kommun har var och en rätt att använda antingen finska eller svenska. I dessa kommuner ska centralvalnämnden se till att det på förhandsröstningsstället alltid finns närvarande minst en finskspråkig och en svenskspråkig valförrättare och att de andra valförrättarna på förhandsröstningsstället vet vilka dessa personer är. Om inte alla valförrättare på röstningsstället kan både svenska och finska är det bra att förse valförrättarna med skyltar eller motsvarande (t.ex. med texten "Jag talar också svenska")

eller ”Minä puhun myös suomea”), så att den röstberättigade vid behov kan välja valförrättare på grundval av detta.

Centralvalnämnderna i Enontekis, Enare, Sodankylä och Utsjoki kommuner ska på motsvarande sätt se till att väljarna kan använda finska eller samiska på förhandsröstningsstället.

Förordnande av valförrättare till postkontor med förhandsröstning

Om kommunen har ingått ett avtal om ordnande av förhandsröstning med Posti Group Abp eller någon annan aktör ska centralvalnämnden också i detta fall förordna valförrättarna. I praktiken lägger den utomstående aktören fram ett förslag till valförrättare och centralvalnämnden säkerställer enligt vad som anges ovan att de är behöriga och har tillräckliga språkkunskaper.

Förhinder för valförrättare

Om en valförrättare är förhindrad att utföra sitt uppdrag, t.ex. på grund av sjukdom, ska han eller hon omedelbart underrätta den andra valförrättaren på förhandsröstningsstället och centralvalnämndens sekreterare om detta. Centralvalnämndens sekreterare förordnar utan dröjsmål en av ersättarna till förhandsröstningsstället. Centralvalnämnden och Posten kan bestämma att postkontorets valförrättare vid förhinder sinsemellan kan komma överens om hur arbetet ordnas på förhandsröstningsstället med beaktande av de ovan nämnda behörighetsvillkoren.

4.6.4. Centralvalnämndens föreskrifter och anvisningar till valförrättare

Centralvalnämnden ska utbilda valförrättarna i deras uppgifter samt ge råd och anvisningar om det uppstår problem. Åtminstone centralvalnämndens sekreterare ska kunna nås under hela förhandsröstningsperioden för att ge råd och anvisningar till valförrättarna.

Centralvalnämnden ska också förordna på vilket sätt ytterkuvert som adresserats till den ska insändas från ett allmänt förhandsröstningsställe i den egna kommunen (dvs. ytterkuvert som är adresserade till den egna kommunen). I praktiken kommer centralvalnämnden överens om detta med valförrättarna. De olika sätten att insända ytterkuverten beskrivs nedan.

Centralvalnämnden ska speciellt betona för valförrättarna att ytterkuvert som är adresserade till andra kommuner ska utan dröjsmål lämnas till posten.

4.6.5. Ställande av valmaterialet, möbler och utrustningar till förhandsröstningsstället

Vad behövs på förhandsröstningsstället?

Centralvalnämnden ska se till att valförrättarna har alla handlingar, utrustningar och möbler som behövs (se **bilaga 13**, checklista över valmaterial som de kommunala valmyndigheterna behöver).

Distribution av valmaterial

Vid distribution av valhandlingar och valstämplar ska centralvalnämnden fästa särskild uppmärksamhet vid att materialet delas ut på ett säkert sätt och att det inte kan uppstå möjlighet till missbruk.

Centralvalnämnden ska för valförrättarna anvisa ett sådant låsbart ställe där valhandlingarna och valstämpeln kan förvaras över natten.

4.6.6. Information om förhandsröstningsställena och var de ligger

Kommunen ska aktivt informera kommuninvånarna om var kommunens allmänna förhandsröstningsställen finns samt om deras öppettider. I praktiken kan denna information ges med hjälp av kungörelser enligt 49 § 1 mom. i vallagen, genom utomhusreklam och på bibliotek samt genom tidningsannonser, informationsblad som skickas till alla hushåll, kommunens webbplats osv. Till lokala tidningar och lokalradio bör skickas en förteckning över förhandsröstningsställena och deras öppettider. I tvåspråkiga kommuner ska denna information ges på finska och svenska.

Vägen till förhandsröstningsstället ska märkas ut tydligt utanför stället, t.ex. med vägvisare och skyltar. Också innanför förhandsröstningsstället ska finnas behövliga informationsskyltar. I tvåspråkiga kommuner ska vägvisarna och informationsskyltarna vara på finska och svenska. I Enontekis, Enare, Sodankylä och Utsjoki kommuner ska annonser, kungörelser och anslag samt andra meddelanden och skyltar som riktar sig till allmänheten vara även på samiska.

4.7. Förberedelser inför röstning på en anstalt

- *Ta reda på vilka verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt och andra inrättningar som omfattas av anstaltsröstning som finns i kommunen och var de ligger*
- *Ge utbildning, rådgivning och anvisningar till valbestyrelsens medlemmar*
- *Se till att behövliga valhandlingar, tillbehör och valanvisningar sänds till valbestyrelserna*

Röstning på anstalter

Arrangemangen kring anordnandet av förhandsröstning på en anstalt (röstning på en anstalt) sköts av en valbestyrelse som kommunstyrelsen tillsätter i god tid före valet. Vid behov kan också flera valbestyrelser tillsättas.

Kommunstyrelsen ska till centralvalnämnden meddela namnen på valbestyrelsens medlemmar samt åtminstone ordförandens och vice ordförandens kontaktuppgifter.

Förhandsröstning på anstalter förrättas under minst en och högst två dagar under förhandsröstningsperioden vid de tidpunkter som valbestyrelsen bestämmer.

Distribution av valmaterial som behövs vid röstning på anstalter

Centralvalnämnden ska se till att valbestyrelsen har alla handlingar, utrustningar och möbler som den behöver. I **bilaga 13** finns en checklista över det valmaterial som de kommunala valmyndigheterna behöver. Vid distribution av valhandlingar och valstämplar ska centralvalnämnden fästa särskild uppmärksamhet vid att materialet delas ut på ett säkert sätt och att det inte kan uppstå möjlighet till missbruk.

4.8. Förberedelser inför hemmaröstning

- *Skicka hemmaröstningsblanketter till dem som röstat hemma vid det föregående valet*
- *Förordna valförrättare för hemmaröstning*
- *Ta emot anmälningarna till hemmaröstning*
- *Ge utbildning, rådgivning och anvisningar till valförrättarna*
- *Se till att behövliga valhandlingar, tillbehör och valanvisningar sänds till valförrättarna vid hemmaröstning*

4.8.1. Vem kan rösta hemma?

Berättigade till hemmaröstning

En röstberättigad, vars rörelse- och funktionsförmåga är så begränsad, att han eller hon inte utan stora svårigheter kan ta sig till ett förhandsröstningsställe eller till vallokalen på valdagen, kan rösta på förhand i sitt eget hem i den kommun som antecknats som hans eller hennes hemkommun i rösträttsregistret. Den som önskar rösta hemma ska inom den utsatta tidsfristen anmäla detta till centralvalnämnden.

Om väljaren har flyttat till en annan kommun efter den 5 april 2019 (dvs. den tidpunkt då hemkommunen fastställs i rösträttsregistret), kan han eller hon inte rösta hemma vid Europaparlamentsvalet 2019.

Om en person, vars rörelse- och funktionsförmåga är begränsad, kan ta sig till ett allmänt förhandsröstningsställe eller till vallokalen på valdagen på egen hand eller med andras hjälp, hör han eller hon inte till dem som har rätt att rösta hemma. Väljaren ska således i första hand rösta på sedvanligt sätt.

Gränsen för när det kan bli fråga om hemmaröstning i stället för röstning på ett förhandsröstningsställe eller i vallokalen på valdagen går vid oskäliga svårigheter för väljaren. Vid bedömningen av dessa bör bl.a. följande beaktas

- de faktiska förutsättningar väljaren i varje enskilt fall har att rösta i vallokalen eller på det allmänna förhandsröstningsstället, om han eller hon får hjälp,

- de hälsorisker det eventuellt kan innebära för väljaren om han eller hon avlägsnar sig från sitt hem samt
- de specialåtgärder och specialkostnader transporten kräver.

Det torde inte kunna förutsättas att en handikappad eller sjuk ska ordna annan transport för sig än sådan transport som tillhandahålls av den färdtjänst som normalt står till de handikappades förfogande.

Under de senaste åren har det frågats om hemmaröstningar kan för rättas på till exempel stöd- och serviceboenden. Om den röstberättigade vårdas på en anstalt där man direkt med stöd av lagen eller på kommunstyrelsens beslut förrättar förhandsröstning (anstaltsröstning), omfattas han eller hon inte av rätten till hemmaröstning.

Närståendevårdaren kan rösta i samband med hemmaröstningen

En närståendevårdare enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning får rösta i samband med hemmaröstningen, om kommunen i fråga har antecknats som hans eller hennes hemkommun i rösträttsregistret.⁹ Den röstberättigades andra familjemedlemmar som inte fyller förutsättningarna för hemmaröstning får inte rösta vid hemmaröstning.

I samband med hemmaröstning kan därmed rösta en närståendevårdare som

- 1) har ingått ett avtal om närståendevård med kommunen,
- 2) bor i samma hushåll som den som vårdas och
- 3) är röstberättigad i samma kommun som den som han eller hon vårdar.

⁹ Under samma förutsättningar kan en avlösare enligt 4 a § i lagen om stöd för närståendevård rösta i samband med hemmaröstningen.

4.8.2. Tillgång till hemmaröstningsblanketterna

Centralvalnämnden ska i god tid före början av förhandsröstningsperioden skicka anmälningsblanketter för hemmaröstning (**bilaga 10**) till de röstberättigade som vid föregående allmänna val röstade hemma. Centralvalnämnden får uppgifter om dessa väljare via hemmaröstningsblanketterna vid tidigare val. Det ska dock kontrolleras att en person som röstat hemma vid tidigare val är införd i rösträttsregistret även vid detta val.

Centralvalnämnden ska också annars se till att tryckta eller kopierade hemmaröstningsblanketter finns tillgängliga för de röstberättigade. Blanketten finns på adressen <http://vaalit.fi/sv/att-rosta-hemma>. Kommunen kan t.ex. lägga till en länk till blanketten på sin webbplats.¹⁰

4.8.3. Anmälan till hemmaröstning och hantering av anmälningarna hos centralvalnämnden

Anmälan till hemmaröstning

Den som vill förhandsrösta hemma ska anmäla detta till centralvalnämnden i sin hemkommun. Anmälan kan på väljarens vägnar också göras av någon som han eller hon har utsett. Om en närståendevårdare som bor i samma hushåll vill rösta i samband med hemmaröstningen, ska detta uppges i anmälan.

Anmälan ska göras skriftligt eller per telefon senast tisdagen den 14 maj 2019 kl. 16.

Anmälan innehåll

I anmälan ska uppges

- 1) väljarens fullständiga namn, personbeteckning, adress, hemkommun och telefonnummer samt, om anmälan görs av någon som väljaren utsett, även dennes namn och kontaktinformation,
- 2) att väljarens rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma,

¹⁰ Justitieministeriet har fastställt formulären för blanketten även på samiska.

3) om väljaren själv kan se till att en person som avses i 54 § i vallagen och som väljaren själv har utsett är närvarande vid hemmaröstningen samt

4) närståendevårdarens fullständiga namn, personbeteckning och telefonnummer samt giltighetstiden för avtalet om närståendevård, om också närståendevårdaren vill rösta i samband med hemmaröstningen.

Dessa uppgifter är nödvändiga bl.a.

- för att personens rösträtt ska kunna konstateras och för att det ska kunna säkerställas att personen har sitt hem i kommunen i fråga och att kommunen även i rösträtsregistret har antecknats som dennes hemkommun,
- för att den valförrättare som sköter hemmaröstningen utan svårigheter ska hitta hem till väljaren och vid behov får kontakt med honom eller henne per telefon,
- för att väljaren inte utan orsak ska begära att hemmaröstning ordnas.

I anmälan behöver orsaken till den begränsade rörelse- eller funktionsförmågan inte nämnas. Något läkarintyg över sjukdom eller handikapp behöver inte företes. Väljaren behöver inte heller motivera eller bevisa de oskäliga svårigheterna.

Skriftlig anmälan

Den skriftliga anmälan kan formuleras fritt eller göras på en hemmaröstningsblankett (valblankett nr 14, bilaga 10), för vilken justitieministeriet fastställer formuläret. Den som anmäler sig ska underteckna den skriftliga anmälan. Om anmälan på väljarens vägnar görs av någon som väljaren har utsett, kan anmälan också undertecknas av denna person.

En skriftlig anmälan kan skickas till centralvalnämnden till exempel per post. Om anmälan skickas till centralvalnämnden per e-post eller per fax (om kommunen har en sådan), hanteras den enligt lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Om det är möjligt att skicka krypterad e-post till kommunen, bör personer som eventuellt vill anmäla sig som hemmaröstare informeras om denna möjlighet.

Anmälan per telefon

När anmälan görs per telefon eller när någon som väljaren har utsett gör anmälan på väljarens vägnar per telefon, ska uppgifterna hos centralvalnämnden antecknas på hemmaröstningsblanketten.

Vid behov ska det kontrolleras att anmälan verkligen gjorts av väljaren eller av en person som han eller hon har utsett. Detta kan i allmänhet ske t.ex. genom ett telefonsamtal till väljaren. Anmälan ska kontrolleras endast då dess äkthet av någon orsak betvivlas.

Centralvalnämnden ska avdela personal för att ta emot samtal. Centralvalnämnden ska sörja för att samtalen besvaras åtminstone under tjänstetid och att det utanför tjänstetiden finns ett automatiskt meddelande med instruktioner om när anmälan kan göras. På den sista dagen för anmälan till hemmaröstning ska samtalen besvaras till klockan 16. Om det till telefonnumret har anslutits en svarare e.d. ska centralvalnämnden gå igenom anmälningar som eventuellt lämnats i svararen.

Eftersom information om möjligheten att rösta hemma samt om förfarandet vid anmälning till hemmaröstning finns på baksidan av det meddelandekort som skickats till väljaren, kan det antas att samtal som gäller detta i huvudsak kommer till numret som anges som centralvalnämndens telefonnummer på meddelandekortets framsida.

Komplettering av en bristfällig anmälan

Centralvalnämnden ska om möjligt vid behov komplettera en bristfällig anmälan på tjänstens vägnar och försäkra sig om att anmälan har gjorts av den väljare som nämns i den eller av någon som väljaren har utsett. En anmälan kan vara bristfällig t.ex. så till vida att väljarens namn är ofullständigt eller att uppgifter om väljarens hemkommun eller telefonnummer saknas. Om en skriftlig anmälan har inkommit utan underskrift, ska centralvalnämnden försöka få kontakt med den som gjort anmälan, i brådskande fall per telefon.

Om det i den skriftliga anmälan inte har uppgivits att väljarens rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma, ska centralvalnämnden kontakta den som gjort anmälan så att han eller hon kan komplettera anmälan till denna del.

Anmälan till fel myndighet

Om anmälan har gjorts till fel myndighet, ska myndigheten i fråga överföra den till rätt myndighet på det sätt som förvaltningslagen (434/2003) förutsätter.

Meddelande till väljaren om att hemmaröstning inte förrättas

Om hemmaröstning inte förrättas, ska väljaren underrättas om detta så snabbt att han eller hon ännu har möjlighet att rösta på förhandsröstningsstället. Meddelandet om att hemmaröstning inte förrättas kan också lämnas till den som gjort anmälan på väljarens vägnar. Meddelandet ska i första hand göras skriftligt och skickas per post. I brådskande fall och även annars, då det är ändamålsenligt, kan meddelandet också lämnas även per telefon eller per e-post, om väljaren har anmält sig per e-post. I meddelandet ska anges orsaken till att hemmaröstning inte förrättas.

Hemmaröstning förrättas inte, om

- 1) anmälan inte i efterhand har kunnat kompletteras med uppgift om att väljarens rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma,
- 2) väljarens adress inte har kunnat kompletteras i efterhand,
- 3) det framgår att anmälan har gjorts utan väljarens samtycke,
- 4) det över huvud taget inte är möjligt att på basis av anmälan utreda väljarens identitet,
- 5) anmälan har gjorts efter utsatt tid eller
- 6) väljaren inte är röstberättigad i kommunen i fråga eller om han eller hon inte har sitt hem i den kommun som har antecknats som hans eller hennes hemkommun i rösträttsregistret.

Endast en sådan brist i anmälan som inverkar på hemmaröstningsförrättningen och som inte har kunnat avhjälpas i efterhand utgör hinder för hemmaröstning. Om anmälan är bristfällig t.ex. i fråga om telefonnummer eller väljarens fullständiga namn, utgör detta inget hinder för hemmaröstning.

Om hemmaröstning inte förrättas, ska detta och orsaken därtill antecknas på väljarens hemmaröstningsblankett under "Tilläggsuppgif-

ter” tillsammans med uppgift om när och hur väljaren har underrättats om saken.

4.8.4. Förberedelser inför förrättning av hemmaröstning

Valförrättare vid hemmaröstning

Arrangemangen kring anordnandet av röstning hemma hos väljaren (hemmaröstning) sköts av en valförrättare som förordnats till uppgiften av den kommunala centralvalnämnden.

Centralvalnämnden kan förordna valförrättarna för hemmaröstning i samband med att den förordnar valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena. Avsikten är att centralvalnämnden förordnar ett visst antal personer till valförrättare som ska sköta hemmaröstningar, varefter centralvalnämndens ordförande enligt vad som anges nedan förordnar vem av dessa personer som ska sköta en enskild hemmaröstning.

I vallagen ställs inga särskilda behörighetsvillkor för en valförrättare vid hemmaröstning. Till valförrättare kan därmed förordnas vem som helst som är förmögen att utföra uppgiften och som har fyllt 18 år. Den som uppställts som kandidat i valet i fråga eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare vid hemmaröstning. En valförrättare vid hemmaröstning förutsätts i praktiken ha god kännedom om valförfarandet och förmåga att på ett pålitligt sätt sköta röstningen som sker i väljarens hem.

Före ändringen i vallagen (496/2013) som trädde i kraft år 2013 kunde enbart en medlem eller en ersättare i valbestyrelsen förordnas till valförrättare vid hemmaröstning. Centralvalnämnden kan dock fortsättningsvis förordna även medlemmar och ersättare i valbestyrelsen till denna uppgift.

När förrättas hemmaröstningen?

Hemmaröstning förrättas under en dag inom förhandsröstningsperioden i Finland vid den tidpunkt mellan klockan 9 och klockan 20 som särskilt meddelas väljaren. Hemmaröstning kan således förrättas såväl på en vardag som på en söndag.

Vem av valförrättarna ska sköta en enskild hemmaröstning?

Centralvalnämndens ordförande ska förordna vem av valförrättarna för hemmaröstning som i varje enskilt fall i egenskap av valförrättare ska sköta en hemmaröstningsförrättning hos väljaren.

För varje enskild hemmaröstning förordnas endast en valförrättare. Centralvalnämndens ordförande bestämmer vilken väljare varje valförrättare ska besöka. Valförrättarna kan inte sinsemellan komma överens om detta.

När tiden för anmälning till hemmaröstning har gått ut, ska centralvalnämndens ordförande göra upp en detaljerad plan för hur hemmaröstningen ska förrättas. Ordföranden kan redan på förhand utse personliga ersättare för valförrättarna, bl.a. med tanke på förhinder.

Ingen annan får vara närvarande vid hemmaröstningen i egenskap av valförrättare.

På vilket sätt utses den person som ska vara närvarande vid hemmaröstning

Vid hemmaröstning ska utöver valförrättaren även en person som väljaren har utsett eller godkänt och som har fyllt 18 år vara närvarande. En person som är uppställd som kandidat vid valet kan dock inte sköta denna uppgift. Inga andra behörighetsvillkor har ställts för denna person. Personen kan därmed vara t.ex. väljarens make eller någon annan nära anhörig eller väljarens närstående vårdare.

Om väljaren av någon anledning inte har möjlighet eller vill utse den person som ska vara närvarande, ska han eller hon uppge detta vid anmälan till hemmaröstning. Centralvalnämndens ordförande ska då se till att en sådan person finns på plats när hemmaröstningen förrättas.

Den person som är närvarande kan vara t.ex. en annan person som av centralvalnämnden har förordnats att sköta hemmaröstning i egenskap av valförrättare. I ett sådant fall är han eller hon dock inte närvarande i egenskap av valmyndighet.

Meddelande om att hemmaröstning förrättas

Om hemmaröstning förrättas, ska centralvalnämndens ordförande se till att väljaren underrättas om tidpunkten för hemmaröstningen med minst två timmars noggrannhet. Meddelandet ska lämnas i god tid före tidpunkten i fråga. Samtidigt ska valmyndighetens telefonnummer meddelas, så att väljaren vid behov kan ta kontakt t.ex. för att ändra tidpunkten för hemmaröstningen. Meddelandet om att hemmaröstning förrättas kan också lämnas till den som gjort anmälan på väljarens vägnar.

Meddelandet kan lämnas antingen

- skriftligen per post,
- muntligen per telefon eller
- per e-post, om anmälan till hemmaröstning har sänts per e-post.

Det väsentliga är att den röstberättigade säkert och i god tid före röstningen förrättas får besked om att hemmaröstning anordnas.

Centralvalnämndens ordförande ska se till att dessa meddelanden lämnas, t.ex. genom att förordna en lämplig person att lämna meddelandena enligt ordförandens anvisningar.

Meddelande till väljaren om möjliga förhinder

I praktiken kan många olika situationer leda till att en hemmaröstning inte kan förrättas enligt den på förhand uppgjorda planen. Sådana situationer kan uppstå bl.a.

- om valförrättaren inte hittar hem till väljaren, till exempel därför att adressen är felaktig
- om valförrättaren inte påträffar väljaren på dennas adress
- om väljaren trots allt inte vill rösta genom hemmaröstningsförfarandet
- om det visar sig vara svårt att hitta en sådan närvarande person som väljaren godkänner.

Om valförrättaren är förhindrad att komma vid den meddelade tidpunkten, ska väljaren utan dröjsmål underrättas om detta och om den nya tidpunkten för besöket. Väljaren ska kontaktas t.ex. per telefon. Väljaren ska beredas tillfälle att rösta vid en annan tidpunkt. Om hemmaröstning över huvud taget inte kan förrättas på grund av avbrott i trafikförbindelserna eller något annat oöverstigligt hinder, ska väljaren likaså utan dröjsmål underrättas om detta.

I första hand och i de flesta fallen kan valförrättaren själv lämna meddelandet. Om valförrättaren inte själv kan lämna meddelandet, t.ex. för att han eller hon har insjuknat, kan någon annan valmyndighet bli tvungen att underrätta väljaren.

Om valförrättaren själv senare kan sköta hemmaröstningen hos väljaren i fråga, kan han eller hon själv bestämma och meddela den nya tidpunkten. Om förrättandet av hemmaröstningen övergår på någon annan valförrättare, ska centralvalnämndens ordförande fatta beslut om detta och också se till att väljaren underrättas om saken. Valförrättarna får inte sinsemellan komma överens om vilka väljare respektive valförrättare ska besöka, om inte centralvalnämndens ordförande på förhand har förordnat personliga ersättare bland annat med tanke på förhinder.

Uppgifter om meddelande om förhinder och ny tidpunkt för hemmaröstningen samt om ett eventuellt byte av valförrättare och namnet på den nya valförrättaren ska antecknas i punkten "Tilläggsuppgifter" på hemmaröstningsblanketten.

Förteckning över hemmaröstningar (hemmaröstningsblanketterna)

Vid centralvalnämnden ska det kontrolleras att de hemmaröstningsblanketter som inkommit till den och de blanketter som fyllts i på basis av anmälningar som mottagits per telefon innehåller alla de uppgifter som anmälningen förutsätter. Dessa blanketter utgör den förteckning som ska föras över anmälningarna till hemmaröstning, sedan de kompletterats med följande uppgifter:

- om datumet och klockslaget för hemmaröstningen samt den valförrättare som förordnats till uppgiften
- om hur väljaren har underrättats om röstningstidpunkten.

Centralvalnämndens ordförande svarar för förandet av förteckningen. Valförrättaren ska ta med sig blanketterna för alla väljare som han eller hon enligt den uppgjorda planen ska besöka respektive dag.

Trots att valförrättarna har en del av blanketterna med sig under förhandsröstningsdagarna, ska centralvalnämnden under alla förhandsröstningsdagar kunna reda ut vem som anmält sig till hemmaröstning och vilken valförrättare som förordnats att sköta respektive hemmaröstning. Centralvalnämnden ska därför t.ex. kopiera förteckningen eller göra upp en annan lämplig förteckning över anmälningarna som be-

aktar förhållandena i kommunen. Blanketterna som återställer efter hemmaröstningarna ska förvaras med beaktande av bestämmelserna om dataskydd. Vid följande allmänna val skickar centralvalnämnden en blankett för anmälning till hemmaröstning till dem som har rätt att rösta hemma, om dessa vid anmälning har gett sitt samtycke till detta.

4.8.5. Distribution av valmaterial som behövs vid hemmaröstning

Centralvalnämnden ska se till att valförrättarna vid hemmaröstning har alla handlingar och tillbehör som de behöver. I bilaga 13 finns en checklista över det valmaterial som de kommunala valmyndigheterna behöver.

Centralvalnämnden ska se till att valmaterialet ställs till valförrättarna vid hemmaröstning på ett säkert sätt och så att det inte kan uppstå möjlighet till missbruk.

När det gäller följbrevet vid hemmaröstning bör följande beaktas:

Vid hemmaröstning används som följbrev alltid följbrevsblanketten för hemmaröstning (valblankett nr 5K, **bilaga 5b**). Följbrevsblanketten för hemmaröstning ska fyllas i också i sådana fall att väljaren ger sitt meddelandekort till valförrättaren.

Om en närståendevårdare som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning röstar i samband med hemmaröstningen, ska följbrevsblanketten för hemmaröstning inte användas som hans eller hennes följbrev. Som följbrev används i detta fall närståendevårdarens eget meddelandekort eller följbrevsblankett (valblankett nr 5, **bilaga 5a2**).

4.9. Befullmäktigande av valobservatörer

Enligt 184 § 2 mom. i vallagen kan en finländsk eller utländsk valobservatör befullmäktigas av justitieministeriet när det gäller hela landet och av den kommunala centralvalnämnden när det gäller kommunens område. Om centralvalnämnden själv befullmäktigar andra valobservatörer, bör justitieministeriet underrättas om detta.¹¹

Valobservatören har rätt att vara närvarande när valmyndigheterna utför sina uppgifter. Rätten att närvara gäller därmed utöver sammanträden även valmyndigheternas övriga verksamhet, såsom rösträkning.

¹¹ Med valobservatörer avses inte olika internationella eller inhemska gäster. Dessa behöver inte något särskilt befullmäktigande. Justitieministeriet behöver inte heller underrättas om sådana. Gäster kan till exempel följa röstningen på valdagen utan att de befullmäktigas, förutsatt att detta inte stör valnämndens arbete.

5. GRANSKNING AV FÖRHANDSRÖSTNINGSG- OCH BREVRÖSTNINGSHANDLINGARNA

Centralvalnämnden ska granska alla förhandsröstningshandlingar (63 § i vallagen) och brevröstningshandlingar (66 g § i vallagen) som kommit in till den.

5.1. Varifrån kommer handlingarna som granskas hos centralvalnämnden?

5.1.1. Förhandsröstningens ytterkuvert

Förhandsröstningens ytterkuvert inkommer till centralvalnämnden

- från de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet,
- från valbestyrelserna,
- från valförrättarna vid hemmaröstning i den egna kommunen och
- via utrikesministeriet från finska beskickningar och finska fartyg.

Ytterkuvert som inkommer från de allmänna förhandsröstningsställena i Finland

Valförrättarna på förhandsröstningsställena indelar ytterkuverten i två grupper, dvs.

- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen och
- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnderna i andra kommuner.

Ytterkuverten sänds till centralvalnämnden i den egna kommunen på det sätt som centralvalnämnden har bestämt. Centralvalnämnden ska underrätta valförrättarna om vilket insändningssätt som ska användas. Alternativen är de följande:

- 1) en representant för centralvalnämnden avhämtar ytterkuverten på förhandsröstningsstället vid varje förhandsröstningsdags slut eller vid överenskomna tidpunkter.

Centralvalnämndens representant ska ge valförrättaren en fritt formulerad kvittering på att ytterkuverten har mottagits. I kvitteringen ska antecknas antalet mottagna ytterkuvert samt datum, klockslag och förhandsröstningsställets namn samt valförrättarens och avhämta-

rens underteckningar. Avhämtaren ska vara beredd att styrka sin identitet för valförrättaren.

- 2) valförrättaren kommer med ytterkuverten till centralvalnämnden efter varje förhandsröstningsdags slut eller vid överenskomna tidpunkter.

Centralvalnämndens representant ska ge valförrättaren en fritt formulerad kvittering på att ytterkuverten har mottagits. I kvitteringen ska nämnas antalet mottagna ytterkuvert, datum, klockslag, förhandsröstningsställets namn och underteckningar.

- 3) enbart av vägande skäl, t.ex. på grund av långt avstånd: valförrättaren skickar ytterkuverten till centralvalnämnden per post.

Postningen sker enligt det utdelningssätt som kommunen även i övrigt använder. Om kommunen är en postboxkund avhämtar den vanligen själv den ankommande posten på postkontoret och i detta fall ges ytterkuverten till kommunen vid avhämtningen. Ytterkuvert skickas alltid som expressbrev.

- 4) valförrättaren skickar ytterkuverten till centralvalnämnden med Postis kurirtjänst (specialtjänst som beställs av kommunen).

Ytterkuvert som inkommer från valbestyrelserna

Också valbestyrelsen indelar ytterkuverten som den fått i två grupper:

- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen och
- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnderna i andra kommuner.

Valbestyrelsen ska ställa ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen på det sätt nämnden har bestämt. Det lämpligaste sättet är att valbestyrelsen vid varje anstaltsröstningsdags slut för dessa ytterkuvert direkt till centralvalnämnden. Centralvalnämnden ska ge valbestyrelsen en fritt formulerad kvittering på att ytterkuverten har mottagits. I kvitteringen ska anges antalet mottagna ytterkuvert samt datum och klockslag. Valbestyrelsen får skicka ytterkuverten som adresserats till den egna centralvalnämnden per post

enbart på grund av tungt vägande skäl. I allmänhet anses enbart långt avstånd utgöra ett sådant tungt vägande skäl.

Ytterkuvert som inkommer från valförrättare vid hemmaröstning

Den valförrättare som sköter hemmaröstningen ska utan dröjsmål efter varje hemmaröstningsomgång föra ytterkuverten till centralvalnämnden i den egna kommunen. Endast om detta inte är möjligt (t.ex. på grund av långa och besvärliga trafikförbindelser) kan ytterkuverten skickas per post.

Ytterkuvert som inkommer från beskickningar och fartyg

Ytterkuvert som lämnats in vid beskickningar och på fartyg kommer alltid till centralvalnämnden per post. Valförrättarna vid beskickningar och på fartyg sänder ytterkuverten till utrikesministeriet som i sin tur postar dem vidare till centralvalnämnden i respektive kommun. Det kan ta en lång tid för ytterkuverten att komma från förhandsröstningsstället till utrikesministeriet och därför bör centralvalnämnden vara beredd på att vissa ytterkuvert kommer in först torsdagen eller fredagen före valet, eller t.o.m. ännu senare.

Förhandsröstningen ombord på finska fartyg som befinner sig utomlands kan inledas redan onsdagen den 8 maj 2019, dvs. en vecka tidigare än på de övriga förhandsröstningsställena. Till centralvalnämnden kan således inkomma ytterkuvert redan före den första förhandsröstningsdagen i Finland (15.5.2019). Dessa ytterkuvert får dock inte öppnas och granskas innan rösträtsregistret har vunnit laga kraft tisdagen den 14 maj 2019 efter kl. 12. Valdatasystemet är dock ur bruk en del av kvällen den 14 maj 2019 fr.o.m. kl. 18 och då kan anteckningar om utövandet av rösträtten inte göras.

5.1.2. Ytterkuvert för brevröstning

Ytterkuvert för brevröstning kommer in till centralvalnämnden direkt från väljare som befinner sig utomlands via post eller kurirtjänst. Ytterkuvert som sänds via en kurirtjänst kan ha inneslutits t.ex. i kurirtjänstens egna kuvert. Det är viktigt att alla handlingar som gäller kurirförsändelsen, bl.a. eventuella kvitton eller motsvarande (alltså även andra än själva ytterkuvertet) ställs som sådana till personerna som granskar brevröstningshandlingarna, så att dessa och uppgifterna de innehåller kan beaktas vid granskningen.

Den som röstar per brev kan rösta och posta sitt ytterkuvert till Finland tidigast torsdagen den 25 april 2019 då kandidatnumren vid Europaparlamentsvalet har fastställts. Därför börjar brevröstningens ytterkuvert komma in till centralvalnämnden strax därefter. Det är möjligt att brevröstningar som gäller Europaparlamentsvalet kommer in till centralvalnämnden redan före den nämnda tidpunkten. Brevröstningar som gäller Europaparlamentsvalet kan komma in till och med under riksdagsvalets förhandsröstning, om väljaren inte har följt anvisningarna och förstått när kandidatnumren vid Europaparlamentsvalet fastställs. Ytterkuverten får dock inte öppnas eller granskas innan rösträttsregistret har vunnit laga kraft tisdagen den 14 maj 2019 efter kl. 12.

5.2. Förvaring av inkomna ytterkuvert

De förhandsröstningens och brevröstningens ytterkuvert som har inkommit till centralvalnämnden (och adresserats till den) samt deras innehåll ska hållas i säkert förvar så att obehöriga inte har tillträde till förvaringsplatsen. Ytterkuverten ska förvaras på ett säkert sätt ända från det att dessa börjar komma in till centralvalnämnden.

5.3. Granskning av handlingarna

5.3.1. Allmänt

De förhandsröstnings- och brevröstningshandlingar som inkommit till den kommunala centralvalnämnden granskas, utan att valkuverten öppnas, vid sammanträdena som ska hållas så att de förhandsröstningshandlingar som inkommit fredagen den 24 maj 2019 före klockan 19 hinner behandlas vid sammanträdena. Alla handlingar som kommit in inom den utsatta tiden ska hinna behandlas. Centralvalnämnden ska med iakttagande av detta fastställa tidtabellen för sina sammanträden.

Förhandsröstningshandlingarna och brevröstningshandlingarna ska granskas som separata helheter. Avsikten är att centralvalnämnden efter granskningen har två separata helheter:

- förhandsröstningens godkända valkuvert (bruna) sorterade enligt röstningsområde och
- brevröstningens godkända valkuvert (turkosa) sorterade enligt röstningsområde.

Med anledning av att granskningen sker separat innehåller denna anvisning separata detaljerade anvisningar för granskning av förhandsröstningshandlingar (kapitel 5.3.2) och granskning av brevröstningshandlingar (kapitel 5.3.3).

Centralvalnämnden får själv avgöra hur den i praktiken utför granskningen av handlingarna. Centralvalnämnden beslutar om eventuella förberedande åtgärder i första hand på basis av hur mycket och vilken typ av handlingar som inkommer till nämnden.

Om det kan förväntas att antalet handlingar som inkommer för granskning är litet, kan en beslutför centralvalnämnd själv granska alla handlingar vid ett eller flera sammanträden. Däremot om antalet hand-

lingar som inkommer för granskning är stort, kan centralvalnämnden bestämma att centralvalnämndens sekreterare tillsammans med den biträdande personalen preliminärt granskar handlingarna före centralvalnämndens behandling enligt nämndens anvisningar. I detta fall svarar centralvalnämnden för behövlig tillsyn.

Centralvalnämnden ska fästa särskild uppmärksamhet vid granskningsförfarandets säkerhet och pålitlighet. Förfarandet ska vara sådant att det inte ger upphov till några misstankar om förfarandets saklighet. Alla möjligheter till missbruk ska uteslutas. Detta betyder bl.a. att

- minst två personer ska vara samtidigt närvarande när handlingarna behandlas,
- personerna som utför granskningen inte har tillgång till oanvända valhandlingar eller valstämplar,
- utrymmet där granskningen utförs är tillräckligt öppet så att det är möjligt att övervaka granskningen.

När centralvalnämnden fattar beslut som hänför sig till granskningen, t.ex. att handlingar ska lämnas obeaktade, ska den vara beslutför. Över sammanträdena ska föras protokoll.

5.3.2. Granskning av förhandsröstningshandlingarna

Förhandsröstningshandlingar som ska granskas

De förhandsröstningshandlingar som inkommer till centralvalnämnden är

1) ytterkuvert,

- framsidans nedre del vitt och till övriga delar gult till färgen, på framsidan ett rött expressbrevsmärke, storlek C5, med ett adressfönster till höger och ett fönster för kvitteringsanteckningen uppe till vänster, samt

2) inne i ytterkuvertet

2a) **följebrev**, som är antingen

- en följebrevsblankett eller
- ett meddelandekort och

2b) **valkuvert** (i vilket röstsedeln har inneslutits).

- brunt till färgen, storlek C6, med ett litet fönster i nedre kanten.

Hanteringen a förhandsröstningshandlingarna består av följande steg:

- Steg 1: Granskning av ytterkuvertets adressfält
- Steg 2: Sortering av ytterkuverten enligt röstningsområde
- Steg 3: Öppnande av ytterkuverten samt granskning av följebrevet och valkuvertet
- Steg 4: Förhandsröstningen godkänns eller lämnas obeaktad
- Steg 5: Införande av godkända förhandsröstningar vid behov i rösträtsregistret och/eller i vallängderna
- Steg 6: Hantering av godkända valkuvert och följebrev

Steg 1: Granskning av adressfältet på inkomna ytterkuvert

- Kontrollera alltid först att det inkomna ytterkuvertet är adresserat uttryckligen till centralvalnämnden i din kommun

När centralvalnämnden får ett ytterkuvert ska den redan innan kuvertet öppnas i ytterkuvertets adressfält kontrollera att ytterkuvertet är adresserat till den.

Steg 1A: Vidarebefordran av ytterkuvert som inkommit till fel ställe

Om ett ytterkuvert har kommit in till fel ställe (dvs. om centralvalnämnden i någon annan kommun har antecknats som mottagare), ska det utan dröjsmål öppnat postas till rätt mottagare.

Dessa ytterkuvert som av misstag kommit till fel ställe ska vidarebefordras till rätt mottagare (centralvalnämnd) oavsett kommun i hela landet.

I samband med granskningen av förhandsröstningshandlingarna konstaterade kommunens centralvalnämnd att den på grund av ett fel i postsorteringen hade mottagit 19 ytterkuvert som hörde till andra kommuners centralvalnämnder. Eftersom centralvalnämnden före granskningen hade skilt åt ytterkuverten och valkuverten och valkuverten hade blandats ihop, var det inte längre möjligt att reda ut vilket valkuvert som hade varit i vilket ytterkuvert

Vid granskningen av förhandsrösterna lämnades nio röstsedlar obeaktade på grund av att de innehöll ett kandidatnummer som var högre än det högsta kandidatnumret i kommunen i fråga. Centralvalnämnden ansåg att dessa nio röstsedlar måste ha ingått i dessa 19 ytterkuvert, varvid 10 felaktiga röster beaktades i kommunalvalets resultat. Dessutom konstaterades enligt anteckningarna i rösträttsregistret att två förhandsröster aldrig kom fram till kommunen.

Länsrätten ansåg att sambandet mellan de nio röstsedlar som lämnades obeaktade och röstsedlarna som hörde till andra kommuner inte kunde fastställas och att det är möjligt att alla 19 röster som inte hörde till kommunen beaktades i valresultatet. Dessutom hade två förhandsröster inte kommit fram till centralvalnämnden i kommunen. Valmyndigheternas förfarande hade varit lagstridigt och valet hade skett i oriktig ordning. Eftersom det fanns fyra kandidater som med en röst till skulle ha blivit invalda i fullmäktige, var det sannolikt att dessa felaktigheter kunde ha inverkat på valresultatet. Länsrätten upphävde valet och utlyste nyval i kommunen.

Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att man till den del det gällde de två för-

handsröster som lämnats obeaktade på grund av att de inte hade kommit fram till centralvalnämnden inte hade förfarit felaktigt eller lagstridigt i valet. Till andra delar vidmakthöll förvaltningsdomstolen länsrättens beslut. (HFD:1997:34)

Steg 2: Sortering av ytterkuverten enligt röstningsområde

- Sortera ytterkuverten enligt röstningsområden och håll även i fortsättningen handlingarna som varit i ytterkuverten sorterade enligt röstningsområden

De ytterkuvert som har inkommit till centralvalnämnden ska ovillkorligen sorteras röstningsområdesvis enligt röstningsområdets nummer (t.ex. 011), som syns i fönstret till höger på kuvertet. I ytterkuvertets fönster syns också kommunens nummerkod. Till exempel i ett ytterkuvert som hör till röstningsområde nr 11 i Esbo syns ovanför centralvalnämndens namn nummerserien 049 011.

Det är nödvändigt att ytterkuverten sorteras röstningsområdesvis, eftersom förhandsrösterna räknas enligt röstningsområde.

Om kommunens nummerkod och röstningsområdets nummer inte syns i ytterkuvertets fönster, betyder det att förhandsröstningen inte har antecknats i rösträttsregistret på förhandsröstningsstället och att en separat följebrevsblankett har använts som följebrev. I detta fall måste ytterkuvertet öppnas för att reda ut väljarens röstningsområde innan sorteringen kan utföras.

Nyttan med sorteringen av handlingarna är att när granskningen av förhandsröstningshandlingarna har slutförts, är alla godkända valkuvert sorterade enligt röstningsområde.

Steg 3: Öppnande av ytterkuverten samt granskning av följebrevet och valkuvertet

- Om det finns en kvitteringsanteckning på följebrevet: Öppna ytterkuvertet och granska valkuvertet och underteckningarna på följebrevet.
- Om det inte finns en kvitteringsanteckning på följebrevet: Öppna ytterkuvertet och granska valkuvertet samt vem som har röstat och att denna person finns i kommunens rösträtsregister/vallängd
- Om valkuvertet är öppet: tillslut kuvertet med bevarande av valhemligheten

3 (i) Öppnande av ytterkuverten

Alla ytterkuvert som kommit in inom utsatt tid ska öppnas så att innehållet inte skadas.

I detta skede får följebrevet och valkuvertet som finns i ytterkuvertet inte ännu skiljas åt. Dessa åtskiljs först när följebrevet och valkuvertet kan godkännas enligt vad som redogörs för nedan.

3 (ii) Granskning av följebrevet och valkuvertet

Till centralvalnämnden inkommer två slags ytterkuvert:

- 1) sådana ytterkuvert där det i fönstret till vänster syns att en kvitteringsanteckning har gjorts på följebrevet och

- 2) sådana ytterkuvert där det i fönstret till vänster syns att en kvitteringsanteckning inte har gjorts på följebrevet.

3 (ii.a) Följebrev försedda med kvitteringsanteckning

Vad granskas?

Ytterkuvert som är försedda med en kvitteringsanteckning öppnas och förhandsröstningshandlingarna granskas som följer:

- 1) det granskas att valkuvertet är tillslutet och att inga anteckningar om väljaren eller om en kandidat eller andra obehöriga anteckningar har gjorts på det och
- 2) det granskas att följebrevet är försett med väljarens underskrift och valförrättarens underskrift.

Vad är en kvitteringsanteckning?

På ett förhandsröstningsställe där rösträttsdatasystemet (rösträttsregistret) används, skriver valförrättaren ut en kvitteringsanteckning uppe till vänster på följebrevsblanketten för att visa att röstningen har införts i rösträttsregistret redan på förhandsröstningsstället. Följebrevsblanketten ska alltid användas som följebrev då utövandet av rösträtten antecknas i rösträttsregistret på förhandsröstningsstället. Kvitteringsanteckningen kan inte skrivas ut på meddelandekortet. Meddelandekortets följebrevsdel kan användas som följebrev enbart när röstningen tas emot manuellt utan att den antecknas i rösträttsregistret.

Alla kvitteringsanteckningar är av följande typ:

*** 16.5.2019 049E3 Esbo ***

I kvitteringsanteckningen betyder

- datumet (t.ex. 16.5.2019) den dag då förhandsröstningen ägde rum,
- siffer-bokstavskombinationen och kommunens namn (t.ex. 049E3 Esbo) det av kommunens allmänna förhandsröstningsställen där röstningen ägde rum (049 = kommunens kommunnummer, E1, E2, E3 osv. = koderna för kommunens förhandsröstningsställen).

Kvitteringsanteckningen är synlig i fönstret uppe till vänster på ytterkuvertet. På andra ställen i foljebrevsblanketten skrivs därtill ur röst-rättsdatasystemet ut väljarens efternamn och förnamn, väljarens personbeteckning, numret för kommunen där väljaren är röstberättigad och röstningsområdets nummer samt centralvalnämndens kontakt-uppgifter.

3 (ii.b) Följebrev som saknar kvitteringsanteckning

Vad granskas?

De ytterkuvert som saknar kvitteringsanteckning öppnas och förhandsröstningshandlingarna granskas som följer:

- 1)det granskas att valkuvertet är tillslutet och att inga anteckningar om väljaren eller om en kandidat eller andra obehöriga anteckningar har gjorts på det och
- 2)det granskas för det första att foljebrevet är försett med väljarens namn, personbeteckning eller födelsetid, adress och underskrift samt för det andra förhandsröstningsställets namn eller (vid anstalts- och hemmaröstning) kommunens namn, datum och valförrättarens underskrift och
- 3)det kontrolleras i rösträttsregistret eller vallängden att väljaren har införts som röstberättigad inom ett röstningsområde i kommunen i fråga.

Varför saknas kvitteringsanteckningen?

Om rösträttsregistret inte används på förhandsröstningsstället eller om det tillfälligt är ur bruk, görs ingen kvitteringsanteckning på foljebrevet. Om foljebrevet saknar kvitteringsanteckning (som således inte heller syns i fönstret till vänster på ytterkuvertet) innebär det att förhandsröstningen inte har införts i rösträttsregistret på förhandsröstningsstället. Sådana s.k. manuella förhandsröstningar inkommer till centralvalnämnden från

- beskickningar,
- fartyg,
- valbestyrelserna i den egna kommunen och andra kommuner (anstaltsröstningar),
- valförrättarna vid hemmaröstning i den egna kommunen (hemmaröstningar) och
- allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet där rösträttsregistret inte har använts eller tillfälligt har varit ur bruk då röstningen ägde rum.

3 (iii) Centralvalnämndens åtgärder i vissa fall

Feladresserade följebrev

I samband med granskningen av förhandsröstningshandlingarna kan centralvalnämnden upptäcka att följebrevet i ytterkuvertet är adresserat till centralvalnämnden, men att väljaren enligt rösträttsregistret inte tillhör ifrågavarande kommun utan är röstberättigad i en annan kommun. Följebrevet är i detta fall feladresserat. Detta är möjligt vid brevröstning och i sådana fall där en separat följebrevsblankett som fyllts i för hand har använts som följebrev.

Ett feladresserat följebrev och valkuvert överförs vid Europaparlamentsval till centralvalnämnden i den andra (rätta) kommunen var som helst i landet. I adressfältet på följebrevet anges den rätta centralvalnämndens namn och adress. Följebrev och valkuvert som rättats på detta sätt innesluts i ett nytt ytterkuvert och lämnas på närmaste postanstalt eller hos ett postombud.

Det är skäl att framhäva att förfarandet som beskrivs i denna punkt (ett feladresserat ytterkuvert) och förfarandet som avses i steg 1A (ytterkuvert som kommit till fel ställe) är två skilda saker och hanteras på olika sätt.

Tillslutande av öppna valkuvert

Om ett valkuvert är öppet ska centralvalnämnden tillsluta det på ett sådant sätt att valhemligheten bevaras. Om kuvertets limning av någon anledning inte håller kan kuvertet tillslutas med hjälp av förseglingsband.

Steg 4: Förhandsröstningen godkänns eller lämnas obeaktad

- Avgör om förhandsröstningen ska godkännas eller om den ska lämnas obeaktad
- Åtskilj först efter detta det godkända valkuvertet från följbrevet
- Om en förhandsröstning lämnas obeaktad ska en anteckning om detta göras i protokollet som förs vid centralvalnämndens sammanträde, men inga anteckningar görs i detta skede rösträttsregistret eller vallängden

4 (i) Grunderna för att lämna en förhandsröstning obeaktad

En förhandsröstning ska lämnas obeaktad, om

- 1) den som röstat på förhand inte har införts i rösträttsregistret,
- 2) valkuvertet är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om en kandidat eller något annat obehörigt
- 3) följbrevet är så bristfälligt eller otydligt att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag eller fastställas vem väljaren är.

En obetydlig eller oväsentlig, på förbiseende beroende bristfällighet eller oklarhet i följbrevet leder vanligen inte till att en förhandsröstning lämnas obeaktad. Det ankommer på centralvalnämnden att i varje enskilt fall på basis av de uppgifter som finns i följbrevet (och det därtill vid hemmaröstning eventuellt fogade meddelandekortet) och annan eventuellt till buds stående utredning avgöra saken. Centralvalnämnden kan på tjänstens vägnar själv utreda frågan med hjälp av valförrättarna på förhandsröstningsstället eller medlemmarna i valbestyrelsen eller väljaren själv, om denna framgår av följbrevet och kan nås. Om det på följbrevet har gjorts en kvitteringsanteckning kan man på basis av den reda ut den exakta tidpunkten för röstningen och vem som gjort registreringen i rösträttsdatasystemet.

I kommunalvalet 2008 hade centralvalnämnden lämnat tre förhandsröstningar obeaktade. Ett av följbreven saknade namnteckningen av den som mottagit anmälan om rösträtt, och i de två andra följbreven saknades både väljarens

och valmyndighetens namnteckningar. Förvaltningsdomstolen ansåg att följebreven var så bristfälliga eller oklara att man inte med säkerhet kunde försäkra sig om att röstningen hade gått till på det sätt som föreskrivs i vallagen eller avgöra vem som hade röstat. På grund av detta måste centralvalnämnden således lämna röstningarna obeaktade. (Vasa förvaltningsdomstol 22.12.2008 08/0817/3). Avgörandet vann laga kraft.

4) ett följebrev för hemmaröstning saknar namnteckning av den person som fyllt 18 år och som varit närvarande vid röstningen.

4 (ii) Godkännande av förhandsröstningen

Om ovannämnda grunder för ogiltighet inte uppfylls ska förhandsröstningen godkännas.

Det godkända valkuvertet ska åtskiljas från följebrevet. Valkuverten ska förvaras sorterade enligt röstningsområde. Brevröstningens valkuvert bevaras tillsammans med de andra valkuverten efter att de har öppnats och röstsedlarna i dem har stämplat (närmare anvisningar om detta nedan).

Inga anteckningar får göras på godkända valkuvert.

4 (iii) Åtgärder som föranleds av att en röstning lämnas obeaktad

När en röstning lämnas obeaktad, ska en anteckning om detta göras i det protokoll som förs vid centralvalnämndens sammanträde. Valkuvertet får inte öppnas.

Ett öppnat valkuvert som har lämnats obeaktat ska fogas till protokollet tillsammans med följebrevet och ytterkuvertet. Att valkuvertet varit öppet utgör inte någon grund för att förhandsröstningen lämnas obeaktad, men om röstningen har lämnats obeaktad av någon annan anledning och valkuvertet har varit öppet, ska kuvertet tillslutas på ett sådant sätt att valhemligheten bevaras.

När en röstning lämnas obeaktad, görs inga anteckningar i rösträttsregistret eller vallängden. De anteckningar som redan gjorts på förhandsröstningsstället ska inte heller raderas i detta skede.

Steg 5: Införande av godkända förhandsröstningar i rösträttsregistret och vallängderna

- *Anteckna i rösträttsregistret sådana godkända förhandsröstningar som inte har antecknats i registret redan på förhandsröstningsstället*
- *Om du gör anteckningar efter utskrivandet av vallängderna (22.5.2019 kl. 18) ska du göra anteckningarna både i rösträttsregistret och i vallängderna*
- *Gör utan dröjsmål i rösträttsregistret och vallängderna de rättelser som valförrättarna anmäler*

Centralvalnämnden ska se till att det av de vallängder som har överlämnats till valnämnderna tydligt och tillförlitligt framgår vilka röstberättigade som har utövat sin rösträtt redan vid förhandsröstningen och vilka som ännu får göra det vid röstningen på valdagen.

5 (i) Vilka förhandsröstningar antecknas i rösträttsregistret av centralvalnämnden?

Centralvalnämnden ska i rösträttsregistret anteckna (såsom s.k. efterregistreringar) alla de förhandsröstningar som ska beaktas, men som inte har antecknats i registret redan på förhandsröstningsstället. Följebrevet till en sådan förhandsröstning innehåller inte en ovan nämnd kvitteringsanteckning. Det ovan nämnda gäller vanligen förhandsröster som avgetts utomlands i beskickningar och ombord på fartyg, brev röster och anstalts- och hemmaröstningar.

Om det påföljebrevet finns en kvitteringsanteckning betyder det att röstningen har antecknats i registret redan på förhandsröstningsstället och att den inte längre behöver antecknas i centralvalnämnden.

5 (ii) Hur görs anteckningarna?

För det tekniska utförandet av anteckningarna redogörs i detalj i justitieministeriets VAT-anvisning nr 4b (Anvisningar om rösträttsdatasystemet för den kommunala centralvalnämnden).

Innan anteckningarna görs i registret är det skäl att centralvalnämnden sorterar förhandsröstningshandlingarna enligt förhandsröstningstyp som följer:

- hemmaröstningar och närståendevårdares röstningar i samband med hemmaröstning
- röstningar på anstalter,
- röstningar ombord på fartyg i utlandet,
- röstningar vid beskickningar i utlandet,
- brevröstningar och
- röstningar på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet.

Om det av foljebrevet inte tydligt framgår på vilket förhandsröstningsställe den godkända röstningen har ägt rum (t.ex. i en anstalt eller på ett allmänt förhandsröstningsställe), ska centralvalnämnden avgöra saken i varje enskilt fall och anteckna röstningen som någon förhandsröstningstyp i rösträtsregistret. Anteckningen har statistisk betydelse. Då förhandsröstningen har antecknats manuellt och det som röstningsställe anges kommunens namn är det fråga om en anstaltsröstning.

5 (iii) När görs anteckningar både i rösträtsregistret och i vallängden?

Centralvalnämnden bör eftersträva att anteckningarna i rösträtsregistret görs i så stor omfattning som möjligt före onsdagen den 22 maj 2019 klockan 18, då justitieministeriet börjar centralt skriva ut vallängderna ur rösträtsregistret.

Om godkända förhandsröstningshandlingar som saknar kvitteringsanteckning inkommer till centralvalnämnden efter nämnda tidpunkt, ska centralvalnämnden se till att utövat av rösträtten antecknas både i rösträtsregistret och i de vallängder som finns på papper. I vallängderna finns de röstberättigade för vilka någon anteckning om förhandsröstning inte har införts i rösträtsregistret innan vallängderna började skrivas ut (se kap. 6).

Anteckningen i vallängden görs så att ett **E** antecknas i kolumn **EPV-2019** invid namnet på den person som har förhandsröstat.¹² Vallängderna har uppgjorts i alfabetisk ordning enligt de röstberättigades efternamn.

¹² Valnämnden antecknar i samma kolumn röstningar på valdagen genom ett annat tecken (t.ex. V, X eller /).

Den alfabetiska ordningen följer det finska alfabetet. Bokstäverna V och W har skilts åt. Efternamn med prefix har ordnats enligt prefixet och därför finns en person som heter t.ex. "von Taffelsson Bror-Erik" i vallängden bland andra efternamn som börjar med "v". Ett tomt tecken kommer före andra tecken, t.ex. namnet "Ek Lisa" kommer före namnet "Eka Lisa". Bindestreck kommer också före andra tecken och därför kommer namnet "Ek-Roine Liisa" i vallängden före namnet "Eko Liisa". De flesta diakritiska tecknen har lämnats obeaktade, t.ex. é behandlas som e. Ett undantag utgörs av ü, som behandlas som y.

Efter att anteckningarna har gjorts görs också motsvarande ändringar (minskningar) i antalet i kolumnen "Läge 2" på uträkningssidan på vallängdens pärmblad. För vissa kommuner skrivs vallängderna på kommunens begäran ut först på torsdagen före valdagen. Valnämnden antecknar i samma kolumn röstningar på valdagen genom ett annat tecken (t.ex. V, X eller /).

5 (iv) Rättelseanteckningar i vissa fall

Om valförrättaren på ett allmänt förhandsröstningsställe antecknar förhandsröstningen vid fel person eller gör någon annan felaktig anteckning i rösträtsregistret och upptäcker misstaget först när han eller hon redan har godkänt skärmen, ska valförrättaren a) registrera röstningen på nytt vid rätt person och b) omedelbart be ifrågavarande centralvalnämnd avlägsna den felaktiga anteckningen ur rösträtsregistret.

Centralvalnämnden ska då utan dröjsmål avlägsna röstningsanteckningen vid väljaren för vilken valförrättaren oriktigt har antecknat att rösträtten redan har utövats. Om rättelsen görs efter utskrivandet av vallängderna (se ovan), måste samma rättelse göras också i de vallängder som finns på papper genom att personens namn fogas till dem.

På vilket sätt rättelser görs i rösträtsregistret behandlas i VAT-anvisning 4b. Centralvalnämnden måste i rösträtsregistret också ange en orsak för och förklara varför röstningsanteckningen avlägsnas.

Steg 6: antering av godkända valkuvert och foljebrev

- *Räkna ihop antalet godkända valkuvert enligt röstningsområde och anteckna antalen i protokollet*
- *Anteckna antalet valkuvert röstningsområdesvis i systemet för resultatuträkning och vallängderna*
- *Förvara valkuverten sorterade röstningsområdesvis på ett säkert ställe tills räkningen av dem börjar*
- *Förvara foljebreven sorterade enligt röstningsområde för eventuella granskningar*

6 (i) Räkning av antalet valkuvert i vart och ett röstningsområde

Centralvalnämnden ska räkna antalet godkända valkuvert i varje röstningsområde och konstatera antalet väljare för vilka en röstningsanteckning gjorts i rösträttsregistret (eller i vallängderna) i varje röstningsområde samt anteckna dessa antal i centralvalnämndens protokoll.

Om antalet godkända valkuvert inte stämmer överens med antalet väljare som röstat ska valkuverten räknas på nytt. Om antalen inte stämmer överens efter den nya räkningen ska orsaken till avvikelsernas redas ut och antecknas i protokollet. Om det antal som syns i rösträttsregistret är större än antalet godkända valkuvert kan det bero bl.a. på att centralvalnämnden har lämnat vissa i rösträttsregistret antecknade förhandsröstningar obeaktade (se ovan) eller på att ytterkuvert som skickats från ett förhandsröstningsställe per post inte inkommit till centralvalnämnden i tid.

(ii) Anteckning av antalen valkuvert per röstningsområde i systemet för resultatuträkning och i vallängderna

Centralvalnämnden ska i det för ändamålet avsedda fältet i resultatuträkningssystemet anteckna antalet godkända valkuvert inom respektive röstningsområde. I resultatuträkningssystemet motsvarar antalet förhandsröstande inom ett röstningsområde antalet godkända valkuvert inom samma röstningsområde.

Antalet godkända valkuvert registreras i resultatuträkningssystemet tidigast den 24 maj 2019 efter kl. 12 och senast lördagen den 25 maj 2019 före kl. 17.

Antalet personer som röstat (som alltså motsvarar antalet godkända valkuvert) ska dessutom antecknas i de för detta ändamål avsedda fälten på uträkningssidan på vallängdens pärmblad.

Närmare anvisningar om hur antalet valkuvert införs i systemet för resultatuträkning finns i VAT-anvisning nr 5b (Anvisningar om systemet för resultatuträkning för den kommunala centralvalnämnden).

Behandling av små röstningsområden i resultatuträkningssystemet

När det gäller små röstningsområden (se kapitel 9) ska antalet personer som röstat på förhand och valdagen antecknas separat, men alla röster antecknas som valdagens röster. Nedan presenteras ett exempel på en situation där det inom röstningsområdet finns 35 godkända valkuvert (förhandsröster) och på valdagen röstar 30 personer: Anteckningar i resultatuträkningssystemet görs enligt följande:

- 1) Centralvalnämnden registrerar som antal förhandsröstande 35.
- 2) I den preliminära räkningen på valdagen registrerar centralvalnämnden
 - som antalet väljare på valdagen 30 och
 - som antalet valdagens röster det sammanlagda antalet förhandsröster och valdagens röster 65 (35+30).

Om det antas att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i röstningsområdet, ska förhandsrösterna och rösterna på valdagen i röstningsområdet räknas samtidigt som rösterna i ett annat röstningsområde. I dessa fall tillämpas följande förfarande: Röstningsområde 002 antas vara ett litet röstningsområde och sammanslås med röstningsområde 001. I röstningsområde 001 är antalet förhandsröster 70 och antalet röster på valdagen 90. I röstningsområde 002 är antalet förhandsröster 15 och antalet röster på valdagen 20. Anteckningarna i resultatuträkningssystemet görs enligt följande:

- 1) Centralvalnämnden meddelar valkrets-nämnden, som antecknar i resultatuträkningssystemet att röstningsområde 002 sammanslås med 001,

2) Centralvalnämnden antecknar i resultatuträkningssystemet 70 som antal förhandsröstande i röstningsområde 001 och 15 i röstningsområde 002.

3) I den preliminära räkningen på valdagen registrerar centralvalnämnden

- som antalet röstande på valdagen 90 i röstningsområdet 001 och 20 i röstningsområdet 002

och

- som antalet valdagens röster det sammanlagda antalet förhandsröster och valdagens röster i de båda röstningsområdena 195 (70+15+90+20).

6 (iii) Anteckning av antalet valkuvert vid centralvalnämnderna på Åland

En centralvalnämnd på Åland som använder resultatuträkningssystemet ska följa anvisningar i kapitel 6 (ii).

Centralvalnämnder som inte använder resultatuträkningssystemet ska anteckna antalet förhandsröstande (män, kvinnor, sammanlagt) i de för detta ändamål avsedda fälten på uträkningssidan på vallängdens pärmbblad. Antalet förhandsröstande är samma som antalet godkända valkuvert inom röstningsområdet.

Centralvalnämnden ska uppge antalet godkända valkuvert och antalet väljare (män, kvinnor, sammanlagt) till valkrets-nämnden i samband med att den lämnar valkuverten till valkrets-nämnden. Ett sätt att uppge antalet är att centralvalnämnden kopierar uträkningssidorna i vallängderna, antecknar röstningsområdets nummer på kopiorna och bifogar dem till försändelsen med valkuverten.

6 (iv) Valkuverten skickas till valkrets-nämnden

Valkuverten ska öppnades och åtskilda från följbrevet samt sorteras enligt röstningsområde förvaras på ett säkert ställe tills de lämnas till valkrets-nämnden för räkning.

När granskningen av förhandsröstningshandlingarna har slutförts ska centralvalnämnden förpacka de godkända valkuverten sorterade enligt röstningsområde i ett eller flera hållbara omslag. Valkuverten för varje röstningsområde ska förpackas separat i buntar så att det inte finns någon risk att de blandas med valkuvert från andra röstnings-

områden. Varje bunt ska förses med en anteckning av röstningsområdets nummer och antalet valkuvert. Omslaget ska tillslutas noggrant och förses med

- valkrets nämndens adress
- antalet valkuvert som är inlagda i omslaget för varje röstningsområde och
- avsändaren (namnet på centralvalnämnden).

Försändelsen ska förseglas med den förseglingstejp som sänts till centralvalnämnden och den ska i brådslande ordning sändas till valkrets-nämnden på det sätt som den har bestämt. Om det i ett visst röstningsområde finns många valkuvert kan valkrets-nämnden bestämma att valkuverten i röstningsområdet i fråga ska förpackas t.ex. i buntar om 500 st.

Försändelsen ska ovillkorligen vara valkrets-nämnden till handa senast på söndagen den 26 maj 2019 klockan 12, då räkningen av dem tidigast får inledas. Om de valkuvert som ska sändas vidare till valkrets-nämnden inte har lämnats in till centralvalnämnden ska valkrets-nämnden underrättas om detta.

Om centralvalnämnden bestämmer enligt 82 § 1 mom. i vallagen att förhandsröster och de röster som avgetts på valdagen i ett litet röstningsområde ska räknas samtidigt eller enligt 82 § 2 mom. i vallagen att röstsedlarna i två eller flera röstningsområden slås samman, ska den omedelbart meddela detta till valkrets-nämnden. Dessa åtgärder som gäller små röstningsområden redogörs för mer detaljerat i kapitel 8.

6 (v) Förvaring av följbrev hos centralvalnämnden

Centralvalnämnden ska förvara följbreven sorterade enligt röstningsområde i alfabetisk ordning enligt personernas efternamn eller på något annat sätt så att ett visst följbrev vid behov lätt kan hittas.

6 (vi) Hantering av ytterkuvert som inkommit efter utsatt tid

De ytterkuvert som har inkommit till den kommunala centralvalnämnden efter utgången av ovan nämnda tidsfrist (den 24 maj 2019 före kl. 19) lämnas öppnade och obeaktade. På varje sådant öppnat ytterkuvert ska göras en anteckning om vilken dag och vid vilket klockslag kuvertet har inkommit till centralvalnämnden. Kuverten arkiveras enligt anvisningarna i kapitel 9.

5.3.3. Granskning av brevröstningshandlingarna

Brevröstningshandlingar som granskas

Brevröstningshandlingarna skickas inte till centralvalnämnden utan direkt till väljarna som beställt dem. Centralvalnämnden får brevröstningshandlingarna för påseende först när de kommer in till den för granskning.

De brevröstningshandlingar som kommer in till centralvalnämnden är

1) **yterkuvert för brevröstning,**

- framsidans nedre del är vitt och till övriga delar gult till färgen, storlek C5, med ett adressfönster till höger och texten "följebrev för brevröstning" uppe till vänster, samt

2) inne i yterkuvertet för brevröstning

2a) **följebrev för brevröstning** och

2b) **valkuvert** för brevröstning (i vilket den ostämplade röstsedeln har inneslutits).

- turkost till färgen, storlek C6, med ett litet fönster i nedre kanten.

The diagram illustrates the components of a ballot envelope and its contents. At the top is a grey envelope labeled "Kirjeäänestyksen vaalikuori" and "Valkuvert för brevröstning". Below it is a white envelope labeled "FÖLJEBREV FÖR BREVRÖSTNING". This envelope contains a form with the following text:

Du svarar själv för att alla punkter i följebrevet har fyllts i. _____ centralvalnämnd

Om följebrevet har fyllts i bristfälligt kan din röst lämnas obeaktad. _____

FINLAND

Below the white envelope is a grey envelope labeled "KIRJEÄÄNESTYKSEN LÄHETEKUORI" and "YTTERKUVERT FÖR BREVRÖSTNING". This envelope contains the following text:

Tätä kirjettä ei saa postittaa Suomesta
Detta brev får inte postas i Finland

On the right side of this envelope is a dashed box with the text: "Liimaa postimerkki tähän Kiistra frimärket här". At the bottom of the grey envelope is a large white rectangular area for the ballot paper.

Hanteringen av förhandsröstningshandlingarna består av följande steg:

- Steg 1: Granskning av ytterkuvertets adressfält
- Steg 2: Sortering av ytterkuverten enligt röstningsområde
- Steg 3: Öppnande av ytterkuverten samt granskning av följebrevet och valkuvertet
- Steg 4: Brevröstningen godkänns eller lämnas obeaktad
- Steg 5: Införande av godkända brevröstningar i rösträttsregistret och/eller vallängderna
- Steg 6: Hantering av godkända valkuvert och följebrev för brevröstning
- Steg 7: Hantering av ytterkuvert för brevröstning som inkommit efter utsatt tid

Steg 1: Granskning av adressfältet på inkomna ytterkuvert för brevröstning

- Kontrollera alltid först att det inkomna ytterkuvertet för brevröstning är adresserat uttryckligen till centralvalnämnden i din kommun

När centralvalnämnden får ett ytterkuvert för brevröstning ska den redan innan kuvertet öppnas i ytterkuvertets adressfält kontrollera att ytterkuvertet är adresserat till den.

Om något ytterkuvert har inkommit till fel ställe (dvs. om centralvalnämnden i någon annan kommun har antecknats som mottagare), ska det utan dröjsmål öppnat postas till rätt mottagare enligt vad som anges närmare i fråga om granskning av förhandsröstningshandlingarna.

Steg 2: Sortering av ytterkuverten för brevröstning enligt röstningsområde

- Sortera ytterkuverten för brevröstning enligt röstningsområden och håll även i fortsättningen handlingarna som varit i ytterkuverten sorterade enligt röstningsområden (och skilt från förhandsröstningshandlingarna)

Om den som röstat per brev har lagt sitt meddelandekort i brevröstningens ytterkuvert, syns en nummerkod i kuvertfönstret som innehåller kommunens kod och röstningsområdets kod (till exempel 049 011). De ytterkuvert för brevröstning som adresserats till centralvalnämnden ska sorteras röstningsområdesvis enligt nummerkoden.

Vid brevröstningar syns inte nödvändigtvis kommunens nummerkod eller röstningsområdets kod i ytterkuvertets fönster, om meddelandekortet inte har lagts i ytterkuvertet. I detta fall måste ytterkuvertet öppnas för att reda ut väljarens röstningsområde innan sorteringen kan utföras.

Nyttan med sorteringen av handlingarna är att när granskningen av handlingarna har slutförts, är alla godkända valkuvert för brevröstning sorterade enligt röstningsområde.

Steg 3: Öppnande av ytterkuverten för brevröstning samt granskning av följebrevet och valkuvertet

- Öppna ytterkuvertet och granska ytterkuvertet, följebrevet och valkuvertet samt vem som har röstat och att denna person finns i kommunens rösträttsregister/vallängd

3 (i) Öppnande av ytterkuverten

Alla ytterkuvert för brevröstning som kommit in inom utsatt tid ska öppnas så att innehållet inte skadas.

I detta skede får följebrevet och valkuvertet som finns i ytterkuvertet inte ännu skiljas åt. Dessa åtskiljs först när följebrevet och valkuvertet kan godkännas enligt vad som redogörs för nedan.

3 (ii) Granskning av ytterkuvertet, följebrevet och valkuvertet

Vad granskas?

Ytterkuvert för brevröstning öppnas och handlingarna granskas som följer:

1) utifrån de anteckningar om postning eller sändning som gjorts på ytterkuvertet kontrolleras det om ytterkuvertet för brevröstning har postats i utlandet,

2) det granskas att valkuvertet är tillslutet och att inga anteckningar om väljaren eller om en kandidat eller andra obehöriga anteckningar har gjorts på det och

3) kontrolleras det att följebrevet innehåller

- för det första: den röstberättigades namn, personbeteckning eller födelsedatum, adress, röstningsplats (stat) samt datum och väljarens underskrift och

- för det andra: underskrifter av två vittnen, namnförtydliganden, födelsedatum och adresser,

4) det kontrolleras i rösträttsregistret eller vallängden att väljaren har införts som röstberättigad inom ett röstningsområde i kommunen i fråga.

3 (iii) Centralvalnämndens åtgärder i vissa fall

Feladresserade följebrev

I samband med granskningen av förhandsröstningshandlingarna kan centralvalnämnden upptäcka att följebrevet i ytterkuvertet är adresserat till centralvalnämnden, men att väljaren enligt rösträtsregistret inte tillhör ifrågavarande kommun utan är röstberättigad i en annan kommun. Följebrevet är i detta fall feladresserat.

Vid Europaparlamentsval ska alla handlingar (ytterkuvertet, följebrevet och valkuvertet) i en feladresserad brevröstning överföras till centralvalnämnden i den andra (rätta) kommunen i hela landet. Det lönar sig att lägga alla handlingar som ingår i feladresserade brevröstningen i ett ytterkuvert för förhandsröstning, eftersom dessa är försedda med Exprès -märke och skickas därmed snabbt till rätt kommun.

Tillslutande av öppna valkuvert

Om valkuvertet är öppet och det kan antas att detta beror på att kuvertet inte tekniskt har fungerat (dvs. kuvertet ser ut att ha tillslutits ordentligt genom att limma fast men det på grund av bristfällig limyta har öppnats av sig själv), ska centralvalnämnden tillsluta det på ett sådant sätt att valhemligheten bevaras. Om kuvertets limning inte håller kan kuvertet tillslutas med hjälp av förseglingsband. Om det däremot ser ut att valkuvertet har öppnats på ett obehörigt sätt ska röstningen lämnas obeaktad.

I ytterkuvertet finns fler än ett valkuvert

Om det i ett ytterkuvert för brevröstning finns två valkuvert, men bara ett följebrev ska röstningen lämnas obeaktad. I detta fall är det uppenbart att röstningen inte har försiggått på det sätt som bestäms i vallagen. Den som röstar per brev kan inte lagligt ha fått tillgång till två valkuvert och två röstsedlar.

Om det i ytterkuvertet finns två valkuvert och två följebrev, som efter granskningen kan konstateras vara två olika personers handlingar, torde båda röstningar kunna godkännas om villkoren som anges nedan uppfylls.

Något annat än ytterkuvertet för brevröstning har använts som ytterkuvert

Om foljebrevet för brevröstning och det slutna valkuvertet har postats med behövliga anteckningar i ett annat kuvert än ytterkuvertet för brevröstning kan röstningen godkännas.

Steg 4: Brevröstningen godkänns eller lämnas obeaktad

- *Avgör om brevröstningen ska godkännas eller om den ska lämnas obeaktad*
- *Åtskilj det godkända valkuvertet från följbrevet*
- *Om en brevröstning lämnas obeaktad ska en anteckning om detta göras i protokollet som förs vid centralvalnämndens sammanträde, men inga anteckningar får göras i rösträttsregistret eller vallängden*

4 (i) Grunderna för att lämna en brevröstning obeaktad

En brevröstning ska lämnas obeaktad, om

- 1) den som röstat per brev inte har införts i rösträttsregistret,
- 2) valkuvertet för brevröstning är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller en kandidat eller något annat obehörigt,
- 3) följbrevet för brevröstning är så bristfälligt eller otydligt att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag eller fastställas vem den röstande är. Denna punkt tillämpas också på sådana fall där det inte finns ett följbrev i ytterkuvertet. Att följbrevet för brevröstning saknar väljarens underteckning är en betydande brist och leder till att försäkrar att han eller hon har röstat med bevarande av valhemligheten och valfriheten. Om väljaren har anlitat ett biträde, kan följbrevet ha undertecknats av biträdet. Mindre eller oväsentliga brister i följbrevet leder inte nödvändigtvis till att rösten lämnas obeaktad.
- 4) det utifrån de postnings- eller försändelseetiketter på ytterkuvertet för brevröstning inte med säkerhet går att få visshet om att kuvertet har postats i utlandet. På ytterkuvertet ska det finnas utländska frimärken och en utländsk poststämpel eller, om internationell kurirtjänst har anlitats, ska det på kuvertet eller i samband med det finnas något annat motsvarande bevis på att kuvertet kommer från utlandet och inte från Finland.

5) valkuvertet för brevröstning är öppet och det kan antas att detta beror på något annat än att kuvertet inte tekniskt har fungerat (dvs. något annat än att kuvertet på grund av bristfällig limyta har öppnats av sig själv) eller annars är sådant att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag. Om det kan antas att man inte ens har försökt limma fast ett öppet valkuvert kan leda till att rösten lämnas obeaktad. Samma gäller kuvert av vilka det går att dra den slutsatsen att de först har förslutits och sedan slitits upp och därefter förslutits på nytt.

6) om följbrevet för brevröstning saknar de i lag föreskrivna under-teckningar av och uppgifter om vittnen som varit närvarande. Av födel-sedatumet kan beräknas om vittnet har fyllt 18. Av vittnets namn och adress kan i vissa fall framgå om denne är en sådan person som enligt 66 d § 5 mom. i vallagen inte får vara vittnen. Om vittnet är under 18-årig eller en person som inte får vara vittne lämnas rösten obeaktad med stöd av punkt 3 ovan (dvs. att det inte utifrån följbrevet med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag).

Om en av de ovan nämnda grunderna uppfylls ska brevröstningen lämnas obeaktad.

4 (ii) Godkännande av brevröstningen

Om ovannämnda grunder för att lämna röstningen obeaktad inte uppfylls ska brevröstningen godkännas.

Det godkända valkuvertet för brevröstning ska åtskiljas från följbrevet. Valkuverten för brevröstning ska förvaras sorterade enligt röstningsområde.

På de godkända valkuverten får inte göras anteckningar om inte dessa är nödvändiga till exempel för den röstningsområdesvisa sorteringen.

4 (iii) Åtgärder som föranleds av att en röstning lämnas obeaktad

När en brevröstning lämnas obeaktad, ska en anteckning om detta göras i det protokoll som förs vid centralvalnämndens sammanträde. Valkuvertet får inte öppnas.

Ett öppnat valkuvert för brevröstning som har lämnats obeaktat tillsammans med följebrev och ytterkuvert ska fogas till protokollet. Att valkuvertet varit öppet utgör av ovan nämnda orsaker inte någon grund för att röstningen lämnas obeaktad, men om valkuvertet lämnats obeaktad av någon annan anledning och kuvertet har varit öppet, ska kuvertet tillslutas på ett sådant sätt att valhemligheten bevaras.

När en röstning lämnas obeaktad, görs inga anteckningar i rösträttsregistret eller vallängden.

Steg 5: Införande av godkända brevröstningar i rösträttsregistret och vallängderna

- *Anteckna godkända brevröstningar i rösträttsregistret*
- *Om du gör anteckningar efter utskrivandet av vallängderna (22.5.2019 kl. 18) ska du göra anteckningarna både i rösträttsregistret och i vallängderna*

Centralvalnämnden ska i rösträttsregistret anteckna (såsom s.k. efterregistreringar) alla de brevröstningar som ska beaktas. Brevröstningar antecknas i rösträttsregistret i huvudsak på samma sätt som förhandsröstningar (se kap. 5.2, Steg 5). Som röstningstyp väljs "Brevröstning".

För det tekniska utförandet av anteckningarna även när det gäller brevröstningar redogörs i detalj i justitieministeriets VAT-anvisning nr 4b (Anvisningar om rösträttsdatasystemet för den kommunala centralvalnämnden).

Om brevröstningen antecknas både i rösträttsregistret och i vallängden, antecknas det för brevröstningen ett **E** i vallängden.

Steg 6: Hantering av godkända valkuvert och följebrev för brevröstning

- *Räkna ihop antalet godkända valkuvert för brevröstning enligt röstningsområde och anteckna antalen i protokollet*
- *Öppna de godkända valkuverten för brevröstningen, ta ut röstsedeln ur kuvertet samtidigt som du bevarar valhemligheten (röstsedeln får inte öppnas), stämpla röstsedeln med valstämpeln och inneslut den stämplade röstsedeln i förhandsröstningens (bruna) valkuvert. Sortera slutligen de på det här sättet skapade bruna valkuverten för förhandsröstning bland valkuverten för förhandsröstning för det ifrågavarande röstningsområdet*
- *Förvara följebreven för brevröstning sorterade enligt röstningsområde för eventuella granskningar*

Centralvalnämnden ska räkna antalet godkända valkuvert för brevröstning i vart och ett röstningsområde och anteckna dessa antal i protokollet.

Centralvalnämnden ska

- öppna alla godkända valkuvert för brevröstning,
- ta ut röstsedeln ur vart och ett kuvert med bevarande av valhemligheten (röstsedeln får inte öppnas),
- stämpla röstsedeln med valstämpeln (det har ingen betydelse vilkendera sida av den hopvikta sedeln som stämplas),
- lägga den stämplade röstsedeln i förhandsröstningens (bruna) valkuvert och limma fast kuvertet,
- placera valkuvertet bland valkuverten för förhandsröstning.

Bytet av valkuvert ska utföras röstningsområdesvis så att det är lätt att placera brevrösterna i ett visst område bland (andra) förhandsröster inom samma röstningsområde. Efter att valkuvertet har bytts finns brevrösterna bland förhandsröster.

Centralvalnämnden ska antingen själv öppna valkuverten för brevröstning, stämpla röstsedlarna och lägga dem i valkuverten för förhandsröstning eller övervaka denna uppgift. Om detta i praktiken inte är möjligt, främst på grund av att antalet valkuvert är stort, kan centralvalnämnden bestämma att sekreterare och minst tre andra personer sköter denna uppgift. Dessa personer kan vara centralvalnämndens medlemmar eller dess anställda.

Centralvalnämnden ska fästa särskild uppmärksamhet vid förfarandets trovärdighet och tillförlitlighet. Förfarandet ska vara sådant att det inte ger upphov till några misstankar om förfarandets saklighet. Alla möjligheter till missbruk ska uteslutas. Detta betyder bl.a. att utrymmet där uppgiften utförs ska vara tillräckligt öppet så att det är möjligt att övervaka processen.

Om man då ett valkuvert för brevröstning öppnas upptäcker att

- det i kuvertet finns fler än en röstsedel,
- det i kuvertet finns något annat förutom röstsedeln,
- det i kuvertet inte finns en röstsedel utan något annat,
- kuvertet är tomt,

ska en av flera röstsedlar i ett kuvert stämplas och i övriga fall allt material som ingått i valkuvertet överförs som sådant i valkuvertet för förhandsröstning. Ett tomt valkuvert för brevröstning byts till ett tomt kuvert för förhandsröstning. Valkrets-nämnden tar ställning till om röstningen kan godkännas enligt 85 § i vallagen.

Steg 7: Hantering av ytterkuvert för brevröstning som inkommit efter utsatt tid

De ytterkuvert för brevröstning som har inkommit till den kommunala centralvalnämnden efter utgången av ovan nämnda tidsfrist (den 24 maj 2019 kl. 19) lämnas öppnade och obeaktade. På varje sådant öppnat ytterkuvert ska göras en anteckning om vilken dag och vid vilket klockslag kuvertet har inkommit till centralvalnämnden. Kuverten arkiveras enligt anvisningarna i kapitel 9. Det bör noteras att brevröstningens ytterkuvert ännu kan komma in också efter en lång tid.

5.4. Postning av ytterkuvert till en annan centralvalnämnd

Vid Europaparlamentsval postar centralvalnämnden ytterkuvert till andra centralvalnämnder i tre fall: då ett ytterkuvert som kommit till fel ställe postas till rätt centralvalnämnd, då ett feladresserat ytterkuvert överförs till rätt centralvalnämnd i hela landet och då valförrättarna eller valnämnden inte själva postar ytterkuvert till andra kommuner.

Ytterkuverten skickas alltid som expressbrev. Därför har ett Ex-prés-märke tryckts färdigt på de nya ytterkuverten. Ytterkuvert ska postas utan dröjsmål minst dagligen, med de ska i varje fall lämnas till posten senast onsdagen den 22 maj 2019 före den sista inlämnings-tidpunkten vid postanstalten i fråga. Ett ytterkuvert som postas efter denna tidpunkt hinner inte ens som expressbrev fram inom den tidsfrist som föreskrivs i 63 § i vallagen. När ytterkuverten lämnas in till Posti ska blanketten för kvitteringslista över ytterkuvert (**bilaga 9**) användas.

Justitieministeriet sänder i god tid före förhandsröstningen till centralvalnämnden en kommunvis förteckning över de sista inlämningstidpunkterna vid Postis butiker och försäljningsställen. Centralvalnämnden ska kopiera förteckningen och sända den till valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena och vid behov även till valbestyrrelserna.

Ytterkuvert som ska vidarebefordras till andra centralvalnämnder ska lämnas till posten utan dröjsmål. På torsdagen eller fredagen före valdagen hinner ytterkuvert som ska vidarebefordras till en annan kommun inte längre fram med posten och då ska det i mån av möjlighet utredas om ytterkuverten på något annat sätt kan ställas till mottagaren inom den lagstadgade tidsfristen.

6. VALLÄNGDERNA OCH DISTRIBUTION AV DEM

- *Kvittera mottagandet av vallängderna som justitieministeriet sänder genom att göra en anteckning om detta i valdatasystemet senast på fredagen 24 maj 2019 före kl. 17*
- *Gör behövliga anteckningar i vallängderna om de godkända förhandsröstningar som inte har antecknats i rösträttsregistret innan vallängden skrevs ut*
- *Distribuera vallängderna till valnämnderna för valdagens behov*

Justitieministeriet ser till att vallängderna för röstningsområdena skrivs ut ur rösträttsdatasystemet (rösträttsregistret) och att de ställs till centralvalnämnderna. Vallängderna skrivs ut av PNS.

Vallängderna ställs till centralvalnämnden så snart förhandsröstningen är avslutad. Centralvalnämnden ska se till att vallängderna står till valnämndernas förfogande innan röstningsförrättningen börjar.

Vallängdens innehåll

Vallängderna skrivs ut röstningsområdesvis. I vallängderna har införts endast de röstberättigade i varje röstningsområde som inte har förhandsröstat eller för vilka någon anteckning om förhandsröstning inte har gjorts i rösträttsdatasystemet vid tidpunkten för utskrivandet. De som har röstat på förhand har antecknats i en separat förteckning. Vallängden tillsammans med förteckningen över förhandsröstande innehåller alla röstberättigade inom röstningsområdet.

Texten på sidorna löper lodrätt. I vallängden finns ett pärmblad, en uträkningssida samt de egentliga vallängdssidorna med högst 38 röstberättigade per sida (**bilaga 2a–c**). Direkt efter vallängden finns en förteckning över förhandsröstande i röstningsområdet i fråga (pärmblad, statistikside och de egentliga förteckningarna, **bilaga 2d**).

De röstberättigade i röstningsområdet finns med i alfabetisk ordning enligt efternamn. För varje röstberättigad har hans eller hennes fullständiga namn och personbeteckning antecknats i vallängden. Röstningsanteckningen görs i kolumn **EPV-2019**, där det vid den röstberättigade antecknas

- ett **E**, om han eller hon har röstat på förhand eller per brev (denna anteckning kan göras enbart av centralvalnämnden) eller
- ett annat tecken, t.ex. **X**, **V** eller / om han eller hon röstar på valdagen (denna anteckning kan göras enbart av valnämnden).

I vallängderna för varje röstningsområde finns ett tomt fält mellan bokstäverna K och L för att det ska vara lättare att eventuellt dela in vallängden i bokstäverna A–K och L–Ö. Vallängen kan dock vid behov delas även på något annat ställe.

Utskrift och distribution av vallängden till centralvalnämnderna

Vallängderna skrivs ut onsdagen den 22 maj 2019¹³ På grund av detta avbryts användningen av rösträttsdatasystemet denna dag för cirka en timme fr.o.m. kl. 18.

Vallängderna sänds till centralvalnämnderna så att de är framme hos dem senast klockan 16 på fredagen före valdagen.

Granskning och kvittering av mottagandet av vallängderna

Omedelbart efter att centralvalnämnden har fått vallängderna ska den kontrollera att den har fått samtliga röstningsområdets vallängder och att vallängderna har felfritt tryck och att alla sidor finns med. När centralvalnämnden har granskat och godkänt längderna, ska den utan dröjsmål och senast på fredagen den 24 maj 2019 kl. 17 i rösträttsdatasystemet kvittera att den har tagit emot vallängderna.

Om förbindelsen till rösträttsdatasystemet tillfälligt är avbruten, ska mottagandet av vallängderna inom samma tidsfrist meddelas till valstödet per telefon (029 566 5610) eller per e-post (vaalituki@om.fi).

Närmare anvisningar om kvittering av mottagandet av vallängderna finns i VAT-anvisning nr 4b.

Mottagandet av vallängden ska alltid bekräftas, dvs. också i sådana fall att vallängderna till alla delar är i skick.

¹³ För vissa kommuner skrivs vallängderna på kommunens begäran ut först fr.o.m. klockan 18 på torsdagen före valdagen.

I rösträttsdatasystemet kan man enbart kvittera att vallängden har kommit fram. Om vallängden är bristfällig (t.ex. sidor saknas eller de har skrivits ut felaktigt) eller om centralvalnämnden inte får vallängderna inom den utsatta tiden, ska centralvalnämnden utan dröjsmål meddela detta till valstödet antingen per telefon (029 566 5610) eller per e-post (vaalituki@om.fi). På basis av centralvalnämndens meddelande a) sänder valstödet till centralvalnämnden nya vallängder eller de sidor som behövs på ett lämpligt sätt eller b) kommer valstödet och centralvalnämnden överens om att centralvalnämnden själv skriver ut nya vallängder eller nya sidor ur rösträtsregistret.

Hantering av vallängden

Vallängden skickas till kommunerna i en plastförpackning. Vallängden består av lösblad med perforering i vänstra kanten och med text på båda sidorna av bladen. Avsikten är att centralvalnämnden efter att ha öppnat plastförpackningen sätter vallängden i en pärm eller binder fast den, t.ex. med hjälp av de redskap för att binda vallängden som skickats till centralvalnämnden enligt dess beställning tillsammans med annat valmaterial. I **bilaga 2e** finns ett exempel på hur vallängderna kan bindas. Om valnämnden vill att vallängden delas upp för valdagen, kan den delas upp och bindas redan hos centralvalnämnden, om man kommit överens om detta med valnämnden.

Införande av anteckningar i vallängderna

Innan vallängderna ställs till valnämnderna ska centralvalnämnden vid behov göra anteckningar om de väljare som har röstat på förhand och vilkas förhandsröstning inte har antecknats i valdatasystemet innan vallängderna skrevs ut.

Om vallängdernas offentlighet

Vallängderna blir offentliga efter att röstningen på valdagen har avslutats söndagen den 26 maj 2019 klockan 20 med följande undantag.

Om det för en röstberättigad i rösträtsregistret har gjorts en anteckning om spärrmarkering enligt i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet (661/2009), har det i vallängden vid denna person i kolumnen Anmärkningar skrivits ut ett stort T. Uppgiften om var denna person

bor (dvs. att han eller hon hör till ett visst röstningsområde inom en viss kommun, vilket framgår direkt av vallängden) är enligt 71 § 4 mom. i vallagen en sekretessbelagd uppgift. Valmyndigheterna (och senare när vallängderna till övriga delar blir offentliga även de kommunala myndigheterna) ska se till att uppgiften om hemkommunen och röstningsområdet för en sådan person som omfattas av en spärrmarkering inte lämnas till utomstående. Syftet med anteckningen är därmed att se till att utomstående inte ur vallängden får reda på var en person som omfattas av en spärrmarkering bor.

Motsvarande anteckning finns också i förteckningen över dem som röstat på förhand.

7. PRELIMINÄR RÖSTRÄKNING

- *Meddela till valstödet de röstningsområden i vilka resultaten av den preliminära räkningen registreras direkt i resultatuträkningssystemet*
- *Ladda ner resultatuträkningsblanketterna 1-4 och ta tillräckligt många kopior på dem*
- *Ge nödvändiga anvisningar till valnämnderna om meddelandet av resultatuppgifterna och distribuera informationsblanketterna 2, 3 och 4 till dem*
- *Inför antalet godkända valkuvert (=förhandsröster) i resultatuträkningssystemet senast lördagen den 25 maj 2019 kl. 17*

7.1. Förberedande åtgärder

Förberedande åtgärder

Valresultatet räknas med hjälp av valdatasystemets resultatuträkningssystem. Justitieministeriets valstöd sänder till centralvalnämnden VAT-anvisning nr 5b (Anvisningar om resultatuträkningssystemet för kommunala centralvalnämnden). Om valnämnden för ett röstningsområde i kommunen matar in resultaten av den preliminära räkningen direkt i resultatuträkningssystemet, sänds även VAT-anvisning nr 5 c (Anvisningar om resultatuträkningssystemet för valnämnden) till centralvalnämnden.

För tillkännagivande av den preliminära rösträkningen vid Europaparlamentsval ska en informationscentral inrättas i varje kommun där det finns minst två röstningsområden.

Centralvalnämnden ska:

- 1) Meddela valkretsnaämnden så fort som möjligt, dock senast klockan 12 på lördagen före valdagen de röstningsområden
 - för vilkas del röstningsområdets förhandsröster och de röster som avgetts på valdagen i röstningsområdet ska räknas samtidigt enligt 82 § 1 mom. i vallagen och

- för vilkas del röstningsområdets förhandsröster och de röster som avgetts på valdagen i röstningsområdet ska räknas samtidigt enligt 82 § 2 mom. i vallagen.

2) Meddela valstödet i god tid namnen på och kontaktuppgifterna för personerna som svarar för resultatuträkningen och tillkännagivandet samt i synnerhet att ett eller flera röstningsområden i kommunen matar in resultaten av den preliminära räkningen direkt i resultatuträkningssystemet.

3) distribuera blanketterna för tillkännagivande av den preliminära rösträkningen och blanketter för bilagor till valprotokollet till valnämnderna samt vid behov förse valnämnderna med anvisningar om hur resultaten ska tillkännas eller sändas från valnämnden till centralvalnämnden. Om valnämnden matar in resultaten av den preliminära rösträkningen direkt i resultatuträkningssystemet, ska till valnämnden även skickas VAT-anvisning nr 5c.

Centralvalnämnder som använder resultatuträkningssystemet

I den preliminära rösträkningen används valdatasystemets resultatuträkningssystem.

Centralvalnämnden ska ladda ned de blanketter som används för resultatuträkning från valdatasystemet i enlighet med valstödet anvisningar.

Kommunerna i landskapet Åland

Centralvalnämnderna i landskapet Åland ska ställa resultatuppgifterna till valkrets-nämnden för landskapet Åland på det sätt som valkrets-nämnden bestämmer enligt förfarandet och tidsplanen som anges i kapitel 7.2.

Om centralvalnämnden använder resultatuträkningssystemet kan den följa anvisningarna i kapitel 7.2.

Om centralvalnämnden inte använder resultatuträkningssystemet laddar valkrets-nämnden ned resultatuträkningsblanketterna och sänder dessa till centralvalnämnden i god tid före valdagen.

7.2. Tillkännagivande av den preliminära rösträkningen

- *Samla röstningsområdesvis in uppgifterna om antalet väljare på valdagen före kl. 21*
- *Samla in uppgifter om resultatet av den preliminära rösträkningen på valdagen före kl. 22.30*
- *Registrera uppgifterna om antalet väljare och det preliminära resultatet av röstningen i resultatuträkningssystemet*

Centralvalnämnden

A) samlar röstningsområdesvis in uppgifterna om

- antalet väljare på valdagen före kl. 21 och
- det preliminära resultatet av röstningen på valdagen före kl. 22.30 och

B) sammanför uppgifterna till ett resultat för hela kommunen genom att registrera uppgifterna i resultatuträkningssystemet enligt följande

- antalet väljare på valdagen före kl. 21.30 och
- det preliminära resultatet av röstningen på valdagen senast kl. 23 (målsatt tid)

Vid tillkännagivandet av den preliminära rösträkningen är det inte skäl att ödsla tid på att utreda mindre fel. Centralvalnämnden bör dock jämföra de slutresultat som den får från röstningsområdena med de uppgifter om antalet väljare som den har tagit emot tidigare och vid behov utreda eventuella fel. Det är också skäl att centralvalnämnden jämför kandidaternas röstetal i kommunens olika röstningsområden. Stora skillnader kan bero på skrivfel eller på att rösterna av misstag har antecknats på fel ställe på blanketten.

8. ÅTGÄRDER EFTER VALET

8.1. Insamling av uppgifter om nationalitet

När centralvalnämnden har fått vallängderna från valnämnderna ska den se till att det ur vallängderna plockas uppgifterna om sådana finska medborgare, utlandsfinländare och andra EU-medborgare som är bosatta i Finland och som röstade på valdagen (vid varje EU-medborgare finns det i vallängden i kolumnen "Medborgarskap" en statistik kod med tre siffror).

Enligt anvisningarna till valnämnderna (valanvisning nr 2) ska nämnda uppgifter antecknas på uträkningssidan på vallängdens pärmbblad. I detta fall ska centralvalnämnden enbart räkna ihop antalen i kommunens alla vallängder. Centralvalnämnden kan dock förordna att valnämnderna inte antecknar nämnda uppgifter på uträkningssidan på vallängdens pärmbblad utan att centralvalnämnden själv plockar dessa uppgifter ur vallängderna.

Om det i kommunen finns röstningsområden där rösträttsdatasystemet har använts vid röstningen på valdagen, kan nämnda uppgifter plockas ur valdatasystemets rapporter (se VAT-anvisning 4b).

Centralvalnämnden ska senast den 31 maj 2018 i valdatasystemet mata in följande statistiska uppgifter:

- finska medborgare som är bosatta i Finland och som röstat på förhand i kommunen,
 - varav män,
- utlandsfinländare som röstat på förhand i kommunen,
 - varav män,
- andra EU-medborgare som röstat på förhand i kommunen,
 - varav män,
- antalet väljare som röstat på förhand i kommunen totalt,
 - varav män,
- finska medborgare som är bosatta i Finland och som röstat på valdagen i kommunen,
 - varav män,
- utlandsfinländare som röstat på valdagen i kommunen,
 - varav män,

- andra EU-medborgare som röstat på valdagen i kommunen,
 - varav män,
- antalet väljare som röstat på valdagen i kommunen totalt,
 - varav män,

- finska medborgare som är bosatta i Finland och som röstat i kommunen,
 - varav män,
- utlandsfinländare som röstat i kommunen,
 - varav män,
- andra EU-medborgare som röstat i kommunen,
 - varav män,
- antalet väljare som röstat i kommunen totalt,
 - varav män,

Antalet förhandsröstande ska stämma överens med det totala antalet godkända valkuvert i kommunen.

8.2. Arkivering och förstörande av valhandlingar

Arkivering

Förvaringstiderna för de handlingar som gäller statliga och kommunala val samt folkomröstningar har fastställts genom riksarkivets beslut av den 13 maj 1994 (nr VA S 41/94) och justitieministeriets föreskrift av den 10 oktober 1994 (nr 989/610/94 OM). Nämnade beslut och föreskrifter är fortfarande i kraft.

Centralvalnämnden svarar för förvaring och förstörande av handlingarna inom ramen för följande förvaringstider. Förvaringstiden som anges i punkt 2 är en minimiförvaringstid och centralvalnämnden kan därmed vid behov förvara handlingarna en längre tid.

1) Varaktigt förvaras

- vallängderna och
- förteckningen över dem som röstat på förhand, som har översänts tillsammans med vallängden samt
- om valdagens röster har antecknats i rösträttsdatasystemet i stället för vallängden, den förteckning över väljare som röstat på valdagen som skrivits ut ur systemet (se VAT-anvisning 4b),
- centralvalnämndens protokoll och andra bilagor till dem än de som nämns nedan.

2) När följande Europaparlamentsval (år 2024) har förrättats får följande handlingar förstöras:

- de valkuvert jämte följbrev och ytterkuvert som har lämnats obeaktade och fogats till centralvalnämndens protokoll,
- oöppnade ytterkuvert som har lämnats obeaktade och som har inkommit till centralvalnämnden efter utsatt tid,
- duplikat av brev som centralvalnämnden har skickat,
- brev och andra handlingar som har inkommit till centralvalnämnden samt
- till centralvalnämnden eventuellt inlämnade fullmakter,
- hemmaröstningsblanketterna

Förstörande av valhandlingar

1) Omedelbart efter valförrättningen ska följande handlingar förstöras:

- använda ytterkuvert och valkuvert för brevröstning

- valanvisningarna och VAT-anvisningarna (VAT-anvisningarna får inte oläggas i den vanliga pappersinsamlingen) samt
- oanvända röstsedlar.

2) När resultatet av Europaparlamentsvalet har vunnit laga kraft kan följande handlingar förstöras, t.ex. genom att de bränns:

- använda förhandsröstningens och brevröstningens följebrev (följebrevsblanketter eller meddelandekort),
- förteckningar som förts över dem som röstat på förhand (valblankett nr 7) och vilka valförrättare på allmänna förhandsröstningsställen och valbestyrelser har återlämnat till centralvalnämnden,
- använda blanketter för kvitteringslista över ytterkuvert,
- duplicat av kungörelser,
- blanketter för den preliminära rösträkningen

Förstörande av handlingar i kommunerna på Åland

Finlands officiella valstatistik uppgörs av Statistikcentralen på basis av uppgifterna i valdatasystemet. En centralvalnämnd på Åland som inte har använts rösträttsdatasystemet får förstöra följebreven och förteckningarna över dem som röstat på förhand först när den har fyllt i Statistikcentralens statistikblanketter. Statistikcentralen skickar statistikblanketterna efter valet.

Skydd för personuppgifter

Många av de ovan nämnda handlingarna innehåller personuppgifter och därför är kommunen i dessa fall personuppgiftsansvarig. Regleringen som gäller personuppgifter har förnyats genom den allmänna dataskyddsförordningen (EU) 2016/679 och detta förutsätter att behandlingen av personuppgifter ska planeras och dokumenteras mer detaljerat än tidigare. Ett extremt exempel på en undantagssituation som kommunen bör vara beredd på med tanke på skyddet för personuppgifter är vad man gör om vallängden försvinner från röstningsstället.

8.3. Förvaring av oanvända handlingar samt tillbehör och möbler

Centralvalnämnden ska för nästa allmänna val förvara följande oanvända handlingar som sänts för Europaparlamentsvalet 2019:

- ytterkuvert,
- valkuvert,
- följbrevsblanketter och
- blanketter för valprotokollet.

Centralvalnämnden ska också förvara

- avrivningsanordningar för förseglingsbandet,
- valstämplar,
- valurnor och
- röstningsbås.

9. UPPGIFTER SOM HÄNFÖR SIG TILL SMÅ RÖSTNINGSSOMRÅDEN

9.1. Allmänt

För att trygga valhemligheten ska centralvalnämnden bestämma att i ett litet röstningsområde ska rösterna som avgetts på valdagen räknas samtidigt antingen med förhandsrösterna som avgetts i samma röstningsområde eller med rösterna som avgetts i ett annat röstningsområde eller flera andra röstningsområden.

Vad är ett litet röstningsområde?

Ett röstningsområde är litet om

- 1) det i röstningsområdet finns färre än 50 godkända valkuvert eller
- 2) centralvalnämnden före valdagen har grundad anledning att anta att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen eller
- 3) centralvalnämnden före valdagen har grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i röstningsområdet eller att tryggheten av valhemligheten annars kräver att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i röstningsområdet räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett eller flera andra röstningsområden.

Fastställande av små röstningsområden

Färre än 50 godkända valkuvert

Centralvalnämnden granskar de inkomna förhandsröstningshandlingarna vid sammanträdet som börjar på fredagen före valdagen kl. 19. Om centralvalnämnden konstaterar att det i ett röstningsområde finns färre än 50 godkända valkuvert ska den bestämma att förhandsrösterna och de röster som avges på valdagen i röstningsområdet ska räknas samtidigt.

Om det antas att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen

Om det finns grundad anledning att anta att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen, ska centralvalnämnden

bestämma att förhandsrösterna och de röster som avgetts på valdagen i röstningsområdet ska räknas samtidigt

I detta fall har det ingen betydelse hur många godkända valkuvert (förhandsröster) det finns i röstningsområdet. Även om antalet godkända valkuvert är t.ex. 100, men en ovan avsedd bedömning görs, ska förhandsrösterna och rösterna som avgetts på valdagen räknas samtidigt.

En bedömning av antalet röstande kan göras redan då förhandsröstningen avslutats på tisdagen före valdagen och den måste göras senast fredagen före valdagen. Eftersom det är fråga om en bedömning har det ingen betydelse, om det efter valet konstateras att 50 eller fler personer röstade i röstningsområdet på valdagen. Samma gäller situationer där det efter valet konstateras att färre än 50 personer har röstat i ett röstningsområde, trots att man före valet har gjort en motsatt bedömning. Detta blir ju klart först när valförrättningen har avslutats och då är det inte längre möjligt att sammanföra röster.

Sammanförande av förhandsrösterna och rösterna på valdagen i två eller flera röstningsområden

Om det finns grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i ett röstningsområde, ska centralvalnämnden bestämma att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett sådant röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat röstningsområde.

Centralvalnämnden ska bestämma det röstningsområde med vars röstsedlar röstsedlarna från det lilla röstningsområdet ska sammanföras. Det är skäl att centralvalnämnden väljer ett annat litet röstningsområde för att det totala antalet röstsedlar som ska räknas inte ska bli alltför stort. Röstsedlarna från två eller flera små röstningsområden kan sammanföras sinsemellan.

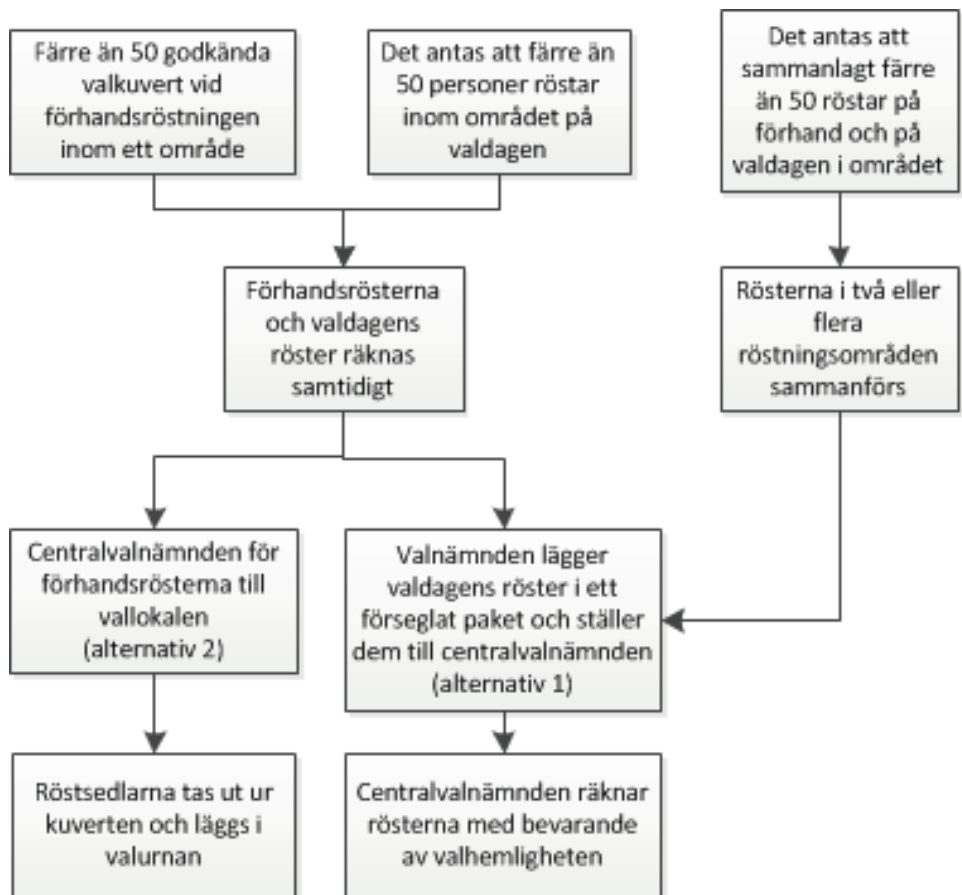
Centralvalnämnden kan också ha grundad anledning att anta att tryggheten av valhemligheten annars kräver att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat eller några andra röstningsområden. Centralvalnämnden ska i detta fall bestämma vilka röstningsområden som ska sammanföras. Beslutet om samman-

förändret av röstningsområdena ska fattas senast lördagen före valdagen klockan 12.

9.2. Sammanförande av röstsedlarna i små röstningsområden

Detta kapitel har indelats i följande delar:

- i punkt 9.2.1. behandlas sådana situationer, där förhandsrösterna och rösterna på valdagen inom ett röstningsområde sammanförs.
- i kapitel 9.2.2. behandlas sådana situationer, där förhandsrösterna och rösterna på valdagen i två eller flera röstningsområden sammanförs.

9.2.1. Sammanförande av förhandsröster och röster på valdagen i ett röstningsområde

- *Bestäm att ett röstningsområde är litet om det i röstningsområdet finns färre än 50 godkända valkuvert eller om du antar att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen*
- *Underrätta valkrets nämnden om sammanförandet*
- *Avgör och meddela valnämnderna i ifrågavarande röstningsområden på vilket sätt det förfars: om valnämnden ska komma med röstsedlarna till centralvalnämnden eller om centralvalnämnden ska föra valkuverten till röstningsstället i röstningsområdet och lägga dem i valurnan*
- *Alternativ 1: När du på valdagskvällen har fått röstsedlarna av valnämnden ska du sammanföra dessa med förhandsrösterna och utföra en preliminär räkning av röstsedlarna*
- *Alternativ 2: För valkuverten på valdagen innan valförrättningen avslutats till röstningsstället i röstningsområdet och öppna dem i valnämndens åsyn och lägg röstsedlarna i valurnan med bevarande av valhemligheten*

I sådana fall som avses i 82 § 1 mom. i vallagen, dvs. när förhandsrösterna och rösterna på valdagen inom ett röstningsområde räknas samtidigt, ska centralvalnämnden avgöra på vilket sätt det förfars. Det finns två alternativ:

- 1) valnämnden för valdagens röstsedlar till centralvalnämnden och centralvalnämnden sammanför röstsedlarna och utför den preliminära rösträkningen eller
- 2) centralvalnämndens ordförande eller vice ordförande och en annan medlem för på valdagen förhandsrösterna till röstningsstället i röstningsområdet och lägger röstsedlarna i valurnan, varvid räkningen av alla röster inom röstningsområdet utförs av valnämnden i samband med den preliminära räkningen av valdagens röster.

9.2.1.1. ALTERNATIV 1: Valnämnden kommer med röstsedlarna till centralvalnämnden

Centralvalnämndens förberedande åtgärder

Centralvalnämnden ska

- 1) meddela så snart som möjligt, senast på lördagen 25.5 kl. 12, till valkretsnaämnden att förhandsrösterna och valdagens röster i detta röstningsområde räknas samtidigt,
- 2) bestämma att valnämnderna i dessa röstningsområden inte företar någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan översänder röstsedlarna till centralvalnämnden samt
- 3) efter att ha fått röstsedlarna som avgetts på valdagen sammanföra dessa röstsedlar med röstsedlarna i valkuverten (förhandsrösterna) och preliminärt räkna dessa röstsedlar.

Valnämndens uppgifter på valdagen

När röstningen på valdagen har avslutats ska valnämnderna för ett litet röstningsområde med bevarande av valhemligheten ta ut röstsedlarna ur valurnan och räkna dem och anteckna antalet i valprotokollet. Röstsedlarna ska hållas hopvikta när de räknas. Röstsedlarna ska därefter inneslutas i ett hållbart omslag, som ska förseglas så att det inte kan öppnas utan att förseglingsbandet bryts. Valprotokollet och vallängden ska inneslutas i var sitt omslag, som ska förseglas. På omslagen antecknas den kommunala centralvalnämndens adress samt försändelsens innehåll och avsändare.

Valnämndens ordförande eller vice ordförande och en annan medlem ska utan dröjsmål föra försändelserna till centralvalnämnden. Centralvalnämnden kan bestämma att försändelserna ska ställas till den på något annat sätt, t.ex. så att försändelserna från olika röstningsområden förs till centralvalnämnden med gemensam transport.

Preliminär räkning av röstsedlarna vid centralvalnämnden

Centralvalnämnden ska utföra den preliminära räkningen av röstsedlarna från ett litet röstningsområde vid det sammanträde som den håller genast när den har fått röstsedlarna. Vid detta sammanträde ska det föras protokoll.

Centralvalnämnden öppnar valkuverten från röstningsområdet och sammanför röstsedlarna i dem med de röstsedlar som avgetts på valdagen och räknar preliminärt samtliga röstsedlar.

I ett litet röstningsområde blir det inget resultat för förhandsröstningen utan enbart ett resultat för röstningen på valdagen. I resultatuträkningssystemet och i statistiker antecknas alla röster i små röstningsområden som röster som avgetts på valdagen.

De röstsedlar som saknar stämpel eller som annars ska anses ogiltiga avskiljs till en särskild grupp. De röstsedlar som föreslås vara ogiltiga räknas och antalet antecknas i protokollet.

Bestämmelser om när en röstsedel ska anses vara ogiltig finns i 85 § i vallagen.

Om det vid granskningen av röstsedlarna inte är helt klart att en röstsedel kan räknas en viss kandidat till godo, ska den placeras i gruppen med röstsedlar som föreslås ogiltiga.

De röstsedlar som föreslås bli godkända ordnas så att de röstsedlar som gäller en viss kandidat bildar en särskild grupp. Varje kandidats röstetal och det totala antalet röstsedlar som föreslås bli godkända räknas och antecknas i protokollet.

Därefter adderas antalet röstsedlar som föreslås ogiltiga med antalet röstsedlar som föreslås bli godkända och summan antecknas i protokollet. Summan ska överensstämma med antalet godkända valkuvert adderat med det antal röstsedlar som framgår av valnämndens valprotokoll.

När centralvalnämnden hanterar röstsedlarna får den inte göra några anteckningar på deras in- eller utsidor. Hanteringen av röstsedlarna ska ordnas så att ingen har möjlighet till missbruk.

När röstsedlarna ordnats och räknats på ovan beskrivet sätt läggs de röstsedlar som föreslås bli godkända i buntar i den ordning kandidaterns nummer anger. Varje kandidats röstsedlar läggs i en särskild bunt. De röstsedlar som föreslås ogiltiga läggs också i en särskild bunt.

Preliminär rösträkning och tillkännagivande av den

Centralvalnämnden ska se till att även resultaten för den preliminära räkningen av röstsedlarna från små röstningsområden registreras i resultatuträkningssystemet så snart som möjligt.

Inlämnande av röstsedlar och protokoll till valkrets-nämnden

Centralvalnämnden ska utan dröjsmål lämna in de röstsedlar som räknats till valkrets-nämnden för kontrollräkning. Buntarna med röstsedlar läggs in i ett hållbart omslag, som omsorgsfullt binds om med snöre eller paketeringstejp. Omslaget förseglas så att det inte kan öppnas utan att förseglingsbandet bryts.

På omslaget antecknas

- valkrets-nämndens namn och adress,
- antalet röstsedlar som ingår i försändelsen och röstningsområdets eller röstningsområdenas nummer (exempel: 40 förhandröster + 127 valdagsröster i röstningsområde 008 i Vichtis) samt
- avsändaren (centralvalnämnden).

Datum och klockslag för när omslaget med röstsedlarna förseglades ska antecknas i protokollet. Protokollet ska bifogas till valnämndens valprotokoll och läggas i ett kuvert som förseglas med förseglingsstejp.

Centralvalnämndens ordförande eller vice ordförande och en annan medlem av valnämnden ska utan dröjsmål tillsammans föra försändelserna med röstsedlar och de ovan nämnda protokollen till valkrets-nämnden. Valkrets-nämnden kan dock också bestämma att de försändelser som är adresserade till den ska ställas till den på något annat sätt.

9.2.1.2. ALTERNATIV 2: Centralvalnämnden för röstsedlarna till röstningsstället i röstningsområdet och lägger dem i valurnan

Centralvalnämndens förberedande åtgärder

Centralvalnämnden ska

- 1) meddela så snart som möjligt, senast på lördagen 25.5 kl. 12, till valkretsvalnämnden att förhandsrösterna och valdagens röster i detta röstningsområde räknas samtidigt,
- 2) meddela valnämnden i röstningsområdet det klockslag på valdagen då centralvalnämndens ordförande, vice ordförande samt en annan medlem kommer med valkuverten till röstningsstället.

Förande av valkuverten till röstningsområdet

Centralvalnämndens ordförande eller vice ordförande samt en annan medlem ska på valdagen innan valförrättningen avslutas, dvs. mellan klockan 9 och klockan 20, föra de godkända valkuverten till röstningsstället i röstningsområdet. Där ska de i valnämndens åsyn öppna kuverten och med bevarande av valhemligheten ta ut röstsedlarna ur kuverten och lägga dem i valurnan.

De som avlämnar valkuverten ska vid behov styrka sin identitet för valnämnden.

Valnämnden ska i valprotokollet anteckna det klockslag då den fick kuverten, antalet valkuvert samt namnen på de personer som kom med kuverten.

Som ett resultat av dessa åtgärder blir det i röstningsområdet i fråga inget resultat för förhandsröstningen utan enbart ett resultat för röstning på valdagen. I systemet för resultaträkning och i statistiker antecknas alla röster i detta röstningsområde som röster som avgetts på valdagen.

9.2.2. Sammanförande av röstsedlar i två eller flera röstningsområden

- *Om du antar att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet (både på förhand och på valdagen) eller om tryggheten av valhemligheten annars kräver det, ska du bestämma att röstsedlarna i detta röstningsområde räknas samtidigt som röstsedlarna i ett annat eller några andra röstningsområden och underrätta valkrets nämnden om dessa röstningsområden och anteckna dessa röstningsområden i valdatasystemet*
- *Meddela valnämnderna för ifrågavarande röstningsområden att de ska översända valdagens röstsedlar till centralvalnämnden utan att räkna dem*
- *Sammanför röstningsområdenas förhandsröster och rösterna som avgetts på valdagen i röstningsområdena och utför preliminär räkning av dessa röster*

I sådana fall som avses i 82 § 2 mom., dvs. när förhandsrösterna och rösterna på valdagen i två eller flera röstningsområden sammanförs, ska centralvalnämnden i god tid, dvs. senast på lördagen den 25 maj, meddela valkrets nämnden dessa röstningsområden och i tillämpliga delar vidta de åtgärder som beskrivs i kapitel 9.2.1.1. ALTERNATIV 1: Valnämnden kommer med röstsedlarna till centralvalnämnden. I dessa fall ska valnämnderna alltid komma med valdagens röstsedlar till centralvalnämnden.

Röstsedlarna i de sammanförda röstningsområdena kan inte beaktas vid tillkännagivandet av den preliminära rösträkningen på samma sätt som röstsedlarna i de övriga röstningsområdena (se kapitel 7). Centralvalnämnden har dock möjlighet att bestämma, i det fall att det är ändamålsenligt och att det inte ger upphov till oskäliga kostnader, att röstsedlarna hämtas till centralvalnämnden så snabbt att de kan beaktas vid tillkännagivandet av den preliminära rösträkningen.

I de sammanförda röstningsområdena blir det inget resultat för förhandsröstningen utan enbart ett resultat för röstningen på valdagen. I systemet för resultaträkning och i statistiker antecknas alla röster i dessa röstningsområden som röster som avgetts på valdagen.

10. ÖVRIGA ANVISNINGAR

Utomhusaffischering

Utomhusaffischering har konstaterats vara ett bra sätt att öka valets synlighet och informera kommuninvånarna om kandidaterna vid valet. Kommunerna har dock ingen lagstadgad skyldighet att delta i organiseringen av valaffischeringen. Finlands Kommunförbund rekommenderar att valaffischeringen inför kommunalvalet på de områden som kommunen besitter eller har bestämmanderätt över inleds en vecka innan förhandsröstningen börjar, dvs. 8.5.2019.

När eventuella reklamplatser fördelas måste alla partier och valmansföreningar som ställt upp kandidater behandlas lika.

Valkostnader

Om kostnadsfördelningen mellan valmyndigheterna föreskrivs i 188 § i vallagen. Vid Europaparlamentsval betalar justitieministeriet efter valet en engångsersättning för valkostnaderna till kommunerna.

Befolkningsregistercentralens jour i frågor som gäller rösträttsregistret

Befolkningsregistercentralen har jour för valmyndigheternas förfrågningar som gäller rösträttsregistret på numret 0295 535 530 enligt följande:

- 1) Under förhandsröstningen
 - vardagar kl. 8-20 och
 - på lördag och söndag kl. 9-18
- 2) vardagarna efter förhandsröstningen
 - onsdag, torsdag och fredag kl. 9-19 samt
- 3) på valdagen klockan 9–20.

På journumret ska valmyndigheten ange **personbeteckningen** för den person, som frågan gäller. På basis av personbeteckningen uppger Befolkningsregistercentralen personens namn och på detta sätt kan det säkerställas att det är fråga om rätt person. Personbeteckningen bör med fördel sökas fram **redan innan Befolkningsregistercentralen kontaktas**.

Om valmyndigheten inte har tillgång till personbeteckningen utgår man från personens namn. Detta är betydligt långsammare, eftersom det i rösträtsregistret kan finnas flera personer med samma namn. När man utgår från namnet kan även andra tilläggsuppgifter behövas, såsom födelsetid, hemkommun osv.

Justitieministeriets servicenummer för väljarna

Justitieministeriet har för väljarna arrangerat ett avgiftsfritt servicenummer 0800 9 4771 (för svenskspråkiga) och 0800 9 4770 (för finskspråkiga). På detta nummer får väljarna information om förhandsröstningsställes adresser och öppettider. På numret ges också råd i frågor som gäller röstning (t.ex. att väljaren ska ta med sig sitt meddelandekort och ett identitetsbevis osv.). Denna service är avsedd för väljarna. Valmyndigheten får enbart i undantagsfall själv ringa numret.

Vid Europaparlamentsval finns det också en Whatsapp-tjänst för väljarna. Tjänsten finns på numret +358 50 438 8730.

Justitieministeriets valwebbplats

På justitieministeriets valwebbplats www.valfinland.fi finns bl.a. allmän information om val, anvisningar om röstning och valmyndigheternas kontaktinformation.

Justitieministeriets kontaktuppgifter

- Arto Jääskeläinen, valdirektör, tfn 02951 50128, fornamn.j.efternamn@om.fi
- Heini Huotarinen, konsultativ tjänsteman, tfn 02951 50127,
- Laura Nurminen, specialsakkunnig, tfn 02951 50008,
- Terttu Tuomi, administrativ medarbetare, tfn 02951 50206,
- närmare upplysningar i frågor som gäller valdatasystemet: valstödet vid Rättsregistercentralen, tfn 02956 65609, där samtalen besvaras av Anniina Tjurin, Marita Kolehmainen, Anni Vornanen, Atte Koskinen, Henrik Jaakkola, Maarika Kujanen och Antti Kaakinen.

E-postadresserna har formen fornamn.efternamn@om.fi

Utrikesministeriets kontaktuppgifter

- tfn 02951 6001, fax (09) 1605 5755, e-post vaalit.um@formin.fi.

VALLAG 2.10.1998/714

(Bestämmelser om Europaparlamentsval)

I AVDELNINGEN

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 § (8.5.2015/563)

Lagens tillämpningsområde

Utöver vad som i grundlagen och kommunallagen (410/2015) föreskrivs om val innehåller denna lag bestämmelser om förrättandet av

4) val av finländska ledamöter till Europaparlamentet (*Europaparlamentsval*).

2 §

Rösträtt

Röstberättigad vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval är varje finsk medborgare som senast på valdagen fyller 18 år. -----

Röstberättigade vid Europaparlamentsval är också sådana medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen som senast på valdagen fyller 18 år och som har i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland eller som är anställda inom Europeiska unionen eller en i Finland verksam internationell organisation eller som är familjemedlemmar till sådana personer, om de bor i Finland och om uppgifterna om dem har registrerats i befolkningsdatasystemet på det sätt som föreskrivs i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009). Röstberättigade i Finland är dock inte

de som förlorat sin rösträtt vid Europaparlamentsval på grund av ett beslut i ett enskilt civilrättsligt eller straffrättsligt ärende i den stat i vilken de är medborgare (hemstat). (30.12.2013/1213)

Rösträtten får inte utövas genom ombud.

3 § (8.5.2015/563)

Valbarhet

Bestämmelser om valbarhet vid riksdagsval och om behörighet att bli vald till republikens president finns i grundlagen och bestämmelser om valbarhet vid kommunalval i kommunallagen. Bestämmelser om valbarhet vid Europaparlamentsval finns i 164 § i denna lag.

4 § (14.12.2017/939)

Valförrättning

Val förrättas genom att det anordnas förhandsröstning, brevröstning och röstning på valdagen. Kommunen svarar för att förhandsröstning och röstning på valdagen anordnas i Finland, och utrikesministeriet svarar för att förhandsröstning anordnas utomlands. Justitieministeriet svarar för att det anordnas brevröstning.

5 § (20.5.2016/361)

Valkretsar vid riksdagsval

För riksdagsval indelas landet utgående från landskapsindelningen i följande *valkretsar*:

- 1) Helsingfors valkrets, som omfattar Helsingfors stad,
- 2) Nylands valkrets, som omfattar kommunerna Askola, Borgnäs, Borgå, Esbo, Grankulla, Hangö, Hyvinge, Högfors, Ingå, Kervo, Kyrklätt, Lapträsk, Lojo, Lovisa, Mäntsälä, Mörskom, Nurmijärvi, Pukkila, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Träskända, Tusby, Vanda och Vichtis,
- 3) Egentliga Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Aura, Gustavs, Kimitoön, Koski TI, Laitila, Loimaa, Lundo, Marttila, Masku,

Mynämäki, Nousis, Nystad, Nådendal, Oripää, Pargas, Pemar, Pyhäranta, Pöytyä, Reso, Rusko, Sagu, Salo, Somero, S:t Karins, Tövsala, Vehmaa och Åbo,

4) Satakunta valkrets, som omfattar kommunerna Björneborg, Eura, Euraåminne, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kumo, Luvia, Nakkila, Päämark, Raumo, Sastmola, Siikainen, Säskylä och Ulvsby,

5) Landskapet Ålands valkrets, som omfattar kommunerna Brändö, Eckerö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar, Lemland, Lumparland, Mariehamn, Saltvik, Sottunga, Sund och Vårdö,

6) Tavastlands valkrets, som omfattar kommunerna Asikkala, Forssa, Hartola, Hattula, Hausjärvi, Heinola, Hollola, Humpkala, Janakkala, Jockis, Kärkölä, Lahtis, Loppi, Orimattila, Padasjoki, Riihimäki, Sysmä, Tammela, Tavastehus och Ypäjä,

7) Birkalands valkrets, som omfattar kommunerna Akaa, Birkala, Ikaalis, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Punkalaidun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tammerfors, Tavastkyro, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virdois och Ylöjärvi,

8) Sydöstra Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Enonkoski, Fredrikshamn, Heinävesi, Hirvensalmi, Iitti, Imatra, Jorois, Juva, Kangasniemi, Kotka, Kouvola, Lemi, Luumäki, Miehikkälä, Mäntyharju, Nyslott, Parikkala, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Pyttis, Rantasalmi, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, S:t Michel, Sulkava, Taipalsaari, Villmanstrand och Virolahti,

9) Savolax-Karelens valkrets, som omfattar kommunerna Idensalmi, Ilomants, Joensuu, Juankoski, Juuka, Kaavi, Keitele, Kitee, Kiuruvesi, Kontiolahti, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Pielavesi, Polvijärvi, Rautalampi, Rautavaara, Rääkkylä, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tohmajärvi, Tuusniemi, Valtimo, Varkaus, Vesanto och Vieremä,

10) Vasa valkrets, som omfattar kommunerna Alajärvi, Alavus, Bötom, Etseri, Evijärvi, Halsua, Ilmajoki, Jakobstad, Kannus, Karleby, Kaskö, Kauhajoki, Kauhava, Kaustby, Korsholm, Korsnäs, Kristinestad, Kronoby, Kuortane, Kurikka, Laihela, Lappajärvi, Lappo, Larsmo, Lestijärvi, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre, Perho, Seinäjoki, Soini, Storkyro, Storå, Toholampi, Vasa, Vetil, Vimpeli, Vörå och Östermark,

11) Mellersta Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka, Uurainen, Viitasaari och Äänekoski,

12) Uleåborgs valkrets, som omfattar kommunerna Alavieska, Brahestad, Haapajärvi, Haapavesi, Hyrynsalmi, Ii, Kajana, Kalajoki, Karlö, Kempele, Kuhmo, Kuusamo, Kärsämäki, Limingo, Lumijoki, Merijärvi, Muhos, Nivala, Oulainen, Paltamo, Pudasjärvi, Puolanka, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Ristijärvi, Sievi, Siikajoki, Siikalatva, Sotkamo, Suomussalmi, Taivalkoski, Tyrnävä, Uleåborg, Utajärvi, Vaala och Ylivieska,

13) Lapplands valkrets, som omfattar kommunerna Enare, Enontekis, Kemi, Kemijärvi, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Torneå, Utsjoki och Övertorneå.

6 §

Fördelningen av riksdagsmandaten mellan valkretsarna

7 §

Valkretsar vid övriga val

Vid presidentval och Europaparlamentsval utgör landet en valkrets. Vid det tekniska förrättandet av dessa val följs valkretsindelningen vid riksdagsval enligt vad som bestäms nedan.

8 §

Röstningsområden

Röstningsområde är kommunen, om det inte är nödvändigt att dela in den i flera röstningsområden. Beslut om röstningsområdena fattas av fullmäktige. När beslutet fattas skall de ändringar i kommunindelningen beaktas som träder i kraft vid ingången av det följande kalenderåret. Fullmäktige skall också bestämma till vilket röstningsområde de personer hör som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet.

Beslutet om röstningsområdena träder i kraft den 15 oktober, om beslutet fattas och meddelas magistraten senast i april samma år på det sätt som magistraten föreskriver. Ett beslut som fattas eller meddelas magistraten senare träder i kraft den 15 oktober följande år. (5.4.2002/247)

Om ett beslut om ändring i kommunindelningen har meddelats efter beslutet om röstningsområdena, skall fullmäktige eller, om ministeriet har fattat beslut om ändringen, kommunstyrelsen utan dröjsmål se över indelningen i röstningsområden.

Ett sådant beslut om röstningsområdena som har meddelats magistraten skall iakttas trots att besvär anförs hos förvaltningsdomstolen tills besvären har avgjorts, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Ändring i beslut som förvaltningsdomstolen har fattat med anledning av besvär får inte sökas genom besvär. (5.4.2002/247)

9 §

Förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen

Förhandsröstningsställen är

1) de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet om vilkas antal och placering kommunstyrelsen beslutar och vilka det ska finnas åtminstone ett i varje kommun, om inte något annat följer av särskilda skäl,

2) de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som bestäms genom förordning av statsrådet samt vid kommunalval de allmänna förhandsröstningsställen i landskapet Åland som bestäms genom förordning av statsrådet,

3) sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt och andra genom beslut av kommunstyrelsen angivna verksamhetsenheter inom socialvården samt straffanstalter (*anstalt*),

4) finska fartyg som befinner sig utomlands när förhandsröstning verkställs.

(8.5.2015/563)

Dessutom kan förhandsröstning under nedan nämnda förutsättningar ordnas i den röstandes hem (*hemmaröstning*).

Varje röstningsområde skall ha ett *röstningsställe på valdagen* vilket anges i beslut av kommunstyrelsen. Av särskilda skäl kan röstningsstället förläggas utom röstningsområdet eller också utom kommunen, om detta inte förorsakar de röstande oskäligen olägenheter. (5.4.2002/247)

Kommunstyrelsen skall se till att i det *register över röstningställen* som Befolkningsregistercentralen för, utan dröjsmål och på det sätt som Befolkningsregistercentralen bestämmer, i fråga om varje allmänt förhandsröstningsställe i kommunen antecknas namnet, besöksadressen samt de dagar och de tider då förhandsröstningsstället är öppet samt namnet på och besöksadressen för röstningsstället på valdagen samt övriga uppgifter som justitieministeriet föreskriver. De allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet och röstningsställen på valdagen i hemlandet som före utgången av den 51 dagen före valdagen har antecknats i registret över röstningsställen, är röstningsställen vid valet fastän ett yrkande på rättelse av kommunstyrelsens beslut enligt denna paragraf inte har behandlats och fastän sådana kommunalbesvär som har anförts hos förvaltningsdomstolen och genom vilka ändring söks i beslut med anledning av rättelseyrkande

inte har avgjorts. Rättelseyrkande hos kommunstyrelsen och kommunalbesvär över kommunstyrelsens beslut skall handläggas i brådskande ordning. I förvaltningsdomstolens beslut i ett besvärssärende får ändring inte sökas genom besvär. (5.4.2002/247)

2 kap

Valmyndigheter

9 a § (20.5.2016/361)

Valmyndigheters opartiskhet

Valmyndigheterna ska sköta sitt uppdrag opartiskt.

10 §

Behandlingen av valärenden i statsrådet

I statsrådet är justitieministeriet högsta valmyndighet.

2 mom. har upphävts genom L 5.4.2002/247. (5.4.2002/247)

11 § (12.4.2013/271)

Valkrets nämnd

Regionförvaltningsverket ska i god tid före riksdagsval i varje valkrets som nämns i 5 § tillsätta en valkrets nämnd. Dess mandatperiod varar till dess en ny nämnd är vald. Nämnden tillsätts av det regionförvaltningsverk inom vars område nämnden sammanträder.

Valkrets nämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre andra medlemmar samt fyra ersättare. Både medlemmarna och ersättarna ska i möjligaste mån företräda de i partiregistret införda partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsen. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatansökan som tillställts nämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i nämndens arbete vid valet i fråga.

Helsingfors valkrets nämnd och Nylands valkrets nämnd sammanträder i Helsingfors,

Egentliga Finlands valkrets nämnd i Åbo, Satakunta valkrets nämnd i Björneborg, landskapet Ålands valkrets nämnd i Mariehamn, Tavastlands valkrets nämnd i Tavastehus, Birkalands valkrets nämnd i Tammerfors, Sydöstra Finlands valkrets nämnd i S:t Michel, Savolax-Karelen valkrets nämnd i Kuopio, Vasa valkrets nämnd i Vasa, Mellersta Finlands valkrets nämnd i Jyväskylä, Uleåborgs valkrets nämnd i Uleåborg och Lapplands valkrets nämnd i Rovaniemi.

12 § (20.5.2016/361)

Valkrets nämndens arbete

Valkrets nämnden är beslutför med fem medlemmar. Har en medlem eller ersättare avlidit eller fått befrielse från sitt uppdrag, ska en ny medlem eller ersättare utses i hans eller hennes ställe för den återstående mandatperioden.

Bestämmelser om jäv för valkrets nämndens medlemmar och deras ersättare finns i 27–30 § i förvaltningslagen (434/2003).

Valkrets nämnden anställer en sekreterare och annan behövlig personal. Den beslutar om rätt att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden för andra personer än de som på grund av sina uppgifter enligt denna lag har rätt att delta i sammanträdena.

Vid valkrets nämndens sammanträden förs protokoll. Protokollet och nämndens expeditioner undertecknas av ordföranden och kontraskteras av sekreteraren.

13 §

Kommunal centralvalnämnd

Fullmäktige skall i kommunen tillsätta en *kommunal centralvalnämnd* för sin mandatperiod.

Den kommunala centralvalnämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare, dock minst fem. Ersättarna ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. Både medlemmarna och ersättarna ska i den utsträckning det är möjligt företräda de grupper av röstande som vid

föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatsökan som lämnats till centralvalnämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i centralvalnämndens arbete vid valet i fråga. (8.5.2015/563)

I landskapet Åland fungerar i varje kommun som kommunal centralvalnämnd vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval den nämnd som tillsatts för kommunalval i landskapet. På nämnden i fråga tillämpas i tillämpliga delar vad som i denna lag föreskrivs om den kommunala centralvalnämnden. (8.5.2015/563)

Den kommunala centralvalnämnden skall lämna sina kontaktuppgifter till Befolkningsregistercentralen på det sätt som centralen föreskriver. (5.4.2002/247)

14 § (20.5.2016/361)

Den kommunala centralvalnämndens arbete

Den kommunala centralvalnämnden är beslutsför med fem medlemmar. Om en ersättare har avlidit eller har förhinder eller är jävig, får kommunstyrelsen vid behov förordna en tillfällig ersättare.

Bestämmelser om jäv för den kommunala centralvalnämndens medlemmar och deras ersättare finns i 27–30 § i förvaltningslagen.

Den kommunala centralvalnämnden anställer en sekreterare och annan behövlig personal. Den beslutar om rätt att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden för andra personer än de som på grund av sina uppgifter enligt denna lag har rätt att delta i sammanträdena.

På den kommunala centralvalnämnden tillämpas inte den i kommunallagen avsedda förvaltningsstadgans bestämmelser om kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens eller borgmästarens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden eller om rätten att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ.

15 § (20.5.2016/361)

Valnämnd och valbestyrelse

Kommunstyrelsen ska i god tid före val tillsätta

1) för varje röstningsområde en *valnämnd*, som består av ordförande, vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare, dock minst tre, samt

2) för förhandsröstning som verkställs i anstalter en eller flera *valbestyrelser*, som består av ordförande, vice ordförande och en annan medlem samt ett behövligt antal ersättare, dock minst tre.

Såväl valnämndens och valbestyrelsens medlemmar som deras ersättare ska i den utsträckning det är möjligt företräda de i partiregistret antecknade partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsen i fråga. Vid kommunalval ska medlemmarna och ersättarna dock företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. Valnämndens ersättare och valbestyrelsens ersättare ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna.

En kandidat kan inte vara medlem eller ersättare i valnämnden. En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara medlem eller ersättare i valbestyrelsen. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

Valnämndernas och valbestyrelsernas ordförandes och vice ordförandes namn och kontaktinformation ska meddelas den kommunala centralvalnämnden.

16 § (20.5.2016/361)

Valnämndens och valbestyrelsens arbete

Valnämnden och valbestyrelsen är beslutsför med tre medlemmar.

Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas inte på valnämndens och valbestyrelsens medlemmar eller på deras ersättare.

Valnämnden utser för röstningen på valdagen ett eller flera valbiträden. Bestämmelser om valbiträde finns i 73 §. Valnämnden kan anlita biträdande personal för räkningen och ordnandet av röstsedlarna samt för sådan anteckning i rösträttsregistret som avses i 77 § och för användning av justitieministeriets andra datasystem.

På valnämnden och valbestyrelsen tillämpas inte den i kommunallagen avsedda förvaltningsstadgans bestämmelser om förande, justering och delgivning av protokoll, hänskjutande av ett ärende till fortsatt sammanträde, kommunstyrelsens företrädare och kommundirektörens eller borgmästarens närvaro och rätt att yttra sig vid sammanträden, föredragning av tjänsteinnehavare, förfarandet när ett ärende tas upp till behandling i ett högre organ och inte heller om kommunens ekonomi.

17 § (20.5.2016/361)

Valförrättare

Förhandsröstning på allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet, i finska beskickningar och ombord på finska fartyg samt hemmaröstning sköts av *valförrättare*. Varje allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet ska ha åtminstone två valförrättare. Även andra förhandsröstningsställen kan vid behov ha två eller flera valförrättare.

Den kommunala centralvalnämnden förordnar valförrättare till ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet och till hemmaröstning. Valförrättare är annars

- 1) vid en finsk beskickning dess chef eller en av denne utsedd person,
- 2) ombord på ett finskt fartyg befälhavaren eller en av denne förordnad, på fartyget tjänstgörande person.

När förhandsröstning förrättas vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet ska minst två valförrättare samtidigt vara närvarande. Vid andra förhandsröstningsställen, till vilka två eller flera valförrättare har utsetts eller förordnats, räcker

det med att endast en valförrättare är närvarande när förhandsröstning förrättas. Varje enskild hemmaröstning sköts av en valförrättare.

En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap. Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas inte på valförrättare.

Vid finska beskickningar och ombord på finska fartyg kan en kandidat eller en sådan närstående till en kandidat som avses ovan emellertid vara valförrättare, om det inte finns någon annan person som är lämplig att vara valförrättare och förrättandet av förhandsröstningen därför annars skulle hindras.

3 kap

Rösträttsregister

18 § (28.6.2013/496)

Upprättande av och uppgifter i rösträttsregister

Befolkningsregistercentralen ska senast den 46 dagen före valdagen upprätta ett register i vilket införs varje person som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är röstberättigad i det kommande valet (*rösträttsregister*).

Beträffande varje röstberättigad tas följande uppgifter in i rösträttsregistret, sådana de är i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24:

- 1) personbeteckning,
- 2) fullständigt namn,
- 3) vid andra val än kommunalval den valkrets som avses i 5 §,
- 4) hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun,
- 5) röstningsområde,

6) röstningsställe på valdagen och adressen till det,

7) modersmål, om detta är danska, isländska, norska eller svenska,

8) vid andra val än kommunalval den stat där den röstberättigade är bosatt, om staten inte är Finland,

9) den magistrat inom vars verksamhetsområde hemkommunen är belägen,

10) datum för införande i registret,

11) uppgift om en sådan spärrmarkering som avses i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009).

(8.5.2015/563)

Om den röstberättigade inte har hemkommun i Finland den 51 dagen före valdagen, ska folkbokföringskommunen enligt lagen om hemkommun antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommunen. Om folkbokföringskommunen inte längre hör till finskt territorium, ska Helsingfors stad antecknas i stället för den. Om en sådan medborgare i en annan stat som är röstberättigad vid Europaparlamentsval och kommunalval inte har hemkommun i Finland, ska rösträttskommunen antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommunen. Den röstberättigade hör i detta fall till det röstningsområde som fullmäktige med stöd av 8 § 1 mom. har bestämt i fråga om de röstberättigade som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet. (8.5.2015/563)

Efter upprättandet av rösträttsregistret antecknas i registret beträffande den röstberättigade

1) uppgift om dödsfall, om den röstberättigade har avlidit,

2) för det fall att personen i fråga på det sätt som anges i 26 § har antecknats i rösträttsregistret som saknande rösträtt, uppgift om detta,

3) uppgifter om eventuellt rättelseyrkande och om beslut som har meddelats med anledning av det,

4) uppgift om den röstberättigade har utövat sin rösträtt,

5) uppgift om en sådan spärrmarkering som avses i 2 mom. 11 punkten, om denna har gjorts i befolkningsdatasystemet efter upprättandet av rösträttsregistret.

6) uppgift om att i det register som avses i 11 § 1 mom. i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (576/2016) antecknats samtycke som den röstberättigade gett i fråga om ett elektroniskt delgivningsförfarande.

(19.12.2018/1223)

Vid Europaparlamentsval införs en i Finland röstberättigad medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen i Europaparlamentsvalets rösträttsregister, om han eller hon skriftligen har anmält sin avsikt att utöva sin rösträtt vid Europaparlamentsvalet i Finland och efter detta har haft stadigvarande hemkommun i Finland och inte återtagit sin anmälan. Anmälan eller dess återtagande ska göras till magistraten senast den 80 dagen före valdagen före klockan 16.

19 §

Tilläggsuppgifter som ska införas i rösträttsregistret vid kommunalval och Europaparlamentsval (8.5.2015/563)

(19.12.2018/1223)

Vid Europaparlamentsval införs i rösträttsregistret, utöver vad som bestäms i 18 § 2 mom., beträffande varje röstberättigad uppgift om medborgarskap, om den röstberättigade inte är finsk medborgare.

20 §

Användning av rösträttsregistret vid presidentval

21 §**Meddelandekort**

Befolkningsregistercentralen utarbetar över var och en som införts i rösträttsregistret ett *meddelandekort*, som innehåller följande uppgifter:

- 1) de uppgifter som avses i 18 § 2 mom. 2, 5 och 6 punkten,
- 2) den adress som för den röstberättigade finns införd i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24,
- 3) vid vilket val och i vilken valkrets eller i vilken kommun kortets mottagare har rösträtt,
- 4) valdagen och förhandsröstningsperioden,
- 5) kontaktinformationen till den magistrat som antecknats som kortets avsändare samt till den kommunala centralvalnämnden,
- 6) det register eller datasystem som uppgifterna på kortet grundar sig på, samt
- 7) av justitieministeriet utarbetade anvisningar om kortets användning och om förfarandet vid röstning. (21.12.2007/1263)

Meddelandekortet kan dessutom i behövlig mån innehålla i 18 § 2 och 3 mom. nämnda uppgifter i optiskt läsbar form.

Meddelandekortet uppgörs så att det kan användas som foljebrev vid annan förhandsröstning än hemmaröstning. Till meddelandekortet kan fogas av justitieministeriet utarbetad information om röstningsförfarandet och om det organ som utses genom valet. (21.12.2007/1263)

Befolkningsregistercentralen ser till att meddelandekorten senast den 24 dagen före valdagen sänds till de röstberättigade vilkas adress är känd. Vid Europaparlamentsval sänds kort emellertid inte till sådana i rösträttsregistret införda personer som Befolkningsregistercentralen i enlighet med 26 § 5 mom. antecknar i rösträttsregistret som saknande rösträtt. Meddelandekortet sänds till den

röstberättigade endast elektroniskt, om det beträffande honom eller henne gjorts en i 18 § 4 mom. 6 punkten avsedd anteckning i rösträttsregistret. (19.12.2018/1223)

22 §

Information till medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen vid kommunalval och Europaparlamentsval

Befolkningsregistercentralen skall i god tid före kommunalval och Europaparlamentsval i mån av möjlighet på lämpligt sätt meddela alla medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen som uppfyller villkoren för rösträtt att de enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet kommer att ha rösträtt och vara valbara vid valet samt om det förfarande som skall iakttas för utövande av rösträtten och rätten att bli uppställd som kandidat.

23 § (28.6.2013/496)

Kontroll av uppgifter i rösträttsregistret

De uppgifter som antecknats i rösträttsregistret enligt 18 § 2 och 3 mom. och 19 §, med undantag för personbeteckningarna, finns framlagda för kontroll i magistraterna eller fås avgiftsfritt per telefon från dem och, enligt vad Befolkningsregistercentralen bestämmer, också på andra ställen vardagar under tjänstetid från och med den 41 dagen före valdagen.

Magistraterna kan ge utdrag ur rösträttsregistret. Utdraget ges avgiftsfritt till den som utdraget gäller och till en myndighet som avses i denna lag.

Befolkningsregistercentralen informerar i den officiella tidningen och på annat lämpligt sätt om tillhandahållandet av uppgifter ur rösträttsregistret samt om hur rättelseyrkande ska framställas.

Om det i rösträttsregistret för en person har antecknats en sådan uppgift om spärrmarkering som avses i 18 § 2 mom. 11 punkten eller 18 § 4 mom. 5 punkten, får endast de personuppgifter i

rösträttsregistret som avses i 18 § 2 mom. 2, 7 och 10 punkten läggas fram för kontroll.

24 §

Rättelseyrkande

Den som anser att han eller hon obehörigen har utelämnats ur rösträttsregistret eller att en anteckning om honom eller henne i registret är oriktig, kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos magistraten senast den 16 dagen före valdagen före klockan 16.

Rättelseyrkande kan grundas också på sådana på rösträtten inverkan omständigheter som har inträffat efter att rösträttsregistret upprättades.

Om en röstberättigads flyttningsanmälan enligt lagen om hemkommun inkommer till magistraten senare än den 51 dagen före valdagen, kan den röstberättigade inte på grundval av denna flyttningsanmälan yrka rättelse av sådana i 18 § 2 mom. 3–6 punkten nämnda uppgifter i rösträttsregistret som gäller den röstberättigade.

Ett rättelseyrkande kan framställas genom användning av en för ändamålet utarbetad blankett. Befolkningsregistercentralen skall se till att blanketter finns tryckta eller duplicerade i magistraterna och på andra ställen där uppgifterna i rösträttsregistret finns framlagda.

25 §

Magistratens beslut

Magistraten skall avgöra rättelseyrkandena senast den 13 dagen före valdagen och göra eventuella av besluten föranledda ändringar i rösträttsregistret senast den 12 dagen före valdagen före klockan 12.

Beslutet skall utan dröjsmål av magistraten delges den som framställt yrkandet. Beslutet skall sändas per post som rekommenderad försändelse, men det kan också skickas på något annat bevisligt sätt, om detta inte föranleder dröjsmål. Om beslutet innefattar att personen i fråga införs i rösträttsregistret, skall magistraten samtidigt sända till honom eller henne ett meddelandekort.

Är mottagarens postadress inte känd, skall beslutet publiceras i den officiella tidningen.

26 §

Självrättelse

Anser Befolkningsregistercentralen eller magistraten att någon obehörigen har utelämnats ur rösträttsregistret eller orättmätigt har tagits in i det eller att en sådan anteckning i rösträttsregistret som gäller honom eller henne är oriktig, har Befolkningsregistercentralen eller magistraten rätt att på tjänstens vägnar foga personen i fråga till rösträttsregistret eller anteckna honom eller henne som saknande rösträtt eller rätta den oriktiga anteckning som gäller honom eller henne. Ändringarna skall göras senast den 12 dagen före valdagen före klockan 12.

När anteckning i rösträttsregistret görs om att någon saknar rösträtt skall ett skriftligt beslut fattas om detta, och beslutet skall delges personen i fråga så som bestäms i 25 § 2 mom. Ett skriftligt beslut behöver dock inte fattas, om personen i fråga har dött eller dödförklarats efter att rösträttsregistret upprättades.

När någon fogas till rösträttsregistret skall till honom eller henne utan dröjsmål sändas ett meddelandekort.

Vid rättelse av en oriktig anteckning som gäller en person som är införd i rösträttsregistret skall personen i fråga utan dröjsmål underrättas om rättelsen, om detta inte är uppenbart onödigt.

Har Befolkningsregistercentralen innan rösträttsregistret för ett Europaparlamentsval vunnit laga kraft fått ett meddelande av en myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om att en röstberättigad som införts i rösträttsregistret har upptagits i denna stats vallängd för samma val, skall Befolkningsregistercentralen utan dröjsmål se till att personen i fråga antecknas i rösträttsregistret som saknande rösträtt.

27 § (8.5.2009/300)

Besvär hos förvaltningsdomstolen

Över ett beslut av magistraten genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller avvisats och över Befolkningsregistercentralens eller magistratens beslut enligt 26 § 2 mom. får besvär anföras hos förvaltningsdomstolen. Besvären ska anföras senast den sjunde dagen efter den dag då parten i fråga har delgetts beslutet eller efter den dag då beslutet har publicerats i den officiella tidningen. En besvärsskrift som riktats till förvaltningsdomstolen kan inom besvärstiden tillställas magistraten för vidarebefordran till förvaltningsdomstolen. På anförande av besvär tillämpas i övrigt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Förvaltningsdomstolen ska utan dröjsmål underrätta ändringssökanden och magistraten om sitt beslut. Om beslutet innefattar att någon ska införas i rösträttsregistret eller att uppgifter om någon ska ändras, ska förvaltningsdomstolen dessutom utan dröjsmål underrätta Befolkningsregistercentralen om beslutet, och Befolkningsregistercentralen ska göra de nödvändiga ändringarna i rösträttsregistret. Om förvaltningsdomstolen meddelar ett sådant beslut senare än den fjärde dagen före valdagen klockan 19, ska den utan dröjsmål sända beslutet också till den kommunala centralvalnämnden, som ska foga beslutet till den vallängd som nämns i 71 §. Om besvären har förkastats eller avvisats, ska förvaltningsdomstolen underrätta Befolkningsregistercentralen om detta, och Befolkningsregistercentralen ska göra anteckning om detta i rösträttsregistret.

Över förvaltningsdomstolens beslut enligt denna paragraf får ändring inte sökas genom besvär.

28 § (28.6.2013/496)

Rösträttsregistrets laga kraft

Rösträttsregistret vinner laga kraft klockan 12 den 12 dagen före valdagen.

Ett lagakraftvunnet rösträttsregister ska följas oförändrat vid valet. Rösträttsregistret anses ha

vunnit laga kraft även om förvaltningsdomstolen inte innan det vinner laga kraft har meddelat beslut med anledning av besvär som anförts hos den.

Om någon uppenbart oriktigt med stöd av 26 § 1 eller 5 mom. har antecknats i rösträttsregistret som saknande rösträtt, får Befolkningsregistercentralen stryka anteckningen ur det lagakraftvunna rösträttsregistret.

Den som på valdagen för valnämnden visar upp ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen som visar att han eller hon är röstberättigad, ska få rösta. Personen i fråga är skyldig att överläta beslutet eller en kopia av det till valnämnden.

29 §

Användningen av rösträttsregistret

I rösträttsregistret antecknas i enlighet med 5 och 6 kap. när och var den röstberättigade har röstat. Anteckningen kan göras av en valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet eller av valbestyrelsens ordförande eller av valnämnden eller den kommunala centralvalnämnden eller, på den kommunala centralvalnämndens begäran, av magistraten. Om anteckningen konstateras vara oriktig, kan den rättas endast av den kommunala centralvalnämnden eller, på dennas begäran, av magistraten.

Anteckningar som gäller röstning är inte offentliga förrän röstningen på valdagen har avslutats. Om det vid presidentval förrättas ett andra val, blir anteckningarna om röstningen vid det första valet offentliga först sedan röstningen på valdagen i det andra valet har avslutats. (5.4.2002/247)

Efter att valresultatet har vunnit laga kraft skall av justitieministeriet föreskrivna arkivutskrifter matas ut ur rösträttsregistret. Därefter skall Befolkningsregistercentralen utplåna uppgifterna ur registret.

4 kap

Myndighetsuppgifter vid kandidatuppställning

30 §

Kandidatuppställning

I II avdelningen ingår bestämmelser vilka gäller de i partiregistret upptagna partiernas (*parti*) och de av röstberättigade bildade valmansföreningarnas uppställande av kandidater samt ansökan om publicering av kandidatlistan i sammanställningen av kandidatlistorna och ansökan om upptagande av en kandidat i kandidatförteckningen vid presidentval (*kandidatansökningar*) och ingivande av ansökningarna till den myndighet som behandlar kandidatansökningarna.

31 §

Myndighet som behandlar kandidatansökningar

Kandidatansökningarna behandlas

2) vid presidentval och Europaparlamentsval av Helsingfors valkrets nämnd,

32 § (21.5.2010/431)

Meddelanden som gäller partierna

Justitieministeriet ska senast den 55 dagen före valdagen vid presidentval och den 48 dagen före valdagen vid andra val meddela de myndigheter som behandlar kandidatansökningarna, med undantag för landskapet Ålands valkrets nämnd, vilka partier som är upptagna i partiregistret och vilka personer som är berättigade att teckna respektive partis namn.

33 § (21.5.2010/431)

Myndigheternas lagbestämda sammanträden

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna sammanträder på kallelse av ordföranden i god tid, senast den 55 dagen före valdagen vid presidentval och den 48 dagen före valdagen vid andra val och därefter, om det finns

ärenden att behandla, den 47, 41, 39 och 38 dagen före valdagen vid presidentval samt den 40, 34, 32 och 31 dagen före valdagen vid andra val, valdagen, dagen efter valdagen och den tredje dagen efter valdagen samt vid någon annan tid, om behandlingen av ärendena kräver det.

34 § (21.5.2010/431)

Beslut om och kungörelse av ingivning av handlingar

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna ska vid det sammanträde som hålls senast den 55 dagen före valdagen vid presidentval och den 48 dagen före valdagen vid andra val besluta till vem, vilka dagar och vid vilka klockslag samt var de för myndigheten avsedda kandidatansökningarna och andra handlingar som gäller kandidatuppställningen ska ges in.

Angående beslutet ska det avfattas en kungörelse. Kungörelsen ska delges de valombud som partierna har uppgett och hållas framlagd i myndighetens sammanträdeslokal samt vid kommunalval offentliggöras på det sätt som kommunala tillkännagivanden görs kända och vid övriga val offentliggöras i den officiella tidningen. (8.5.2015/563)

35 §

Skyldighet att kontrollera handlingar

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna skall kontrollera att kandidatansökningarna och anmälningarna om valförbund och gemensam lista har lämnats till myndigheten inom den tid som anges i lagen och att handlingarna har den form som bestäms i lagen eller med stöd av den samt att kandidaterna är valbara och att det inte heller annars finns något lagstadgat hinder för deras kandidatur.

Det ankommer inte på myndigheten att granska på vilket sätt man har verkställt medlemsomröstningen och uppställandet av kandidater jämte därtill hörande förfaranden inom partiet eller dess krets- eller basorganisation eller annan organisation eller inom en förening som företräder partimedlemmarna i kommunen.

36 § (21.5.2010/431)**Behandling av kandidatansökningar och anmärkningar mot dem**

Kandidatansökningarna och de handlingar som fogats till dem kontrolleras vid det sammanträde som hålls den 41 dagen före valdagen vid presidentval och den 34 dagen före valdagen vid andra val.

Har en kandidatansökan eller en anmälan om valförbund eller gemensam lista inte lämnats till myndigheten inom föreskriven tid, ska den avvisas.

Valombudet för ett parti, en gemensam lista eller en valmansförening som inte hör till en gemensam lista ska omedelbart underrättas, om

- 1) kandidatansökan eller anmälan om valförbund eller gemensam lista inte har gjorts i enlighet med denna lag eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den eller att de handlingar som förutsätts i denna lag inte har fogats till kandidatansökan,
- 2) kandidatansökningshandlingarna av andra orsaker än de som nämns i 1 punkten inte kan betraktas som lagenliga, eller
- 3) som kandidat har uppställts en person som inte är valbar eller som vid samma val har uppställts som kandidat på två eller flera listor.

37 §**Fastställande av kandidaternas ordningsföljd**

Vid det sammanträde som avses i 36 § bestäms partiernas, de gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd för sammanställningen av kandidatlistorna samt presidentkandidaternas inbördes ordningsföljd för kandidatförteckningen.

Vid riksdagsval, kommunalval och Europaparlamentsval utlottas

- 1) den inbördes ordningen mellan å ena sidan de partier som inte har ingått valförbund och å andra sidan valförbunden,

2) inom valförbunden den inbördes ordningen mellan de partier som har bildat valförbund och

3) den inbördes ordningen mellan de gemensamma listorna.

De valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista sätts i alfabetisk ordning.

38 § (21.5.2010/431)**Valombudens åtgärder med anledning av anmärkningar**

De valombud till vilka anmärkningar har framställts har rätt att senast den 39 dagen före valdagen vid presidentval och den 32 dagen före valdagen vid andra val före klockan 16 göra rättelser med anledning av anmärkningarna och att komplettera en kandidatansökan och de handlingar som fogats till den. Inom samma tid har valombuden rätt att göra behövliga justeringar beträffande en kandidats namn, titel, yrke, syssla eller hemkommun. Avser anmärkningen anmälan om valförbund, har partiernas valombud rätt att ge in ett gemensamt skriftligt förslag till rättelse av anmälan.

Har anmärkningen framställts av en orsak som nämns i 36 § 3 mom. 3 punkten, har valombudet rätt att inom den tid som anges i 1 mom. i denna paragraf stryka en kandidat som avses i det förstnämnda lagrummet.

39 § (21.5.2010/431)**Beslut om kandidatansökningar**

De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid och de handlingar som fogats till dem behandlas på nytt vid det sammanträde som hålls den 39 dagen före valdagen vid presidentval och den 32 dagen före valdagen vid andra val. Samtidigt fattas beslut med anledning av kandidatansökningarna samt anmälningarna som gäller valförbund och gemensam lista.

De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid samt anmälningar om valförbund och om gemensam lista, mot vilka inga anmärkningar har framställts, ska godkännas.

40 § (21.5.2010/431)

Beslut som ska fattas efter besluten om kandidatansökningarna

Har en anmärkning som avses i 38 § 2 mom. gjorts och godtagbar anmälan om rättelse inte ingivits eller anmälan om strykning av kandidaten i fråga inte gjorts inom utsatt tid eller har kandidaten avlidit, tas kandidaten inte upp i sammanställningen av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentval. Ett partis, en valmansförenings eller en gemensam listas valombud är skyldigt att utan dröjsmål underrätta den myndighet som behandlar kandidatansökningarna om en kandidats död.

Ett parti eller en valmansförening vars anmälan om anslutning till ett valförbund eller en gemensam lista inte har blivit godkänd, har rätt att återta sin kandidatansökan. Partiets eller valmansförenings valombud ska ge in ett skriftligt återtagande till den myndighet som behandlar kandidatansökningarna senast den 31 dagen före valdagen före klockan 12. Ett ärende som gäller godkännande av kandidatansökan ska behandlas på nytt till följd av återtagande.

Beslut i de ärenden som avses i denna paragraf fattas vid det sammanträde som hålls den 38 dagen före valdagen vid presidentval och den 31 dagen före valdagen vid andra val innan sammanställningen av kandidatlistorna eller presidentvalets kandidatförteckning uppgörs.

41 § (28.6.2013/496)

Uppgörande av sammanställning av kandidatlistor

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna ska vid det sammanträde som hålls den 31 dagen före valdagen och som börjar senast klockan 16 göra upp en *sammanställning av kandidatlistorna*, där det på samma sida av arket finns tryckt

1) en gemensam rubrik, av vilken framgår för vilket val sammanställningen har gjorts upp, samt

2) partiernas kandidatlistor, gemensamma listor samt kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista.

Kandidatlistorna för de partier som inte hör till något valförbund och för de partier som har bildat valförbund samt de gemensamma listorna och kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista placeras i ordningsföljd enligt 37 § 2 och 3 mom. så att först kommer partiernas kandidatlistor grupperade från vänster till höger, sedan de gemensamma listorna grupperade på motsvarande sätt och till sist under varandra i alfabetisk ordning kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till en gemensam lista. Kandidaterna tilldelas nummer i enlighet med denna ordningsföljd, med 2 som första nummer.

Finns det så många partier, valförbund eller gemensamma listor att grupperingen av dem från vänster till höger gör det väsentligen svårare att läsa sammanställningen, kan de eller en del av dem även grupperas under varandra i sammanställningen med iakttagande av den genom lottningen bestämda ordningsföljden. Kandidatlistorna för de partier som har ingått valförbund ska tillräckligt klart åtskiljas från kandidatlistorna för de partier som inte hör till något valförbund. Under kandidatlistorna för partier som har bildat valförbund görs en anteckning om att partierna i fråga har ingått valförbund.

Uppgifter om partiernas kandidater och kandidaterna på de gemensamma listorna antecknas under partiets namn eller den gemensamma listans beteckning grupperade i en eller flera spalter uppför och nedåt. Uppgifter om de kandidater som inte hör till någon gemensam lista antecknas längst till höger under varandra, i nummerordning, tydligt åtskilda från varandra.

För varje kandidat antecknas i sammanställningen nummer, namn och titel, yrke eller syssla, som anges med högst två uttryck, samt vid andra val än kommunalval hemkommun. Vid sidan av eller i stället för kandidatens förnamn kan användas ett annat allmänt känt tilltalsnamn eller en

förkortning av förnamnet. Inga andra uppgifter om kandidaten får antecknas, om de inte behövs för att precisera identiteten. Inga personbeteckningar antecknas i sammanställningen.

Partiernas namn antecknas i sammanställningen med iakttagande av 4 § i partilagen (10/1969) och 9 § 2 mom. i föreningslagen (503/1989). För en gemensam lista antecknas den beteckning som föreslagits för den eller, om beteckningen inte heller efter en anmärkning överensstämmer med det som föreskrivs om detta i II avdelningen, eller om inget förslag har framställts, fastställer den myndighet som behandlar kandidatansökningarna en beteckning, som endast utvisar den gemensamma listans ordningsföljd i sammanställningen i förhållande till andra gemensamma listor. För en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista antecknas ingen beteckning.

42 § (21.5.2010/431)

Kandidatförteckningar för presidentval

43 § (28.6.2013/496)

Riksomfattande kandidatregister

Justitieministeriet ska upprätta ett register, i vilket tas in alla kandidater i hela landet som vid valet i fråga tagits upp i sammanställningarna av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentvalet (*riksomfattande kandidatregister*).

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna ska den 38 dagen före valdagen vid presidentval och den 31 dagen före valdagen vid andra val se till att det i det riksomfattande kandidatregistret beträffande varje kandidat införs de uppgifter som finns i sammanställningen av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentvalet, ålder på valdagen samt personbeteckning.

Uppgifter ur kandidatregistret ges avgiftsfritt kandidaten, det parti som ställt upp kandidaten och den gemensamma lista på vilken kandidaten

är uppställd samt en myndighet som avses i denna lag.

Justitieministeriet tar vid behov valkretsvis eller kommunvis en utskrift ur det riksomfattande kandidatregistret som upptar de uppgifter om varje kandidat som finns i sammanställningen av kandidatlistorna. Ministeriet ska se till att ett behövligt antal exemplar av utskriften sänds till de kommunala centralvalnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna vid förhandsröstningsställena i hemlandet samt utrikesministeriet för vidare utdelning till de finska beskickningar och finska fartyg som är förhandsröstningsställena.

44 §

Distribution och tillkännagivande av sammanställningen av kandidatlistorna och av kandidatförteckningen för presidentval

Valkretsnämnden skall se till att ett nödvändigt antal av sammanställningen av kandidatlistorna vid riksdagsval sänds till

1) de kommunala centralvalnämnder i en valkrets för vidare utdelning till valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna samt kommunstyrelserna i de kommuner som hör till valkretsen,

2) övriga valkretsnämnder för vidare utdelning till dessa valkretsars kommunala centralvalnämnder, valbestyrelser och valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet,

3) valombuden för de partier, de gemensamma listor och de utanför de gemensamma listorna stående valmansföreningar som har ställt upp kandidater i valkretsen, samt

4) justitieministeriet och utrikesministeriet för att utdelas till valförrättarna vid förhandsröstningsställena utomlands.

Sammanställningarna skall också hållas tillgängliga för allmänheten.

Helsingfors valkretsnämnd sköter distributionen av sammanställningar av kandidatlistorna för

Europaparlamentsval och kandidatförteckningen för presidentval med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 1 mom. bestäms om distribution av sammanställningen av kandidatlistorna för riksdagsval. Om det inte är möjligt att sända kandidatförteckningen för det andra valet vid presidentval till ett förhandsröstningsställe innan förhandsröstningen vid det andra valet inleds, skall valförrättaren och valbestyrelsen, så som justitieministeriet föreskriver, se till att uppgifterna i kandidatförteckningen finns framlagda på förhandsröstningsstället när förhandsröstningen inleds. (5.4.2002/247)

45 §

Förbud mot ändringssökande

I en myndighets beslut som avses i detta kapitel, med undantag för beslut om uppgifter som skall ges ur kandidatregistret, får ändring inte sökas särskilt.

5 kap

Förhandsröstning

46 § (21.5.2010/431)

Rätt att förhandsrösta

Varje röstberättigad får förhandsrösta på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet och utomlands i finska beskickningar.

En röstberättigad som vårdas på sjukhus eller i en verksamhetsenhet inom socialvården vilken lämnar vård dygnet runt eller vilken kommunstyrelsen annars har bestämt att ska vara förhandsröstningsställe, eller som har intagits i en straffanstalt får förhandsrösta i denna anstalt. En röstberättigad som tillhör personalen ombord på ett finskt fartyg får förhandsrösta ombord på fartyget om det befinner sig utomlands.

En röstberättigad vars rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäliga svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället, får så som bestäms i 55 § förhandsrösta hemma i den kommun i Finland som i rösträttsregistret har

antecknats som hans eller hennes hemkommun. En närståendevårdare enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning får rösta i samband med hemmaröstningen, om kommunen i fråga har antecknats som hans eller hennes hemkommun.

47 § (5.4.2002/247)

Förhandsröstningsperioden

Förhandsröstningen inleds den 11 dagen före valdagen samt avslutas utomlands den åttonde dagen och i hemlandet den femte dagen före valdagen. På finska fartyg kan förhandsröstning dock, med undantag för det andra valet vid presidentval, inledas redan den 18 dagen före valdagen.

Ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet är öppet för förhandsröstning under alla dagar under den tidsperiod som avses i 1 mom., om inte något annat av särskilda skäl bestäms genom beslut av kommunstyrelsen.

Vid finska beskickningar och deras verksamhetsställen kan förhandsröstningsperioden enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet vara kortare än vad som anges i 1 mom.

48 § (28.6.2013/496)

Förhandsröstningstiderna

Förhandsröstning förrättas under förhandsröstningsperioden

1) på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet på den tid som anges i beslut av kommunstyrelsen, och som inte får infalla vardagar före klockan 8 eller efter klockan 20, inte heller lördagar och söndagar före klockan 9 eller efter klockan 18,

2) i finska beskickningar varje dag på de tider som bestäms av chefen för beskickningen, dock inte långfredagen, påskdagen, pingstdagen, midsommardagen eller julaftonen, inte heller juldagen eller annandag jul,

3) i anstalter under en eller högst två dagar på de tider som valbestyrelsen bestämmer,

4) ombord på finska fartyg under minst en dag på de tider som befälhavaren bestämmer,

5) vid hemmaröstning vid den tidpunkt mellan klockan 9 och klockan 20 som särskilt meddelas den röstande.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten förrättas förhandsröstning inte på nyårsaftonen, nyårsdagen, trettondagen, påskdagen, valborgsmässoaftonen, första maj, Kristi himmelsfärdsdagen, pingstdagen, midsommaraftonen eller midsommardagen, självständighetsdagen, julaftonen, juldagen eller annandag jul.

En röstberättigad som inom den tid som nämns i 1 mom. har infunnit sig på förhandsröstningsstället men inte kunnat utöva sin rösträtt under denna tid har rätt att rösta även efter nämnda tids utgång.

48 a § (5.4.2002/247)

Förhandsröstningsutrymme

Den kommunala centralvalnämnden skall se till att alla de ställen som genom beslut av kommunstyrelsen har utsetts till allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet, har ett förhandsröstningen lämpligt *förhandsröstningsutrymme* med nödvändig utrustning.

Förhandsröstningsutrymmet skall ha tillräckligt med utrymme också för de röstande som inväntar sin tur att rösta.

49 §

Tillkännagivande av förhandsröstning

Den kommunala centralvalnämnden skall tillkännage de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet som finns inom kommunen samt förhandsröstningstiderna vid dem så som kommunala tillkännagivanden delges.

Valförrättarna och valbestyrelsen skall se till att röstningstiderna och den närmare ordningen vid förhandsröstningen tillkännages genom

kungörelser som anslås på förhandsröstningsstället och vid behov även på annat lämpligt sätt. (5.4.2002/247)

Justitieministeriet skall på ett tillräckligt och lämpligt sätt informera om de allmänna förhandsröstningsställena och om röstningstiderna vid dessa. (5.4.2002/247)

50 §

Förhandsröstningshandlingar

Vid förhandsröstning skall användas röstsedel, valkuvert, följbrev och ytterkuvert (*förhandsröstningshandlingar*), vilka justitieministeriet skall låta tillverka.

Som följbrev används antingen det i 21 § nämnda meddelandekortet eller en särskild följbrevsblankett. Vid hemmaröstning skall dock som följbrev användas en särskild följbrevsblankett för hemmaröstning.

51 § (8.5.2009/300)

Röstsedel

Röstsedel för val ska tryckas på vitt papper, om inte något annat följer av 3 mom. Av röstsedeln ska tydligt framgå hur den viks ihop, och den ska vara sådan att bevarandet av valhemligheten tryggas.

Röstsedeln ska vara av standardformatet 148 x 210 mm och på inre sidan uppta en tryckt rubrik som anger vilket val den ska användas vid, samt dessutom en cirkel som har en diameter av 90 mm och som förblir ovikt när sedeln viks ihop. Mitt i cirkeln ska tydligt utsatt finnas beteckningen N:o för antecknande av numret på den kandidat som den röstande önskar avge sin röst för. Inga andra anteckningar får finnas på röstsedeln.

Om det samtidigt med ett ordinarie val förrättas något annat val, ska justitieministeriet bestämma färgen på den röstsedel som används i detta andra val.

52 §**Valstämpel**

Röstsedlarna stämplas med en valstämpel, som är likadan på alla förhandsröstnings- och röstningsställen. Justitieministeriet fastställer valstämpeln samt låter tillverka stämplarna och meddelar de kommunala centralvalnämnderna anvisningar om hur stämplarna skall skaffas och förvaras.

53 §**Leverans av handlingar och valstämplar**

Justitieministeriet skall i god tid före förhandsröstningens början översända förhandsröstningshandlingar och blanketter för de förteckningar som skall föras över de röstande jämte behövliga anvisningar till valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet samt till de kommunala centralvalnämnderna för vidarebefordran till valbestyrelserna. Sådana handlingar och blanketter skall också sändas till utrikesministeriet för vidarebefordran till de finska beskickningar och till befälhavarna på de finska fartyg som utgör förhandsröstningsställen.

Den kommunala centralvalnämnden skall sända valstämplar till valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställen i landet som finns i kommunen samt till valbestyrelserna. Centralvalnämnden i Helsingfors stad skall dessutom sända valstämplar till utrikesministeriet för vidarebefordran till beskickningarna och befälhavarna på fartygen.

Befälhavaren på ett fartyg skall hos utrikesministeriet eller hos en finsk beskickning rekvirera förhandsröstningshandlingar, och blanketter för de förteckningar som skall föras över de röstande och en valstämpel.

54 §**Person som skall närvara vid hemmaröstning**

Vid hemmaröstning skall valförrättaren se till att vid hemmaröstningen utöver valförrättaren är närvarande en av den röstande utsedd eller

godkänd person som har fyllt 18 år och som inte sköter detta uppdrag i egenskap av valmyndighet. En person som är uppställd vid valet i fråga kan inte sköta detta uppdrag.

55 § (21.5.2010/431)**Förberedande åtgärder för hemmaröstning**

Den som har rätt till hemmaröstning ska senast den 12 dagen före valdagen före klockan 16 skriftligt eller per telefon till centralvalnämnden i sin hemkommun anmäla sin önskan att förhandsrösta hemma. Anmälan kan på den röstandes vägnar göras av någon som han eller hon har utsett. Skriftlig anmälan, som ska undertecknas, kan göras på en blankett som utarbetats för ändamålet.

I anmälan ska uppges

- 1) den röstandes fullständiga namn, personbeteckning, adress, hemkommun och telefonnummer samt, om anmälan görs av någon som den röstande utsett, även dennes namn och kontaktinformation,
- 2) att den röstandes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäliga svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma,
- 3) huruvida den röstande själv kan sköta om att en person som avses i 54 § är närvarande vid hemmaröstningen, samt
- 4) den i 46 § 3 mom. avsedda närståendevårdarens fullständiga namn, personbeteckning och telefonnummer samt giltighetstiden för avtalet om närståendevård, om också närståendevårdaren vill rösta i samband med hemmaröstningen.

Valmyndigheten ska om möjligt vid behov avhjälpa brister i anmälan och försäkra sig om att anmälan gjorts av den röstande som nämns i den eller av någon som denne har utsett.

Ordföranden för den kommunala centralvalnämnden ska se till att den röstande utan dröjsmål skriftligen eller per telefon

underrättas om den tidpunkt då valförrättaren besöker honom eller henne. Tidpunkten ska anges med åtminstone två timmars noggrannhet. Samtidigt ska valmyndighetens telefonnummer meddelas för eventuell kontakt. Är valförrättaren förhindrad att infinna sig vid den meddelade tidpunkten, ska den röstande utan dröjsmål underrättas om detta och om tidpunkten för det nya besöket.

Om en brist i anmälan, som inverkar på röstningsförrättningen, inte har kunnat avhjälpas eller om anmälan till den kommunala centralvalnämnden har gjorts efter föreskriven tid eller om hemmaröstning inte alls kan förrättas på grund av avbrott i kommunikationerna eller något annat oöverstigligt hinder, ska den röstande så som bestäms i 4 mom. underrättas om att ingen hemmaröstning förrättas.

56 §

Ordningen på förhandsröstningsställena

På ett förhandsröstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, uppsättas anslag eller utdelas tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök därtill. (5.4.2002/247)

Röstningen på förhandsröstningsstället skall ordnas så att valhemligheten bevaras. De närvarande skall iaktta de föreskrifter som valförrättaren eller valbestyrelsen meddelar för upprätthållandet av ordningen och för tryggheten av en störningsfri röstning.

Kan den röstandes valfrihet eller en störningsfri röstning inte tryggas vid hemmaröstning, skall valförrättaren avbryta röstningsförrättningen. I den förteckning som förs över hemmaröstningar skall göras en anteckning om avbrottet och, om röstningsförrättningen inte kan fortsättas, även om att den avslutas.

57 §

Inledande av förhandsröstning på förhandsröstningsställena

En röstberättigad som önskar rösta på förhand skall anmäla sig hos valförrättaren eller valbestyrelsen på förhandsröstningsstället. I en anstalt skall förhandsröstning vid behov ordnas även på olika avdelningar och i olika patientrum.

Den röstande är skyldig att för valförrättaren eller valbestyrelsen styrka sin identitet. Därefter ges den röstande röstsedel, valkuvert och ytterkuvert samt vid behov följebrevsblankett.

Den röstande skall ges tillfälle att ta del av sammanställningen av kandidatlistorna för valet i fråga inom sin valkrets eller sin kommun, av sammanställningen av kandidatlistorna för Europaparlamentsvalet eller av kandidatförteckningen för presidentvalet eller av det riksomfattande kandidatregistret eller av en utskrift ur det.

58 § (20.5.2016/361)

Röstningen vid förhandsröstning

Den röstande får vid riksdagsval och kommunalval rösta på en kandidat som är upptagen i sammanställningen av kandidatlistorna inom den valkrets eller den kommun där den röstande antecknats som röstberättigad vid valet i fråga, vid Europaparlamentsval på en kandidat i sammanställningen av kandidatlistorna och vid presidentval på en kandidat i kandidatförteckningen för presidentvalet.

Den röstande ska på röstsedeln anteckna numret på den kandidat för vilken han eller hon avger sin röst, så tydligt att tvivelsmål inte kan uppstå om vilken kandidat som avses. Anteckningen ska göras i valbåset eller annars så att valhemligheten bevaras.

På den röstandes begäran ska valförrättaren eller en medlem av valbestyrelsen bistå vid röstningen. Den vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får vid röstningen assisteras av ett biträde som han eller hon själv utsett. En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn,

syskon eller föräldrar kan inte vara biträde. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap. Biträdet är skyldigt att samvetsgrant följa den röstandes anvisningar samt hemlighålla vad han eller hon fått veta i samband med röstningen.

59 § (28.6.2013/496)

Följebrev

Följebrevet ska riktas till den kommunala centralvalnämnden i den kommun som har antecknats för den röstande i rösträttsregistret.

Följebrevet ska innehålla följande uppgifter om den röstande:

- 1) fullständigt namn,
- 2) personbeteckning, om en kvitteringsanteckning enligt 60 § 2 mom. görs i följbrevet,
- 3) personbeteckning eller födelsetid och nuvarande adress, om som följbrev används en separat följbrevsblankett eller följbrevsblanketten för hemmaröstning på vilka det inte görs kvitteringsanteckning i följbrevet.

Den röstande ska underteckna följbrevets försäkran om att den röstande personligen med bevarande av valhemligheten har fyllt i röstsedeln och lagt in denna avstämplad i valkuvertet som den röstande därefter tillslutit.

Vid hemmaröstning ska den röstande dessutom underteckna försäkran i följbrevsblanketten för hemmaröstning om att den röstandes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att den röstande inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället.

60 §

Åtgärder för att avsluta förhandsröstningen

Den röstande skall för valförrättaren eller i en anstalt, för valbestyrelsen förete röstsedeln, hopvikt för avstämpling, samt omedelbart därefter, när röstsedeln är avstämplad, i valmyndighetens åsyn innesluta den i valkuvertet. Det slutna valkuvertet, på vilket inga anteckningar

får göras, och det undertecknade följbrevet skall därefter lämnas till valförrättaren eller valbestyrelsen.

När rösträttsregistret är i bruk på förhandsröstningsstället, skall valförrättaren eller valbestyrelsens ordförande

- 1) kontrollera i registret att den röstande är röstberättigad,
- 2) göra en anteckning i registret om att den röstande har utövat sin rösträtt, och
- 3) på det sätt som justitieministeriet bestämmer göra en anteckning i följbrevet om att den anteckning som avses i 2 punkten har gjorts i registret (*kvitteringsanteckning i följbrevet*), varvid, om röstningen har förrättats i en anstalt, anstaltens namn inte får framgå av kvitteringsanteckningen i följbrevet.

När rösträttsregistret inte är i bruk på ett förhandsröstningsställe, skall en förteckning föras över de röstande.

61 § (5.4.2002/247)

Valmyndighetens åtgärder för att avsluta förhandsröstningen

En valförrättare eller valbestyrelsens ordförande skall underteckna följbrevets intyg om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag och, om kvitteringsanteckning inte görs i följbrevet, skall där också antecknas datum och förhandsröstningsställets namn eller, om förhandsröstning har förrättats i en anstalt eller i form av hemmaröstning, namnet på den kommun där röstningen förrättats. Vid hemmaröstning skall valförrättaren dessutom se till att den person som avses i 54 § och som är närvarande vid hemmaröstningen tecknar sitt namn på följbrevet. Valkuvertet och följbrevet skall därefter inneslutas i ytterkuvertet. Valförrättaren och valbestyrelsen skall omsorgsfullt och på ett tillförlitligt sätt förvara de ytterkuvert de har i sin besittning.

62 §

Insändande av ytterkuverten till den kommunala centralvalnämnden

En valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet och valbestyrelsen skall utan dröjsmål se till att de ytterkuvert som är riktade till centralvalnämnden i den egna kommunen tillställs centralvalnämnden på det sätt som den har anvisat samt att de ytterkuvert som är riktade till centralvalnämnder i andra kommuner sänds till dessa per post eller på något annat tillförlitligt sätt. Valförrättaren och valbestyrelsen skall ta en kvittering på att ytterkuverten tagits emot av den till vilken kuverten överlämnas. (5.4.2002/247)

Valförrättaren på ett finskt fartyg skall utan dröjsmål sända ytterkuverten till utrikesministeriet eller en finsk beskickning i det land, där fartyget ligger i hamn eller dit det först anländer. Valförrättaren vid den finska beskickningen eller, om beskickningen inte är förhandsröstningsställe, chefen för beskickningen skall se till att ytterkuvert som lämnats där eller skickats dit sänds till utrikesministeriet på det sätt som ministeriet bestämmer. Utrikesministeriet skall se till att ytterkuverten utan dröjsmål sänds till den kommunala centralvalnämnden i fråga med iakttagande i tillämpliga delar av 1 mom.

63 §

Granskning av förhandsröstningshandlingarna

De förhandsröstningshandlingar som inkommit till den kommunala centralvalnämnden granskas, utan att valkuverten öppnas, vid sammanträden som skall hållas så att de förhandsröstningshandlingar som inkommit före klockan 19 fredagen före valdagen hinner behandlas vid sammanträdena. Ytterkuvert som inkommit efter utgången av tidsfristen öppnas inte och lämnas obeaktade.

Röstningen skall lämnas obeaktad, om

1) den som röstat på förhand inte har införts i rösträttsregistret,

2) valkuvertet är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om en kandidat eller något annat obehörigt, (5.4.2002/247)

3) foljebrevet är så bristfälligt eller otydligt att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag eller fastställas vem den röstande är, eller

4) ett foljebrev för hemmaröstning saknar namnteckning av den person som nämns i 54 §.

Anteckning om att röstningen har lämnats obeaktad skall göras i protokollet för sammanträdet, till vilket skall fogas ett sådant valkuvert jämte foljebrev och ytterkuvert som har lämnats obeaktat.

Kan ett foljebrev som inte innehåller kvitteringsanteckning i foljebrevet och ett därtill fogat valkuvert godkännas, antecknas i rösträttsregistret att den i foljebrevet nämnda personen har utövat sin rösträtt. Om godkännandet sker senare än den fjärde dagen före valdagen klockan 19, skall anteckning om att den i foljebrevet nämnda personen har utövat sin rösträtt dessutom, på det sätt som justitieministeriet bestämmer, göras i vallängden. Har den kommunala centralvalnämnden i enlighet med 71 § 3 mom. av särskilda skäl tillställts vallängder som skrivits ut ur rösträttsregistret genast efter att det vunnit laga kraft, görs anteckningen endast i vallängden.

Efter att förhandsröstningshandlingarna har granskats, skall den kommunala centralvalnämnden sortera de godkända valkuverten enligt röstningsområde samt räkna antalet valkuvert enligt röstningsområde och anteckna antalen i protokollet. De godkända valkuverten skall sorterade enligt röstningsområde och åtskiljda från foljebreven hållas öppnade i säkert förvar. (5.4.2002/247)

64 § (5.4.2002/247)

Inlämnande av valkuverten till valkrets-nämnden

Vid andra val än kommunalval ska den kommunala centralvalnämnden tillsluta valkuverten i ett hållbart omslag sorterade enligt röstningsområde.

Till försändelsen fogas uppgifter om antalet valkuvert i varje grupp, i vilka kuverten har sorterats. Försändelsen förseglas och på omslaget antecknas valkrets nämndens adress och avsändaren. Försändelsen ska skyndsamt sändas till valkrets nämnden på det sätt som denna bestämmer. (8.5.2015/563)

Om en kommunal centralvalnämnd i enlighet med 82 § bestämmer att förhandsrösterna från ett visst röstningsområde skall räknas samtidigt som de röster som avges på valdagen i samma röstningsområde, skall centralvalnämnden utan dröjsmål meddela valkrets nämnden detta. I sådana fall tillställs valkrets nämnden inte några valkuvert från röstningsområdet.

65 §

Återställande av valstämplar

Efter avslutad förhandsröstning skall valstämplarna skickas tillbaka från förhandsröstningsställena i kommunen till den kommunala centralvalnämnden. De valstämplar som har använts av valförrättare vid förhandsröstningsställena utomlands skall skickas tillbaka till utrikesministeriet, som sänder dem till centralvalnämnden i Helsingfors stad.

66 §

Förbud mot ändringssökande i ärenden som gäller förhandsröstning

Ändring i beslut av en valmyndighet som avses i detta kapitel får inte sökas särskilt.

5 a kap (14.12.2017/939)

Brevröstning

66 a § (14.12.2017/939)

Rätt att brev rösta

Röstberättigade som inte har hemkommun i Finland och andra röstberättigade som bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen får rösta per brev från utlandet (*brevröstning*) på det sätt som anges i detta kapitel.

66 b § (14.12.2017/939)

Brevröstningshandlingar

De handlingar som ska användas vid brev röstning (*brevröstningshandlingar*) är

- 1) brev röstningskuvert,
- 2) röstsedlar enligt 51 §,
- 3) valkuvert för brev röstning,
- 4) följbrev för brev röstning,
- 5) ytterkuvert för brev röstning,
- 6) röstningsanvisningar för brev röstning.

Justitieministeriet ska låta tillverka brev röstningshandlingarna.

66 c § (14.12.2017/939)

Beställning av brev röstningshandlingar

För att rösta per brev ska den röstberättigade beställa brev röstningshandlingar från justitieministeriets beställningstjänst. Beställningen ska göras skriftligen på en blankett enligt formulär som justitieministeriet fastställt.

Beställningen kan göras tidigast tre månader före valdagen. Den röstberättigade svarar själv för att han eller hon beställer brev röstningshandlingarna i tillräckligt god tid för att det ytterkuvert för brev röstning som han eller hon sänder tillbaka ska komma in till den kommunala centralvalnämnden inom den tid som anges i 66 e § 3 mom.

I beställningen ska åtminstone följande anges:

- 1) den röstberättigades namn och personbeteckning,
- 2) den röstberättigades försäkran om att han eller hon är röstberättigad vid valet i fråga och att han eller hon saknar hemkommun i Finland eller bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen och sålunda inte har möjlighet att rösta i Finland,
- 3) den adress i utlandet till vilken den röstberättigade vill att brev röstningshandlingarna ska skickas.

Efter att ha tagit emot beställningen ska justitieministeriet utan dröjsmål skicka brevröstningshandlingarna till den adress som uppgetts i beställningen.

Uppgifterna i justitieministeriets beställningstjänst om vem som beställt brevröstningshandlingar är inte offentliga förrän röstningen har avslutats på valdagen. De personuppgifter som ingår i beställningstjänsten ska förstöras efter att valresultatet vunnit laga kraft.

66 d § (14.12.2017/939)

Förrättande av brevröstning

Vid presidentval kan den röstande rösta per brev tidigast den 38 dagen före valdagen och vid övriga val tidigast den 31 dagen före valdagen.

Den röstande ska själv se till att hans eller hennes valhemlighet och valfrihet bevaras vid röstning per brev.

Den röstande ska själv ta reda på den valkrets eller kommun där han eller hon är röstberättigad, uppgifterna i sammanställningen av kandidatlistor, uppgifterna i kandidatförteckningen för presidentval och uppgifterna i sammanställningen av kandidatlistorna för Europaparlamentsval.

Den röstande ska fylla i röstsedeln med iakttagande av vad som föreskrivs i 58 § 1 och 2 mom. och innesluta röstsedeln i valkuvertet för brevröstning. Därefter ska den röstande på följbrevet för brevröstning anteckna sitt fullständiga namn, sin finländska personbeteckning eller sitt födelsedatum och sin adress, röstningsställe och datum samt egenhändigt underteckna följbrevets försäkran om att

1) han eller hon är röstberättigad vid valet i fråga och att han eller hon saknar hemkommun i Finland eller bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen och sålunda inte har möjlighet att rösta i Finland, och

2) han eller hon själv har fyllt i röstsedeln och inneslutat den i valkuvertet med bevarande av valhemligheten och valfriheten.

När brevröstningen förrättas ska den röstande se till att det utöver honom eller henne samtidigt finns två andra personer närvarande som vittnen för brevröstningen. Vittnena ska ha som fyllt 18 år. Den röstandes make, barn eller förälder får inte vara vittne. Detsamma gäller den som är uppställd som kandidat vid valet, dennes make, barn, syskon eller förälder. Båda vittnena ska egenhändigt underteckna den försäkran som finns i följbrevet för brevröstning om att den röstande har röstat med bevarande av valhemligheten och så att hans eller hennes valfrihet inte har kränkts. Båda vittnena ska utöver sin underskrift i följbrevet skriva sitt namnförtydligande, sitt födelsedatum och sin adress.

66 e § (14.12.2017/939)

Postning av ytterkuvertet för brevröstning

Den röstande ska ställa följbrevet för brevröstning till centralvalnämnden i den kommun som enligt rösträttsregistret är hans eller hennes hemkommun, rösträttskommun eller folkbokföringskommun i Finland. Vid behov ska den röstande själv ta reda på vilken kommun det är.

Den röstande ska innesluta valkuvertet för brevröstning och det undertecknade följbrevet för brevröstning i ytterkuvertet för brevröstning så att adressen till den mottagare som skrivits på följbrevet syns genom kuvertets fönster.

Den röstande svarar själv på egen bekostnad för att ytterkuvertet för brevröstning sänds från utlandet till Finland till den kommunala centralvalnämnden och att kuvertet når centralvalnämnden senast den andra dagen före valdagen före klockan 19. I detta syfte ska den röstande förse ytterkuvertet med korrekt porto och vid postningen av kuvertet anlita postväsendet i bosättnings- eller vistelsestaten. Den röstande kan, om denne så önskar, sända ytterkuvertet för brevröstning till centralvalnämnden också genom att anlita en internationell kurirtjänst.

66 f § (14.12.2017/939)**Anlitande av biträde vid brevröstning**

En röstande vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får för de åtgärder som avses i 66 c–66 e § som biträde anlita en person som han eller hon själv utsett. I en sådan röstningssituation som avses i 66 d § 4 mom. får biträdet dock inte vara en person som är uppställd som kandidat vid valet eller dennes make, barn, syskon eller förälder och inte heller någotdera av de vittnen vid brevröstning som avses i 66 d § 5 mom. I fråga om bitrådets skyldigheter gäller bestämmelserna i 58 § 3 mom. och 73 § 5 mom. Bitrådets namn och adress ska antecknas i följbrevet för brevröstning.

66 g § (14.12.2017/939)**Granskning av brevröstningshandlingarna i den kommunala centralvalnämnden**

De brevröstningshandlingar som inkommit till den kommunala centralvalnämnden granskas med iakttagande av vad som föreskrivs 63 §.

Brevröstningen ska utöver de orsaker som anges i 63 § 1–3 mom. lämnas obeaktad, om

1) det utifrån de postnings- eller sändningsanteckningar som gjorts på ytterkuvertet för brevröstning inte med säkerhet går att få visshet om att kuvertet har postats i eller sänts från utlandet,

2) valkuvertet för brevröstning är öppet och man kan dra den slutsatsen att det är öppet av någon annan orsak än att valkuvertet tekniskt sett inte har fungerat, eller valkuvertet annars är sådant att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som föreskrivs i lag,

3) följbrevet för brevröstning saknar underskrifter av de vittnen vid brevröstning som avses i 66 d § 5 mom.

Efter att brevröstningshandlingarna granskats ska centralvalnämnden med bevarande av valhemligheten öppna godkända valkuvert för brevröstning, stämpla de röstsedlar som funnits i

kuverten och innesluta de stämplade röstsedlarna i sådana valkuvert som avses i 50 § 1 mom. Stämplingen och inneslutningen i nya kuvert ska vid andra än kommunalval göras innan valkuverten enligt 64 § sänds till valkrets-nämnden och vid kommunalval senast lördagen före valdagen före klockan 15.

6 kap**Röstning på valdagen****67 §****Förrättande av röstning på valdagen**

Röstningen på valdagen förrättas samtidigt i varje kommun röstningsområdesvis. En röstberättigad får rösta endast inom det röstningsområde som har antecknats för honom eller henne i rösträtsregistret.

Ordnan-det av röstningen inom varje röstningsområde sköts av valnämnden.

Den kommunala centralvalnämnden skall tillkännage valdagen samt röstningsområdenas röstningsställen på det sätt som kommunens tillkännagivanden meddelas för kännedom.

Bestämmelser om valdagen finns i II avdelningen.

68 §**Röstningstid**

Röstningen på valdagen börjar klockan 9 och den fortgår utan avbrott till klockan 20.

Alla röstande som har anlänt före klockan 20 för att invänta sin tur har rätt att rösta. Vänttrummet skall stängas klockan 20. De röstande som har anlänt skall före det underrättas om stängningen.

69 §**Röstningsutrymme (5.4.2002/247)**

Den kommunala centralvalnämnden skall se till att det för röstningen på valdagen inom varje röstningsområde finns ett lämpligt *röstningsutrymme* med nödvändig utrustning som

kommunen har upplåtit för detta ändamål. (5.4.2002/247)

Röstningsstället skall ha tillräckligt med utrymme även för de röstande som inväntar sin tur att komma in i valrummet för att rösta.

70 §

Förberedande åtgärder

Den kommunala centralvalnämnden skall vidta alla åtgärder som krävs för förrättandet av röstningen på valdagen och i denna avsikt bland annat se till att varje valnämnd på röstningsstället till sitt förfogande har

- 1) sådana valbås för röstningen som säkerställer bevarandet av valhemligheten,
- 2) ett nödvändigt antal röstsedlar enligt 51 §, valstämplar enligt 52 § samt blanketter för valprotokoll, som avses i 79 §,
- 3) sammanställningar av kandidatlistorna eller kandidatförteckningarna för presidentvalet, vilka anslås i valrummet och i väntrummet samt i varje valbås,
- 4) förseglingsmaterial,
- 5) vallängden, och
- 6) valurna.

Justitieministeriet skall se till att röstsedlar, blanketter för valprotokollet, förseglingsmaterial och vid behov även valurnor sänds till valnämnderna.

71 § (28.6.2013/496)

Vallängderna och leverans av dem

Efter avslutad förhandsröstning ska justitieministeriet se till att det ur rösträttsregistret från och med den fjärde dagen före valdagen klockan 19 skrivs ut *vallängder* röstningsområdesvis och att längderna sänds till de kommunala centralvalnämnderna i god tid före valdagen. Ministeriet kan bestämma att den kommunala centralvalnämnden skriver ut vallängderna för röstningsområdena i kommunen. Ministeriet kan också bestämma att uppgifterna i

vallängderna sänds till centralvalnämnden i maskinläsbar form.

I vallängderna införs endast de personer som enligt de anteckningar som gjorts i rösträttsregistret inte har utövat sin rösträtt vid förhandsröstningen. Vallängderna skrivs ut röstningsområdesvis i alfabetisk ordning enligt personernas namn eller på det sätt som justitieministeriet bestämmer. Vallängderna innehåller vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval en rubrik med uppgift om valkrets och vid alla val rubriker med uppgift om kommun och röstningsområde samt för varje person hans eller hennes fullständiga namn och personbeteckning. Om det i rösträttsregistret för en person har antecknats en sådan uppgift om spärmarkering som avses i 18 § 2 mom. 11 punkten eller 18 § 4 mom. 5 punkten, ska en anteckning om detta skrivas ut även på vallängden.

Justitieministeriet kan vid behov av särskilda skäl bestämma att vallängderna ska skrivas ut ur rösträttsregistret genast efter att registret har vunnit laga kraft och att de utan dröjsmål ska sändas till den kommunala centralvalnämnden i fråga.

Den kommunala centralvalnämnden ska se till att vallängderna står till valnämndernas förfogande innan röstningen på valdagen börjar. Vallängderna är inte offentliga förrän röstningen på valdagen har avslutats. Om det vid presidentval förrättas ett andra val, är vallängderna för det första valet offentliga först sedan röstningen på valdagen i det andra valet har avslutats. De uppgifter i vallängden som gäller personer för vilka det enligt 2 mom. har skrivits ut en anteckning om spärmarkering är dock inte offentliga.

72 §

Ordningen på röstningsställena

På ett röstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, uppsättas anslag eller utdelas tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök därtill.

Röstningen skall ordnas så att valhemligheten bevaras. De närvarande skall iakttä de föreskrifter som valnämnden meddelar för upprätthållandet av ordningen och för tryggheten av en störningsfri röstning.

73 § (20.5.2016/361)

Biträde

På varje röstningsställe ska finnas närvarande ett av valnämnden utsett, med behöriga kännetecken eller märken försett *valbiträde*, som på begäran av en röstande ska hjälpa honom eller henne att göra anteckningen på röstsedeln.

En röstande får anlita en medlem av valnämnden som biträde vid införandet av anteckningen, om det inte fördröjer röstningen. I fråga om medlemmen gäller då vad som föreskrivs om valbiträden.

Den vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får vid införandet av anteckningen på röstsedeln assisteras av ett biträde som han eller hon själv utsett.

En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valbiträde eller av en röstande utsett biträde. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

Biträdet är skyldigt att samvetsgrant följa den röstandes anvisningar samt hemlighålla vad han eller hon fått veta i samband med röstningen.

74 §

Inledande av röstningen på valdagen

När röstningen på valdagen börjar, skall valnämndens ordförande eller vice ordförande för de närvarande röstande visa att valurnan är tom samt därefter tillsluta urnan på det sätt som justitieministeriet bestämmer och öppna det omslag, där de till valnämnden översända röstsedlarna är inlagda. Sedan valurnan vid röstningens början på valdagen har tillslutits får den inte öppnas förrän rösträkningen börjar efter att röstningen har avslutats.

75 §

Anmälan till röstning

Den röstande skall på röstningsstället i sitt valområde anmäla sig för valnämnden, som skall se till att den röstande inte får rösta förrän det har konstaterats att han eller hon är röstberättigad.

Den röstande är skyldig att för valnämnden styrka sin identitet.

76 § (28.6.2013/496)

Röstning på valdagen

Den röstande får vid riksdagsval och kommunalval rösta på en kandidat som är upptagen i sammanställningen av kandidatlistorna inom den valkrets eller den kommun där den röstande antecknats som röstberättigad vid valet i fråga, vid Europaparlamentsval på en kandidat i sammanställningen av kandidatlistorna och vid presidentval på en kandidat i kandidatförteckningen för presidentvalet.

Den röstande ska på röstsedeln anteckna numret på den kandidat för vilken han eller hon avger sin röst, så tydligt att tvivelsmål inte kan uppstå om vilken kandidat som avses. Anteckningen ska göras i valbåset eller, om detta inte är möjligt utan att den röstande förorsakas oskälig olägenhet, på ett annat sätt så att valhemligheten bevaras.

77 §

Åtgärder för att avsluta röstningen

En röstande som gjort sin anteckning på röstsedeln skall ge denna hopvikt för avstämpling till valnämnden. Stämpeln skall slås i mitten på framsidan av den hopvikta röstsedeln. Den röstande skall därefter lägga röstsedeln i valurnan.

Valnämnden skall anteckna i vallängden att den röstande har utövat sin rösträtt. Anteckningen skall likväl göras i rösträttsregistret när valnämnden har tillgång till det.

78 §

Avslutande av röstningen på valdagen och preliminär rösträkning

Sedan valnämndens ordförande eller vice ordförande förklarat röstningen på valdagen avslutad, skall röstsedlarna utan dröjsmål tas ut ur valurnan och räknas. Likaså räknas antalet personer som enligt anteckningarna i vallängden eller rösträtsregistret har utövat sin rösträtt på valdagen.

Sedan antalet röstsedlar har räknats, granskar valnämnden röstsedlarna. De röstsedlar som bör anses vara ogiltiga, avskiljs till en särskild grupp. De återstående röstsedlarna sorteras så att sedlarna till förmån för respektive kandidat bildar en särskild grupp. Antalet röstsedlar i varje särskild grupp räknas (*preliminär rösträkning*).

Valnämnden skall slutföra sorteringen och räkningen av röstsedlarna utan avbrott.

Efter att den preliminära rösträkningen har utförts, insätts röstsedlarna, sorterade i enlighet med 2 mom., i ett hållbart omslag, vilket omsorgsfullt tillsluts genom förseglning på det sätt som justitieministeriet bestämmer. På omslaget skall antecknas mottagarens adress enligt 81 § 1 mom., försändelsens innehåll och avsändare.

79 §

Valprotokoll

Valnämnden skall förordna någon av sina medlemmar att föra *valprotokoll*, i vilket antecknas

- 1) dagen och klockslagen då valförrättningen på valdagen började och förklarades avslutad,
- 2) närvarande medlemmar av valnämnden,
- 3) valbiträden och de biträden som de röstande själva har utsett,
- 4) antalet personer som har röstat,
- 5) det totala antalet inlämnade röstsedlar samt antalet röstsedlar i envar av de grupper, i vilka röstsedlarna har sorterats enligt 78 § 2 mom.,
- 6) dagen och klockslaget då röstsedlarna lades in i omslag, (2.4.2004/218)
- 7) de valombud för partier, valmansföreningar och gemensamma listor eller av valombuden

befullmäktigade personer som var närvarande när röstsedlarna sorterades och räknades samt andra personer med rätt att närvara som varit närvarande, (2.4.2004/218)

8) i små röstningsområden där de uppgifter som nämns i 5 punkten inte antecknas, uppgifter om det förfarande enligt 82 § som iakttas för att trygga valhemligheten. (2.4.2004/218)

I protokollet antecknas även de medlemmar av den kommunala centralvalnämnden som inlämnat valkuvert till röstningsstället i enlighet med vad som bestäms i 82 §, samt antalet röstsedlar som de medfört och lagt i valurnan. (2.4.2004/218)

Till protokollet skall fogas de till valnämnden inlämnade fullmakterna för sådana av valombuden befullmäktigade personer som avses i 1 mom. 7 punkten.

Till sist skall protokollet läsas upp, justeras och undertecknas av ordföranden eller vice ordföranden och minst en annan medlem av valnämnden, varefter det jämte bilagor läggs in i ett omslag, som tillsluts och förses med mottagarens adress enligt 81 § 1 mom. eller 82 § 2 mom., försändelsens innehåll samt avsändare.

80 §

Tillkännagivande av resultatet av den preliminära rösträkningen

Valkrets-nämnderna och de kommunala centralvalnämnderna och valnämnderna tillkännager resultatet av den preliminära rösträkningen på det sätt som justitieministeriet bestämmer.

81 §

Ingivande av röstsedlarna och valprotokollet från valnämnderna

Ordföranden eller vice ordföranden och en annan medlem av valnämnden skall utan dröjsmål tillsammans föra den försändelse som innehåller röstsedlarna och den försändelse som innehåller valprotokollet vid kommunalval till den kommunala centralvalnämnden och vid andra val till valkrets-nämnden.

Valkrets nämnden och den kommunala centralvalnämnden kan också bestämma att försändelserna får levereras på något annat sätt.

82 § (5.4.2002/247)

Tryggande av valhemligheten i små röstningsområden

Om det i ett röstningsområde finns färre än 50 enligt 63 § godkända valkuvert eller om det finns grundad anledning att anta att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen, skall den kommunala centralvalnämnden bestämma att röstningsområdets förhandsröster och de röster som avgetts på valdagen i röstningsområdet skall räknas samtidigt. Valnämnden för röstningsområdet företar inte då någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan tillställer centralvalnämnden röstsedlarna för preliminär räkning.

Om det finns grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i ett röstningsområde eller om tryggheten av valhemligheten annars kräver det av grundad anledning, ska den kommunala centralvalnämnden i god tid före valdagen bestämma och, vid andra val än kommunalval, till valkrets nämnden meddela att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett sådant röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat eller några andra röstningsområden. Valnämnderna i dessa röstningsområden företar då inte någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan sänder röstsedlarna till centralvalnämnden för preliminär räkning. (8.5.2015/563)

Valnämnden för det röstningsområde som avses i 1 mom. och valnämnderna för de röstningsområden som avses i 2 mom. skall, sedan röstsedlarna med bevarande av valhemligheten har tagits ut ur valurnorna och deras antal har räknats, innesluta röstsedlarna i ett hållbart omslag på det sätt som justitieministeriet bestämmer. På omslaget antecknas den

kommunala centralvalnämndens adress, försändelsens innehåll och avsändare. Försändelsen tillställs utan dröjsmål den kommunala centralvalnämnden. (2.4.2004/218)

Den kommunala centralvalnämnden ska öppna valkuverten från det röstningsområde som avses i 1 mom. och de röstningsområden som avses i 2 mom. samt sammanföra röstsedlarna i dem med de röstsedlar som avgetts i röstningsområdena på valdagen och dessutom med röstsedlarna från de röstningsområden som avses i 2 mom. Centralvalnämnden ska preliminärt räkna dessa röstsedlar med tillämpning av vad som föreskrivs i 78 §. Vid andra val än kommunalval ska centralvalnämnden därefter med tillämpning av 64 § 1 mom. sända valkrets nämnden röstsedlarna, protokollet från centralvalnämndens sammanträde samt valnämndernas valprotokoll. (8.5.2015/563)

Förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett röstningsområde som avses i 1 mom. kan alternativt, om den kommunala centralvalnämnden så beslutar, med avvikelse från vad som föreskrivs ovan i denna paragraf, räknas samtidigt så att den kommunala centralvalnämndens ordförande eller vice ordförande och en annan medlem på valdagen innan valförrättningen avslutas för de godkända valkuverten med förhandsröster till röstningsstället i röstningsområdet i fråga och i närvaro av valnämnden öppnar dem och med bevarande av valhemligheten lägger röstsedlarna i valurnan. (2.4.2004/218)

83 §

Förbud att söka ändring i valmyndigheters beslut

Ändring i beslut av en valmyndighet som avses i detta kapitel får inte sökas särskilt.

7 kap

Uträkning och fastställande av valresultatet

84 § (14.12.2017/939)

Myndigheter med ansvar för resultaträkningen

Räkningen av de röstsedlar som getts in vid förhandsröstningen och brevröstningen samt kontrollräkningen av de röstsedlar som getts in vid röstningen på valdagen sköts

- 1) vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval av valkrets nämnden vid dess sammanträde,

85 §

Ogiltiga röstsedlar

En röstsedel är ogiltig om

- 1) valkuvertet innehåller flera röstsedlar eller också något annat än en röstsedel,
- 2) valkuvertet är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om en kandidat eller något annat obehörigt, (5.4.2002/247)
- 3) som röstsedel har använts något annat än en röstsedel som justitieministeriet låtit trycka,
- 4) röstsedeln är ostämplad,
- 5) kandidatens nummer har antecknats så att det inte tydligt framgår vilken kandidat som avses,
- 6) på röstsedeln har skrivits den röstandes namn eller ett särskilt kännetecken på denne eller om någon annan obehörig anteckning har gjorts på den eller om
- 7) med röstsedeln vid riksdagsval har avgetts en röst för en kandidat som är uppställd som kandidat i två eller flera valkretsar.

Såsom obehörig betraktas inte en sådan anteckning på röstsedeln som endast förtydligar på vilken kandidat den röstande har avsett att rösta.

86 § (14.12.2017/939)

Räkning av förhandsröster och brevröster

Granskningen av de röstsedlar i valkuvert vilka getts in vid förhandsröstning och brevröstning får inledas på valdagen tidigast klockan 15 eller, av särskilda skäl, enligt nämndens prövning också tidigare, dock tidigast klockan 12. De röstsedlar som är ogiltiga avskiljs till en särskild grupp. Övriga röstsedlar sorteras så att de som gäller en viss kandidat bildar en särskild grupp. Antalet röstsedlar i varje grupp ska räknas.

Det sammantagna resultatet av förhandsröstningen och brevröstningen räknas separat ut för vart och ett av kommunens röstningsområden, med undantag för sådana fall som avses i 82 §.

Information om räkningen av förhandsröster och brevröster ges på det sätt som justitieministeriet bestämmer.

87 § (28.6.2013/496)

Kontrollräkning av röster

Måndagen efter valdagen senast klockan 12 ska granskningen av de vid röstningen på valdagen ingivna röstsedlarna samt valnämndernas uträkningar och de kommunala centralvalnämndernas uträkningar enligt 82 § 4 mom. påbörjas. Vid kontrollräkningen ska det beslutas vilka röstsedlar som räknas kandidaterna till godo och vilka som lämnas obeaktade såsom ogiltiga.

De godkända röster som har avgetts för respektive kandidat vid förhandsröstningen och röstningen på valdagen ska räknas samman.

88 §

Sammanräkning av kandidaternas röstetal

Kandidaternas röstetal räknas samman så att röstetalen för kandidater för partier som tillhör samma valförbund kommer valförbundet till godo, så att röstetalen för kandidater för ett parti som inte tillhör något valförbund kommer partiet till godo och så att röstetalen för kandidater för

valmansföreningar som hör till en gemensam lista kommer den gemensamma listan till godo.

Framgår det att en kandidat inte är valbar eller har avlidit eller vid Europaparlamentsval har uppställts som kandidat vid samma val också i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen, kommer de röster som avgetts för en sådan kandidat dock det valförbund, det parti eller den gemensamma lista till godo, vartill kandidaten hör.

89 §

Uträkning av valresultatet

Den inbördes ordning i vilken kandidaterna för ett parti som inte hör till något valförbund och kandidaterna för varje gemensam lista ställs inom partiet eller på den gemensamma listan bestäms enligt deras personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna *jämförelsetal* så att den första kandidaten från varje parti eller på respektive gemensam lista som jämförelsetal erhåller partiets eller den gemensamma listans hela antal röster, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Den inbördes ordningsföljden mellan kandidaterna för partier som har bildat valförbund bestäms oberoende av parti i enlighet med kandidaternas personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna *jämförelsetal* så att den första kandidaten som jämförelsetal erhåller hela antalet röster som avgetts till förmån för valförbundet, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Jämförelsetal för en kandidat för en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista är kandidatens röstetal.

90 §

Lottning

Är flera röstetal eller jämförelsetal lika stora, avgörs deras inbördes ordningsföljd genom lottning.

91 §

Bestämmande av valresultatet vid riksdagsval och kommunalval

92 §

Ersättare för riksdagsledamöter

Ersättaren för en riksdagsledamot bestäms så att ersättare blir den första icke valda kandidaten i det parti eller på den gemensamma lista eller, då valförbund har bildats, den första icke valda kandidaten inom det valförbund som den valde tillhörde.

Kan en ersättare för en riksdagsledamot inte erhållas på något annat sätt, blir den icke valda kandidat ersättare, vars namn står först i den namnserie som avses i 91 §.

Blir ersättaren riksdagsledamot eller bortfaller ersättaren av någon annan orsak, skall valkretsnamnden bestämma en ny ersättare med iakttagande av bestämmelserna i 1 och 2 mom.

Blir riksdagsmandatet ledigt i landskapet Ålands valkrets och finns det ingen ersättare enligt 1 eller 2 mom., skall nytt riksdagsval utan dröjsmål förrättas i valkretsen. Tiden för valet bestäms och kungörs av justitieministeriet. Förhandsröstning sker endast i landskapet Ålands valkrets.

93 §

Ersättare i fullmäktige

94 § (28.6.2013/496)

Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet vid riksdagsval

95 § (28.6.2013/496)

Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet vid kommunalval

96 §**Bestämmelser om presidentval och Europaparlamentsval**

I II avdelningen finns bestämmelser om uträkandet av kandidaternas röstetal vid presidentval och Europaparlamentsval samt sättet att räkna ut, bestämma, fastställa och offentliggöra resultatet av dessa val samt tillkännagivande av resultatet.

97 §**Ersättare för ledamot av Europaparlamentet**

Om bestämmande av ersättare för den som valts till ledamot av Europaparlamentet gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om ersättare för riksdagsledamöter i 92 §.

98 §**Antecknande av valresultat i protokoll**

När valresultatet har fastställts, skall i ett protokoll som förs av den myndighet som fastställer resultatet nämnas vilka som blivit valda och vilka som, om riksdagsmandat blir lediga, i egenskap av ersättare träder i stället för de valda eller vilka som har valts till ersättare i fullmäktige.

De valda skall antecknas i protokollet med angivande av namn och titel, yrke eller syssla och, med undantag för kommunalval, hemkommun samt jämförelsetal och röstetal.

99 § (22.12.2009/1404)**Förvaring av handlingar och tillbehör**

Om räkningen eller behandlingen av röstsedlarna avbryts, ska alla röstsedlar och uträkningar förvaras så att ingen utomstående kommer åt dem.

Efter det att valresultatet har fastställts ska röstsedlarna och ett exemplar av sammanställningen av kandidatlistorna eller av kandidatförteckningen för presidentvalet läggas in i ett omslag som förseglas på det sätt som justitieministeriet bestämmer. De ska förvaras tills närmast följande motsvarande val har förrättats. Uträkningarna ska förvaras som bilaga till

protokollet. Valkretsnsämnden ska överlämna de handlingar och valtillbehör som den har i sin besittning till regionförvaltningsverket för förvaring.

8 kap**Ändringssökande****100 §****Föremål för besvär**

Ändring i ett beslut genom vilket valresultatet har fastställts får sökas genom besvär enligt vad som bestäms i detta kapitel.

101 §**Besvärsrätt och besvärsgrunder**

Besvär får anföras av var och en vars rätt eller fördel beslutet kränker. Besvär får på den grunden att beslutet strider mot lag anföras av den som varit uppställd som kandidat vid valet och av varje parti och gemensam lista som ingett en kandidatsökan.

Dessutom får beslutet på den grunden att valet har skett i oriktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet överklagas av

1) varje röstberättigad person inom valkretsen eller kommunen i fråga,

102 § (8.5.2009/300)**Anförande och behandling av besvär**

Besvär anföras hos den behöriga förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från det att valresultatet har offentliggjorts. Vid Europaparlamentsval ska besvär dock alltid anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

På besvärsförfarandet och behandlingen av besvär tillämpas i övrigt förvaltningsprocesslagen.

Besvär ska behandlas i brådska ordning.

103 §**Besvärsmyndighetens beslut**

Har ett beslut eller en åtgärd av valmyndigheten varit lagstridigt och har lagstridigheten uppenbart kunnat inverka på valresultatet, skall nyval utlysas i valkretsen eller kommunen i fråga eller vid Europaparlamentsval i hela landet, om valresultatet inte kan rättas.

Har valkretsnämnden eller den kommunala centralvalnämnden förfarit lagstridigt vid uträkningen eller fastställandet av valresultatet och har lagstridigheten inverkat på valresultatet, skall detta rättas.

104 § (8.5.2009/300)**Delgivning av beslut**

Vid riksdagsval och Europaparlamentsval ska förvaltningsdomstolens beslut delges ändringssökanden, valkretsnämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud samt justitieministeriet. Dessutom ska beslutet utan dröjsmål kungöras i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet, om det genom beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas.

105 § (8.5.2009/300)**Fortsatta besvär**

Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

Har det i beslutet bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, tillkommer besvärsrätt dem som nämns i 101 § samt vid kommunalval även kommunstyrelsen. De som inte har delgetts beslutet särskilt anses ha fått kännedom om beslutet när det första gången kungjordes i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet eller när det anslogs på anslagstavlan för offentliga kommunala kungörelser.

På delgivning och kungörande av högsta förvaltningsdomstolens beslut tillämpas vad som i 104 § bestäms om förvaltningsdomstolens beslut.

106 §**Nyval på grund av besvär**

Om nyval utlysas med anledning av besvär, är valdagen för nyvalet

1) vid riksdagsval och Europaparlamentsval den första söndagen sedan 50 dagar har förflutit från det att besvärsmyndighetens beslut har vunnit laga kraft,

2) vid kommunalval den söndag som den kommunala centralvalnämnden bestämmer.

Förrättandet av nyvalen sköts av samma valmyndigheter som vid de upphävda valen. Har den kommunala centralvalnämndens mandatperiod likväl redan utgått, sköts förrättandet av valen av den centralvalnämnd som kommit i stället.

Vid nyval iakttas samma indelning i röstningsområden samt används samma lagakraftvunna rösträttsregister och samma sammanställning av kandidatlistorna som vid de upphävda valen, om inte något annat bestäms i besvärsmyndighetens beslut. Befolkningsregistercentralen skall se till att ett nytt meddelandekort sänds till dem som införts i rösträttsregistret. Förhandsröstning förrättas endast i den valkrets eller kommun som de utlysta nyvalen gäller. Angående förrättandet av nyval gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som bestäms om ordinarie val.

Riksdagsledamöter eller fullmäktigeledamöter som blivit valda vid de upphävda valen kvarstår i sina uppdrag till dess resultatet av nyvalet har fastställts.

II AVDELNINGEN

BESTÄMMELSER OM RESPEKTIVE VAL

9 kap

Riksdagsval

10 kap

Presidentval

11 kap

Kommunalval

12 kap

Europaparlamentsval

Tidpunkten för Europaparlamentsval

160 §

Valdag

Europaparlamentsval förrättas vart femte år.

Valdagen för Europaparlamentsval är den söndag som infaller under den fyradagarsperiod från torsdag till söndag i juni som Europeiska unionens råd bestämmer. Om val under denna tidsperiod inte kan ordnas i unionens medlemsstater, bestämmer Europeiska unionens råd någon annan tidsperiod för röstningen på valdagen, varvid valdagen är den söndag som infaller under denna tidsperiod.

Utövande av rösträtt

161 §

Förbud mot att rösta mer än en gång

Vid samma Europaparlamentsval får ingen rösta i mer än en av Europeiska unionens medlemsstater.

162 §

Befolkningsregistercentralens anmälningsskyldighet

Befolkningsregistercentralen skall efter utgången av den tidsfrist som anges i 18 § 5 mom. omedelbart underrätta myndigheten i hemstaten för medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om de röstberättigade medborgare i staten i fråga som har meddelat att de önskar utöva sin rösträtt i Finland.

Antalet ledamöter som skall väljas och deras valbarhet

163 § (8.5.2009/300)

163 § har upphävts genom L 8.5.2009/300.

164 §

Valbarhet samt ämbeten och uppdrag som utgör hinder för att vara ledamot

För finska medborgares valbarhet vid Europaparlamentsval gäller vad som bestäms om valbarhet vid riksdagsval. En i Finland röstberättigad medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen är valbar vid Europaparlamentsval som förrättas i Finland, förutsatt att han eller hon inte förlorat sin valbarhet i hemstaten vid Europaparlamentsval.

Ledamot av Europaparlamentet kan inte vara den som är

- 1) medlem av statsrådet,
- 2) ledamot av Europeiska kommissionen,
- 3) domare, generaladvokat eller justitiesekreterare i Europeiska gemenskapernas domstol eller i Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt,
- 4) direktionsledamot i Europeiska centralbanken,
- 5) ledamot av Europeiska revisionsrätten,
- 6) Europeiska ombudsmannen,
- 7) medlem av Ekonomiska och sociala kommittén i Europeiska gemenskapen eller Europeiska atom- och energigemenskapen,

8) medlem av Regionkommittén,

9) medlem av sådana kommittéer eller andra organ som tillsatts enligt fördragen om upprättande av Europeiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen för att förvalta gemenskapens medel eller för att utföra permanenta och direkta förvaltningsuppgifter,

10) styrelseledamot, direktionsledamot eller anställd i Europeiska investeringsbanken,

11) tjänsteman eller annan anställd i aktiv tjänst inom Europeiska gemenskapernas institutioner eller till dessa knutna fackorgan eller i Europeiska centralbankens tjänst,

12) sådan innehavare av ämbete eller uppdrag som inte enligt grundlagen kan vara riksdagsledamot.

(24.10.2003/868)

Om en person som i Finland blivit vald till ledamot av Europaparlamentet förlorar sin valbarhet eller utnämns eller blir vald till ett ämbete eller uppdrag som nämns i 2 mom. upphör hans eller hennes uppdrag som ledamot av Europaparlamentet.

Uppställande av kandidater vid Europaparlamentsval

165 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid Europaparlamentsval får kandidater ställas upp av

- 1) partier, och
- 2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.

När kandidater ställs upp har två eller flera partier rätt att sluta sig samman till ett valförbund genom att komma överens om det sinsemellan. Två eller flera valmansföreningar har på motsvarande sätt rätt att bilda en gemensam lista.

De uppställda kandidaterna är kandidater i hela landet.

166 §

Maximalt antal kandidater

Ett parti eller ett valförbund eller en gemensam lista får ha högst 20 kandidater.

167 §

Förbud mot att kandidera på flera listor

Vid samma Europaparlamentsval får ingen vara kandidat i mer än en medlemsstat i Europeiska unionen. En och samma person får vid samma val ställas upp som kandidat endast för ett parti eller en valmansförening.

168 §

Partiernas kandidatuppställning

Partiernas kandidater skall ställas upp på ett sätt som tryggar partimedlemmarnas demokratiska inflytande enligt vad som närmare bestäms i partiets stadgar.

169 §

Bildande av valmansförening

För att bilda en valmansförening som ställer upp en kandidat vid Europaparlamentsval krävs minst 2 000 röstberättigade personer.

En valmansförening bildas genom att det upprättas en daterad och undertecknad stiftelseurkund som skall innehålla följande uppgifter:

- 1) omnämnande av vilket Europaparlamentsval det är fråga om,
- 2) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt hemkommun,
- 3) varje medlems namn, födelsetid och adress,
- 4) en av varje medlem undertecknad försäkran om att han eller hon vid det aktuella valet är röstberättigad,
- 5) valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

En röstberättigad kan vara medlem av endast en valmansförening. Om en röstberättigad blivit medlem av två eller flera valmansföreningar, skall Helsingfors valkrets nämnd stryka den röstberättigades namn från samtliga stiftelseurkunder.

Kandidatansökan vid Europaparlamentsval

170 § (28.6.2013/496)

Valombud

Varje parti som ställer upp kandidater och varje valmansförening som ställer upp en kandidat ska ha ett valombud och för varje valombud en ersättare. Dessutom ska valmansföreningar som har bildat en gemensam lista befullmäktiga något av valombuden för valmansföreningarna att vara den gemensamma listans valombud och ett annat ombud att vara ersättare.

Ett partis eller en gemensam listas valombud får inte vara valombud för ett annat parti eller en annan gemensam lista. En valmansförenings valombud får inte vara valombud för ett parti eller för någon annan gemensam lista än den till vilken valombudets valmansförening hör och inte för en annan valmansförening. Ett partis eller en valmansförenings valombud får inte vara medlem eller ersättare i valkrets nämnden eller den kommunala centralvalnämnden.

En ansökan, ett meddelande eller en rättelse som avses i denna lag får på valombudets vägnar göras av en av valombudet skriftligen befullmäktigad person. Vad som i denna lag bestäms om ett partis, en gemensam listas och en valmansförenings valombud gäller i tillämpliga delar för valombudets ersättare.

Ett parti ska senast den 48 dagen före valdagen meddela Helsingfors valkrets nämnd partiets valombuds och valombudets ersättares namn, personbeteckning och kontaktinformation.

171 §

Ingivning av kandidatansökningar

Ett partis, en gemensam listas eller en valmansförenings valombud skall ge in

kandidatansökan till Helsingfors valkrets nämnd senast den 40 dagen före valdagen före klockan 16.

171 a § (19.12.2018/1223)

Ingivning av kandidatansökningar vid 2019 års Europaparlamentsval

Trots vad som föreskrivs i 171 §, ska kandidatansökan vid det Europaparlamentsval som förrättas 2019 ges in till Helsingfors valkrets nämnd senast den 38 dagen före valdagen före klockan 16.

171 a § har tillfogats genom L 1223/2018 och gäller temporärt 1.1.2019–29.5.2019.

172 § (28.6.2013/496)

Partiers kandidatansökningar

Till ett partis kandidatansökan ska fogas

1) ett förslag till partiets kandidatlista, där varje kandidats namn och titel, yrke eller syssla, som anges med högst två uttryck, samt hemkommun ska nämnas i den ordning i vilken kandidaterna upptas i sammanställningen av kandidatlistorna; vid sidan av eller i stället för kandidatens förnamn kan användas ett allmänt känt tilltalsnamn eller förnamnet förkortat; kandidatlistan får inte innehålla några andra anteckningar, utom då sådana behövs för att precisera kandidatens identitet,

2) ett av varje kandidat undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för det parti som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som ledamot av Europaparlamentet samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för något annat parti eller för någon valmansförening,

3) av varje medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen som uppställts som kandidat en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat i någon annan medlemsstat inom Europeiska unionen och att han eller hon inte har

förlorat sin valbarhet vid Europaparlamentsval i sin hemstat, samt ett meddelande om i vilken medlemsstat han eller hon är medborgare, i vilken valkrets eller kommun i hemstaten han eller hon senast har upptagits i vallängden vid Europaparlamentsval och den senaste adressen i hemstaten.

Partiets valombud ska datera och underteckna kandidatansökan och försäkra att kandidaterna är valbara.

173 §

Anmälan om valförbund

Om flera partier har kommit överens om att sluta sig samman till ett valförbund, skall om detta göras en gemensam anmälan, i vilken räknas upp de partier som ingår i valförbundet och vilken skall undertecknas av valombuden för alla partier i valförbundet. Valombudet för ett parti som anslutit sig till valförbundet skall tillställa Helsingfors valkrets nämnd anmälan samtidigt med partiets kandidatansökan.

174 § (28.6.2013/496)

Valmansföreningars kandidatansökningar

Till en valmansförenings kandidatansökan ska fogas

1) ett förslag till valmansföreningens kandidatlista som innehåller de uppgifter om kandidaten som avses i 172 § 1 mom. 1 punkten,

2) ett av kandidaten undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för den valmansförening som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som ledamot av Europaparlamentet samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för ett parti,

3) av varje medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen som uppställts som kandidat en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat i någon annan medlemsstat inom

Europeiska unionen och att han eller hon inte har förlorat sin valbarhet vid Europaparlamentsval i sin hemstat, samt ett meddelande om i vilken medlemsstat han eller hon är medborgare, i vilken valkrets eller kommun i hemstaten han eller hon senast har upptagits i vallängden vid Europaparlamentsval och den senaste adressen i hemstaten,

4) valmansföreningens stiftelseurkund.

Valmansföreningens valombud ska datera och underteckna kandidatansökan samt i den ange sin personbeteckning och försäkra att kandidaten är valbar och att valmansföreningens medlemmar själva har undertecknat stiftelseurkunden.

175 §

Anmälan om gemensam lista

Har en valmansförening kommit överens om en gemensam lista med en eller flera andra valmansföreningar, skall anmälan om den gemensamma listan och de valmansföreningar som hör till den samt om deras kandidater i den ordning i vilken kandidaterna tas upp i sammanställningen av kandidatlistorna ges in samtidigt med valmansföreningens kandidatansökan. Anmälan undertecknas av valombuden för de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan.

I anmälan skall dessutom nämnas den gemensamma listans valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

I anmälan kan föreslås att i sammanställningen av kandidatlistorna skall tas in en beteckning för den gemensamma listan, i vilken skall ingå uttrycket "gemensam lista". Beteckningen får inte vara olämplig, inte heller till sin betydelse alltför allmän eller annars missvisande. I en beteckning får alltid ingå ett i föreningsregistret infört namn, till vars användning föreningen bevisligen har gett de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan sitt tillstånd. I beteckningen får likväl inte ingå namnet på ett i partiregistret antecknat parti.

Vissa myndighetsuppgifter i anslutning till kandidatuppställningen

176 §

Meddelande om dubbelkandidatur

Har Befolkningsregistercentralen fått meddelande av en myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om att en i Finland valbar person har ställts upp som kandidat i detta land i samma val, skall den utan dröjsmål delge Helsingfors valkrets nämnd detta meddelande.

177 § (28.6.2013/496)

Kontroll av valbarheten för en medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen

Helsingfors valkrets nämnd ska utan dröjsmål underrätta Befolkningsregistercentralen om en kandidatsökan som gäller en medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen. Befolkningsregistercentralen ska utan dröjsmål till den behöriga myndigheten i kandidatsens hemstat sända de uppgifter om sökanden som behövs för att kontrollera kandidatsens valbarhet.

177 a § (19.12.2018/1223)

Lämnande av uppgifter för kontroll av valbarheten för finska medborgare

Om en behörig myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen begär uppgifter av Befolkningsregistercentralen som behövs för kontroll av valbarheten för en finsk medborgare som kandiderar i medlemsstaten i fråga, ska Befolkningsregistercentralen lämna uppgifterna inom fem arbetsdagar.

Uträkning och fastställande av valresultatet

178 §

Röster avgivna inom valkretsarna

Valkrets nämnden skall vid ett sammanträde som börjar klockan 18 den tredje dagen efter valdagen fastställa det röstetal som respektive kandidat samt parti, valförbund eller gemensam lista sammanlagt har fått i valkretsen samt utan dröjsmål på det sätt som justitieministeriet bestämmer meddela Helsingfors valkrets nämnd

om de fastställda röstetalen och antalet röster som avgetts vid valet.

179 §

Fastställande av valresultatet

Efter att ha mottagit ett meddelande enligt 178 § av samtliga valkrets nämnder skall Helsingfors valkrets nämnd utan dröjsmål fastställa valresultatet med iakttagande i tillämpliga delar av vad som bestäms om uträkning av jämförelsetal, lottning och bestämmande av valresultat i 88–91 §.

180 § (21.12.2007/1263)

180 § har upphävts genom L 21.12.2007/1263.

181 §

Offentliggörande av valresultatet

Helsingfors valkrets nämnd skall omedelbart underrätta justitieministeriet om valresultatet och utfärda en kungörelse om resultatet, vilken publiceras i Finlands författningssamling.

182 §

Formulär för fullmakt för ledamöter av Europaparlamentet

Sedan Helsingfors valkrets nämnd fastställt valresultatet skall den utan dröjsmål skriva ut en fullmakt för den som blivit vald. Fullmakten som skall sändas till den valde skall ha följande lydelse:

"Vid Europaparlamentsval som förrättats den ... har —, som är bosatt i ..., blivit vald till ledamot av Europaparlamentet från och med parlamentets nästa sammanträde till dess att det första sammanträdet i Europaparlamentet börjar efter följande Europaparlamentsval.

Detta intyg gäller som fullmakt för ledamoten av parlamentet."

Ort och tid.

Har ett parlamentsmandat blivit ledigt, skall Helsingfors valkrets nämnd utfärda en fullmakt för den som träder i stället för honom eller henne. I detta fall har fullmakten följande lydelse:

"Sedan – – vid Europaparlamentsval som förrättats den ... har valts till ledamot av Europaparlamentet, men mandatet efter honom/henne blivit ledigt, skall enligt vallagen – – , som är bosatt i ..., efterträda honom/henne som ledamot av Europaparlamentet.

Detta intyg gäller som fullmakt för ledamoten av Europaparlamentet."

Ort och tid.

III AVDELNINGEN

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

13 kap

Kompletterande bestämmelser

183 §

Förbud att överklaga ett partis beslut

Bestämmelserna i föreningslagen angående ogiltighet och klander av en förenings beslut tillämpas inte på sådana beslut som partierna eller deras krets-, bas- eller övriga organisationer fattat i fråga om uppställande av kandidater vid val och förfaranden i anslutning till detta eller i fråga om kandidatansökningar.

184 § (28.6.2013/496)

Närvarorätt för valombud och valobservatörer

Vid de sammanträden som valnämnden, den kommunala centralvalnämnden och valkrets-nämnden håller för att bestämma kandidaternas nummer, ordna och räkna röstsedlarna eller bestämma valresultatet har partiernas och de gemensamma listornas samt de utanför de gemensamma listorna stående valmansföreningarnas valombud eller av dem särskilt för varje valmyndighet skriftligen befullmäktigade personer rätt att vara närvarande.

En finländsk eller utländsk valobservatör kan befullmäktigas av justitieministeriet när det gäller

hela landet och av den kommunala centralvalnämnden när det gäller kommunens område. Valobservatören har rätt att vara närvarande när de valmyndigheter som avses i denna lag utför sina uppgifter.

185 §

En valmyndighets straffrättsliga ansvar

Försummar en medlem av valkrets-nämnden, den kommunala centralvalnämnden, valnämnden eller valbestyrelsen eller en valförrättare eller någon annan person i egenskap av valmyndighet enligt denna lag sina skyldigheter, skall han eller hon straffas såsom tjänsteman för tjänstebrott.

186 §

Valbrott

Om straff för valbrott, röstköp, röstningsfusk och förvanskande av valresultat bestäms i 14 kap. 1–4 § strafflagen.

187 § (28.6.2013/496)

Utlämnande av utdrag eller kopia

Om ett utdrag ur eller en kopia av en handling som avses i denna lag utlämnas till någon annan än den som handlingen avser eller till en myndighet som sköter uppgifter som avses i eller följer av denna lag, ska personbeteckningen utlämnas. Särskilda bestämmelser gäller för massutlämnande av uppgifter.

188 §

Kostnadsfördelningen mellan valmyndigheterna (5.4.2002/247)

Justitieministeriet svarar för

- 1) kostnaderna för rösträttsregistret, det riksomfattande kandidatregistret och registret över röstningsställena samt för justitieministeriets andra datasystem och rösträkningsprogram som används vid val,
- 2) kostnaderna för att tillverka och sända meddelandekort till de röstberättigade,
- 3) kostnaderna för tillverkning av röstsedlar, vallängder och andra valhandlingar samt

valstämplar, förseglingshjälpmedel och valurnor och kostnaderna för att sända dem till de kommunala centralvalnämnderna samt dessutom kostnaderna för att sända brevröstningshandlingar till de röstberättigade, (14.12.2017/939)

4) kostnaderna för postning av de i 62 § nämnda ytterkuvert som används vid förhandsröstning,

5) kostnaderna för att ordna förhandsröstning utomlands,

6) valkrets-nämndernas utgifter.

(5.4.2002/247)

Varje kommun svarar för kostnaderna för den kommunala centralvalnämnden, valnämnderna, valbestyrrelserna, valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstning samt för andra än i 1 mom. avsedda kostnader som föranleds av att val förrättas. Vid andra val än kommunalval betalar justitieministeriet som engångsersättning till kommunen ett belopp som ministeriet fastställer för varje kommuninvånare som har rösträtt i valet. (5.4.2002/247)

Andra myndigheter svarar för andra än i 1 mom. nämnda kostnader som föranleds av att de utför de uppgifter som ankommer på dem.

189 § (28.6.2013/496)

Flyttning av valdag och utsatt dag

Infaller valdagen på nyårsaftonen, nyårsdagen, trettondagen, valborgsmässoaftonen, första maj, pingstdagen, självständighetsdagen, julaftonen, juldagen eller annandag jul, ska röstningen på valdagen ordnas följande söndag. Infaller valdagen på påskdagen eller söndagen efter påskdagen, ska röstningen på valdagen ordnas söndagen före påskdagen. När det gäller valdagen för Europaparlamentsvalet tillämpas dock vad som föreskrivs i 160 § 2 mom.

Om en annan utsatt dag än en sådan som föreskrivits för röstning på valdagen, inledande eller avslutande av förhandsröstning, kungörande av fullmäktige som valts utan förrättande av val eller fastställande av valresultatet infaller på en

helgdag eller helgfri lördag eller på midsommar- eller julaftonen, ska följande vardag anses vara den utsatta dagen. Justitieministeriet har rätt att vid behov flytta en sådan utsatt dag till närmaste lämpliga dag, om det med anledning av besvär har förordnats att nya val ska förrättas eller om det har förordnats att nya riksdagsval eller kompletteringsval av fullmäktige ska förrättas eller om det har förordnats att presidentvalet ska inledas på nytt eller att val av fullmäktige ska förrättas vid ny tid.

190 §

Färdtjänst för handikappade

Om transport av handikappade röstande till röstnings- eller förhandsröstningsstället gäller det som i lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987) bestäms om färdtjänst.

191 §

Partier i medlemsorganisationsförhållande

Står i justitieministeriets partiregister upptagna partier i sådant förhållande till varandra som avses i 2 § 2 mom. partilagen, anses de vid tillämpningen av denna lag som ett enda parti.

192 § (22.12.2009/1404)

Registerförvaltningens lokalkommission i landskapet Åland

I landskapet Åland sköts de uppgifter som enligt denna lag ankommer på magistraten vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval av Statens ämbetsverk på Åland i egenskap av registerförvaltningens lokalkommission.

193 §

Formulär

Justitieministeriet fastställer nödvändiga formulär för de handlingar och blanketter som används vid val samt meddelar närmare anvisningar om formen för sammanställningen av kandidatlistor och kandidatförteckningen för presidentval.

194 §

Tidsplan för kandidatuppställning vid val som förrättas vid exceptionell tid

195 § (21.12.2007/1263)**Närmare bestämmelser**

Närmare bestämmelser om uppgifterna för de valmyndigheter som avses i denna lag utfärdas vid behov genom förordning av justitieministeriet.

14 kap**Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser****196 §****Ikraftträdande**

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 1998.

Genom denna lag upphävs följande lagar jämte ändringar:

- 1) lagen den 13 juni 1969 om riksdagsmannaval (391/1969),
- 2) lagen den 22 juli 1991 om val av republikens president (1076/1991),
- 3) kommunala vallagen av den 12 maj 1972 (361/1972), samt
- 4) lagen den 3 mars 1995 om val av företrädare för Finland i Europaparlamentet (272/1995).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

197 §**Övergångsbestämmelser**

AKT om allmänna direkta val av ledamöter i Europaparlamentet (76/787/EKSG, EEG, Euratom)

Artikel 1

1. I varje medlemsstat skall Europaparlamentets ledamöter väljas genom listval (valsedlar) eller ett förfarande med single transferable vote (STV), och valsättet skall vara proportionellt.

2. Medlemsstaterna får tillåta listval med preferenslistor enligt bestämmelser som skall fastställas av respektive medlemsstat.

3. Valen skall vara allmänna, direkta, fria och hemliga.

Artikel 2

Varje medlemsstat får, i enlighet med sin specifika nationella situation, upprätta valkretsar för val till Europaparlamentet eller föreskriva indelning i andra enheter, utan att detta får inkräkta på valsystemets proportionella karaktär.

Artikel 3

Medlemsstaterna får fastställa en lägsta tröskel för fördelningen av mandaten. Denna tröskel får inte sättas högre än 5 procent av de avgivna rösterna på nationell nivå.

Artikel 4

Varje medlemsstat får fastställa ett tak för kandidaternas utgifter i samband med valkampanjen.

Artikel 5

1. Den femårsperiod för vilken Europaparlamentets ledamöter valts skall börja då den första sessionen öppnas efter varje val.

2. Valperioden kan förlängas eller förkortas enligt artikel 11.2 andra stycket.

3. Ledamöternas mandattid skall börja och sluta vid samma tidpunkt som den period som avses i punkt 1.

Artikel 6

1. Ledamöterna skall rösta individuellt och personligen. De får inte bindas av några instruktioner eller uppdrag.

2. Europaparlamentets ledamöter skall åtnjuta den immunitet och de privilegier som gäller för dem enligt protokollet om Europeiska gemenskapernas immunitet och privilegier av den 8 april 1965.

Artikel 7

1. Uppdraget som ledamöter i Europaparlamentet är inte förenligt med att vara

- ledamot av regeringen i en medlemsstat,
- ledamot av Europeiska gemenskapernas kommission,
- domare, generaladvokat eller justitiesekreterare i Europeiska gemenskapernas domstol eller första instansrätten,
- ledamot i Europeiska centralbankens direktion,
- ledamot av Europeiska gemenskapernas revisions-rätt,
- EU-ombudsmannen,
- medlem av Ekonomiska och sociala kommittén i Europeiska gemenskapen och i Europeiska atomenergigemenskapen,
- ledamot av regionkommittén,
- medlem av sådana kommittéer eller andra organ som har tillsatts enligt fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen för att förvalta gemenskapernas medel eller för att utföra en permanent och direkt förvaltningsuppgift,
- styrelseledamot, direktionsledamot eller anställd i Europeiska investeringsbanken,
- tjänsteman eller annan anställd i aktiv tjänst inom Europeiska gemenskapernas institutioner eller i organ som är knutna till dem, eller i Europeiska centralbanken.

2. Från och med valet till Europaparlamentet år 2004 skall uppdraget som ledamot av Europaparlamentet inte vara förenligt med uppdraget som ledamot av ett nationellt parlament.

Utan hinder av denna regel och utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i punkt 3 får

- de ledamöter av Irlands nationella parlament som vid ett senare val väljs till ledamöter av Europaparlamentet utöva båda mandaten samtidigt fram till följande val till Irlands nationella parlament, då första stycket i denna punkt skall tillämpas,

- de ledamöter av Förenade kungarikets nationella parlament som under den femårsperiod som föregår valet till Europaparlamentet 2004 även är ledamöter av Europaparlamentet utöva båda mandaten samtidigt fram till valet till Europaparlamentet 2009, då första stycket i denna punkt skall tillämpas.

3. Dessutom kan varje medlemsstat, under de förutsättningar som anges i artikel 8, utöka nationella regler om oförenlighet.

4. Sådana ledamöter i Europaparlamentet på vilka punkterna 1, 2 och 3 blir tillämpliga under den femårsperiod som avses i artikel 5, skall ersättas enligt artikel 13.

Artikel 8

Om inte annat följer av bestämmelserna i denna akt skall valförfarandet i varje medlemsstat genomföras enligt de nationella bestämmelserna.

I dessa nationella bestämmelser kan nationella särdrag i medlemsstaterna eventuellt beaktas, men de får inte inkräkta på valsystemets proportionella karaktär.

Artikel 9

Vid val av ledamöter i Europaparlamentet får ingen rösta mer än en gång.

Artikel 10

1. Val till Europaparlamentet skall hållas den dag och den tid som varje medlemsstat fastställer; denna dag skall för samtliga medlemsstater infalla under samma period, som skall börja en torsdag morgon och sluta närmast följande söndag.

2. En medlemsstat får inte officiellt meddela sitt valresultat förrän valet har avslutats i den medlemsstat vars väljare skall rösta sist inom den period som anges i punkt 1.

Artikel 11

1. För det första valet skall rådet enhälligt och efter att ha hört Europaparlamentet bestämma valperioden.

2. De följande valen skall äga rum inom samma period under det sista året av den femårstid som avses i artikel 5.

Om det visar sig omöjligt att under den perioden hålla valen i gemenskapen, skall rådet enhälligt och efter att ha hört Europaparlamentet minst ett år före utgången av den femårsperiod som avses i artikel 5 bestämma en annan valperiod, som inte får infalla mer än två månader före eller en månad efter den enligt föregående stycke bestämda perioden.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 196 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och artikel 109 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, skall Europaparlamentet utan särskild kallelse sammanträda den första tisdagen sedan en månad har förflutit efter utgången av valperioden.

4. Det avgående Europaparlamentets befogenheter skall upphöra när det nya Europaparlamentet sammanträder första gången.

Artikel 12

Europaparlamentet skall pröva ledamöternas behörighet. I detta syfte skall Europaparlamentet

beakta de valresultat som medlemsstaterna officiellt har tillkännagivit och avgöra sådana tvister som kan uppkomma på grund av bestämmelserna i denna akt, dock inte tvister som uppkommer på grund av nationella bestämmelser som akten hänvisar till.

Artikel 13

1. En plats blir vakant när mandatet för en ledamot av Europaparlamentet upphör på grund av att han begär sitt entledigande, avsätts eller avlider, eller på grund av att mandattiden löper ut.

2. Om inte annat följer av de övriga bestämmelserna i denna akt, skall varje medlemsstat fastställa lämpliga förfaranden för hur en plats som blir vakant skall besättas under återstoden av den femårsperiod som avses i artikel 5.

3. Om det uttryckligen fastställs i en medlemsstats lagstiftning när mandattiden för en ledamot av Europaparlamentet löper ut, skall dennes mandat upphöra i enlighet med bestämmelserna i denna lagstiftning. De behöriga nationella myndigheterna skall underrätta Europaparlamentet om detta.

4. Om en plats blir vakant på grund av att ledamoten begär sitt entledigande, avsätts eller avlider, skall Europaparlamentets ordförande utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten.

Artikel 14

Om det visar sig nödvändigt att besluta om åtgärder för att genomföra denna akt, skall rådet på förslag från Europaparlamentet och efter att ha hört kommissionen enhälligt besluta om sådana åtgärder. Rådet skall först ha försökt komma överens med Europaparlamentet i en förlikningskommitté som skall bestå av rådet och företrädare för Europaparlamentet.

Artikel 15

Denna akt är upprättad på danska, engelska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska och tyska språken, vilka alla texter är lika giltiga.

Bilagorna I och II skall utgöra en integrerad del av denna akt.

Artikel 16

Bestämmelserna i denna akt träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter det att den sista av de anmälningar som avses i beslutet har tagits emot.

BILAGA I

Förenade kungariket skall tillämpa bestämmelserna i denna akt endast på Förenade kungariket.

BILAGA II

Förklaring om artikel 14

Det föreligger enighet om att medlingskommittén i fråga om sitt förfarande skall följa bestämmelserna i punkterna 5, 6 och 7 för det förfarande som fastställdes i Europaparlamentets, rådets och kommissionens gemensamma förklaring av den 4 mars 1975.

BILAGA 1c

Bestämmelserna om jäv i förvaltningslagen tillämpas på centralvalnämndens verksamhet. Förvaltningslagens övriga bestämmelser, som inte tas upp här, gäller alla valmyndigheter.

FÖRVALTNINGSLAG

6.6.2003/434

27 §

Jäv

En tjänsteman får inte delta i behandlingen av ett ärende eller vara närvarande vid behandlingen, om tjänstemannen är jävig.

Bestämmelserna om jäv för tjänstemän gäller också ledamöter i ett kollegialt organ och andra som deltar i behandlingen av ett ärende, samt den som förrättar inspektion.

28 §

Jävsgrunder

En tjänsteman är jävig

- 1) om tjänstemannen eller en närstående till honom eller henne är part,
- 2) om tjänstemannen eller en närstående till honom eller henne biträder eller företräder en part eller den för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada,
- 3) om avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för tjänstemannen eller för en i 2 mom. 1 punkten avsedd närstående till honom eller henne,
- 4) om tjänstemannen står i anställningsförhållande eller i sådant uppdragsförhållande som har samband med det föreliggande ärendet till en part eller till någon för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada,
- 5) om tjänstemannen eller en i 2 mom. 1 punkten avsedd närstående till honom eller henne är medlem av styrelsen, förvaltningsrådet eller något därmed jämförbart organ eller är verkställande direktör eller innehar motsvarande ställ-

ning i en sådan sammanslutning eller stiftelse eller sådant statligt affärsverk eller sådan statlig inrättning som är part eller för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada,

6) om tjänstemannen eller en i 2 mom. 1 punkten avsedd närstående till honom eller henne hör till direktionen för eller något annat därmed jämförbart organ i ett ämbetsverk eller en inrättning och det är fråga om ett ärende som sammanhänger med styrningen eller övervakningen av ämbetsverket eller inrättningen, eller

7) om tilltron till tjänstemannens opartiskhet av något annat särskilt skäl äventyras.

Med närstående avses i 1 mom.

1) tjänstemannens make samt barn, barnbarn, syskon, föräldrar, far- och morföräldrar samt också den som på något annat sätt står tjänstemannen särskilt nära liksom även dessa personers makar,

2) tjänstemannens föräldrars syskon samt deras makar, tjänstemannens syskonbarn och tidigare make till tjänstemannen, samt

3) tjänstemannens makes barn, barnbarn, syskon, föräldrar och far- och morföräldrar samt också dessa personers makar och tjänstemannens makes syskonbarn.

Som närstående anses också motsvarande halvsläkting. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

29 §

Avgörande av jävsfrågor

En fråga som gäller jäv för en tjänsteman ska avgöras utan dröjsmål.

En tjänsteman avgör själv om han eller hon är jävig. Om jäv för ledamöter och föredragande i ett kollegialt organ beslutar dock organet i fråga. Ett kollegialt organ beslutar också om någon annan som har rätt att närvara är jävig. En ledamot och en föredragande får delta i behandlingen av en fråga om sitt jäv endast om organet inte är beslutfört utan ledamoten eller föredraganden,

och en ojävig person inte kan fås i stället för honom eller henne utan avsevärt dröjsmål.

I ett beslut som gäller jäv får omprövning inte begäras särskilt och det får inte heller överklagas särskilt genom besvär.

30 §

Fortsatt behandling av ett ärende

En ojävig tjänsteman skall utan dröjsmål förordnas i en jävig tjänstemans ställe. Tjänstemannen får dock avgöra ett brådskanie ärende, om jävet inte kan inverka på avgörandet.

VAALILUETTELO

(tilanne I) 22.05.2019 klo 19:00

VALLÄNGD

(läge I) 22.05.2019 kl 19:00

Europarlamenttivaalit 2019**Europaparlamentsvalet 2019**

922 Vesilahti
Vesilahti

ÄÄNSTYSALUE:

001 Kirkonkylä

RÖSTNINGSOMRÅDE:

001 Kirkonkylä

BILAGA 2b

LASKELMA UTRÄKNING 922/001

EPV-2019	Tilanne 1 Läge 1			Tilanne 2 Läge 2		
	Miehet - Män	Naiset - Kvinnor	Yhteensä - Totalt	Miehet - Män	Naiset - Kvinnor	Yhteensä - Totalt
Äänioikeutettuja Röstberättigade						
Suomessa asuvat Suomen kansalaiset	673	676	1349			
Finska medborgare i Finland						
Ulkomailla asuvat suomalaiset	17	24	41			
Finländare bosatta i utomlands						
Muut EU-kansalaiset	2	0	2			
Andra EU-medborgare						
Yhteensä	692	700	1392			
Totalt						
Ennakkoon äänestäneet Förhandsröstande						
Suomessa asuvat Suomen kansalaiset	74	71	145			
Finska medborgare i Finland						
Ulkomailla asuvat suomalaiset	0	1	1			
Finländare bosatta i utomlands						
Muut EU-kansalaiset	1	0	1			
Andra EU-medborgare						
Yhteensä	75	72	147			
Totalt						
Vaalipäivänä äänioikeutetut Röstberättigade på valdagen						
Suomessa asuvat Suomen kansalaiset	599	605	1204			
Finska medborgare i Finland						
Ulkomailla asuvat suomalaiset	17	23	40			
Finländare bosatta i utomlands						
Muut EU-kansalaiset	1	0	1			
Andra EU-medborgare						
Yhteensä	617	628	1245			
Totalt						
Vaalipäivänä äänestäneet Röstande på valdagen						
Suomessa asuvat Suomen kansalaiset						
Finska medborgare i Finland						
Ulkomailla asuvat suomalaiset						
Finländare bosatta i utomlands						
Muut EU-kansalaiset						
Andra EU-medborgare						
Yhteensä						
Totalt						
Vaaleissa äänestäneet Röstande på valet						
Suomessa asuvat Suomen kansalaiset						
Finska medborgare i Finland						
Ulkomailla asuvat suomalaiset						
Finländare bosatta i utomlands						
Muut EU-kansalaiset						
Andra EU-medborgare						
Yhteensä						
Totalt						

Ohje keskusvaalilautakunnalle:

Jos ennakkovaalienäestys hyväksytään vaaliluettelon tulostamisen jälkeen, merkitse ennakkovaalienäesteen kohdalle E-kirjain sarakkeeseen, jossa on vaalien nimilyhenne ja vuosiluku (lisätietoa vaaliohjeessa nro 1).

Anvisning till centralvalnämnden:

Om en förhandsröstning godkänns efter att valängden har skrivits ut, ska du vid personen som röstat på förhand anteckna ett E i kolumnen med valets namnförkortning och årtal (mer information om detta i valanvisning nr. 1).

VAALILUETTELO - VALLÄNGD

Kunta
Kommun

922

Vesilahti
VesilahtiÄänestysalue
Röstningsområde

001

Kirkonkylä
Kirkonkylä

Älä irrota vaaliluettelosta sivuja - Skij inte sidorna ur vallängden

El käytössä Inte i bruk	EPV-2019 EPV-2019	Sukupuoli Kön	Henkilötunnus Personbeteckning	Sukunimi ja etunimet Släktnamn och förnamn	Asuinmaa Bostadsland	Kansalaisuus Medborgarskap	Huomautuksia Anmärkningar
				AAKKULA MARJO JOHANNA			
				AALTO EEVA-RIITTA EMILIA			
				AALTO MARJA HELENA			
				AALTO TEIJA IRMELI			
				AALTONEN LEENA MARIA			
				AALTONEN MAARIT KRISTIINA			
		M		AALTONEN MAURI TAPIO			
				AHDE MARJA-LEENA			
		M		AHDE MAURI YLERMI			
				AHOLA RIITTA AULIKKI			
				AHONEN HELENA			
				AHONEN SARI HANNELE			
		M		AHTEENPÄÄ JARI EINO ADOLF			
				AHTIAINEN MARJA HELENA			
		M		AHTIAINEN MIKKO MARKUS			
				AJOSMÄKI LEENA KAARINA			
				ALA-ORVOLA AINO ESTERI			
		M		ALA-ORVOLA ERKKI KUSTAA			
		M		ALA-ORVOLA LASSI-PEKKA JOHANNES			
		M		ALA-ORVOLA MATTI OLAVI			
		M		ALA-ORVOLA TERHO ALBERT			
				ALA-UOTILA ANU-MAIJA			
				ALAKOSKI JOHANNA RAIJA LIISA			
				ALAROVA MERVJ JOHANNA			
		M		ALAROVA VELI-MATTI KALEVI			
		M		ALENTOLA HUGO ANTERO			
		M		ALENTOLA JOUNI ANTERO			
				ALENTOLA LEILA KRISTIINA			
				ALENTOLA REETTA HELENA			
				ALI-TOLPPA HEIDI-MARI			
		M		ALLONEN TUOMO JUHANI			
				ANGERVO RIITTA LYYLI SUSANNA			
				ANNALA RIITTA LIISA			
				ANTILA MINNA LIISA			
		M		ANTILA SCHNEIDER KUMI			
		M		ANTILA TAPANI JAAKKO			
		M		ANTTILA KAARLO EINO EEMIL			
				ARAMO KARIN ANNA BEATA			
		Yhteensä/Tillsammans					
		joista miehiä/varav män					

ENNAKKOON ÄÄNESTÄNEET - PÅ FÖRHAND RÖSTADE

15.05.2019 - 21.05.2019

Europarlamenttivaalit 2019

Älq irrota vaikkueettelosta sivuja - Sijaj inte sidorna ur valkändgen

Europaparlamentsvalet 2019

KUNTA - KOMMUN

922

Vesilahti

Vesilahti

ÄÄNESTYSALUE

001

Kirkonkylä

Kirkonkylä

Sivu

1/4

RÖSTNINGOMRÅDE

Sida

Henkilötunnus Pers.beteckn.	Sukunimi ja etunimet Släktnamn och förnamnen	Huom. Anm.	Sp. Kön	Ään. - Röst.* EPV-2019 EPV-2019	Ei käytössä Inte i bruk
	AHDE HARRY KOFI		M	23/752-K	
	AHONEN LAURI OSKARI		M	15/922-I	
	AHTIAINEN OUTI ELINA			23/840-K	
	ALLONEN AIRI MARIA			15/922-I	
	ANTTILA RAUNO REIJO VIJAMI		M	16/109-4	
	AROMAA VILLE JUHANI		M	16/418-I	
	AUTTI ANNA EMILIA			14/922-I	
	BENDEL TOMMI PETTERI		M	17/418-I	
	BERGIUS SIRPA TUULIKKI			16/KOTI	
	ERVAST ANNE-MAIJA			14/922-I	
	ERVAST ARTO VÄINÖ JUHANI		M	16/418-I	
	FRANGEN ILKKA ARVO TAPIO		M	14/922-I	
	FREDRIKSSON-BASS LJUBOV			14/922-I	
	GOEBELER OUTI HILLERVO			20/922-I	
	GUSTAFSSON TERHI MARJA-TERTTU			18/922-I	
	HAKALA JUKKA SANTERI		M	20/922-I	
	HAKALA TUOVI HELLEVI			17/837-13	
	HAUTALA ERKKI		M	20/837-I	
	HEIKKILÄ JOUNI MIKAEL		M	20/837-13	
	HEIKKILÄ RITVA RIITTA			17/922-I	
	HEINSUO RAISA MARJAANA			16/KOTI	
	HELIN JANI PETRI KALEVI		M	20/922-I	
	HIETANEN ANTTI NIILLO		M	15/922-I	
	HIIMANKA ANU KRISTIINA			17/922-I	
	HURSKAINEN PETRI TAPANI		M	18/418-I	
	HUTKO-PELTONIEMI RIA MARIA			16/837-13	
	HYYTINEN PETRI JUHA PETTERI		M	16/418-I	
	INHA KATI MARJATTA			19/922-I	
	JARVA PETRA ILONA			20/922-I	
	JÄRVELÄ EERIK JOHANNES		M	14/922-I	
	JÄRVINEN JOUNI PEKKA		M	14/837-15	
	JÄRVIÖ JOUNI MIKAEL		M	20/837-I	
	JÄRVIÖ SARI ANNELI			17/922-I	
	KAIKKONEN EIIJA KRISTIINA			20/837-13	
	KAILAJÄRVI RIikka MINNA MIRJAMI			16/840U1	
	KALLIOKULJU NINA MAARIT			20/922-I	
	KARINEN JARMO TAPIO		M	17/922-I	
	KASEVA ILKKA JOHANNES		M	18/922-I	
	KEKÄLÄINEN MARKKU TAPIO		M	17/922-I	
	KERONEN MARGIT HANNELE			17/922-I	
	KERVINEN JARI JUHANI		M	16/922-I	
	KETOLA ARI PEKKA		M	20/418-I	
	KILPINEN SIRPA-LEENA HANNELE			20/418-I	
	KINNUNEN ESKO OLAVI		M	20/922-I	

* Ennakkovaikannestyspäivä/kuntanro-ennakkovaikannestyspaikan nro / Förhandsröstningsdag/kommun nr-förhandsröstningsstället nr (29/091-1)

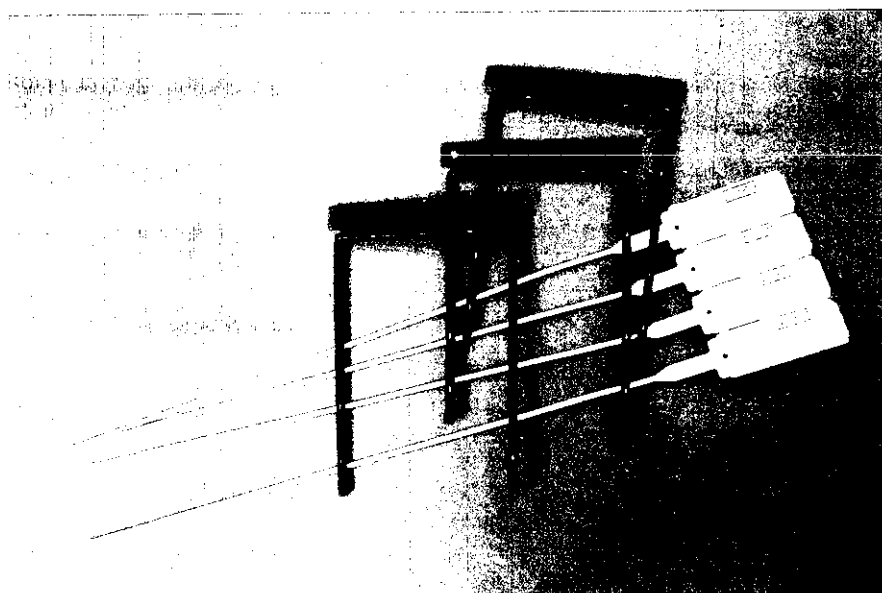
* Ennakkovaikannestyspäivä/maakoodi-ennakkovaikannestyspaikan nro / Förhandsröstningsdag/landskod-förhandsröstningsstället nr (29/752U26)

Anvisning för att binda samman pappersvallängden

Vallängden skickas till centralvalnämnden med posten i ett eller flera paket. Antalet paket beror på antalet röstberättigade i kommunen. Vallängderna för de olika röstningsområdena finns i paketen som plastförpackade pappersbuntar, och tunna buntar har stötts med en pappbit som ställts mellan bladen.

Först i paketen finns vallängderna enligt röstningsområde. Röstningsområdena har skiljts åt med ett blåkantat papper. Efter vallängderna finns de röstningsområdesvisa förteckningarna över dem som röstat på förhand. Både vallängderna och förteckningarna är i nummerordning enligt röstningsområdets nummer.

Centralvalnämnden ska skilja åt vallängderna för de olika röstningsområdena. Justitieministeriet skickar till centralvalnämnderna enligt deras beställning tillsammans med det övriga valmaterialet redskap för att binda samman de enskilda vallängderna. Vallängderna kan bindas samman antingen med de vita plastblomberna eller med de blåa pappersbindarna eller med båda.

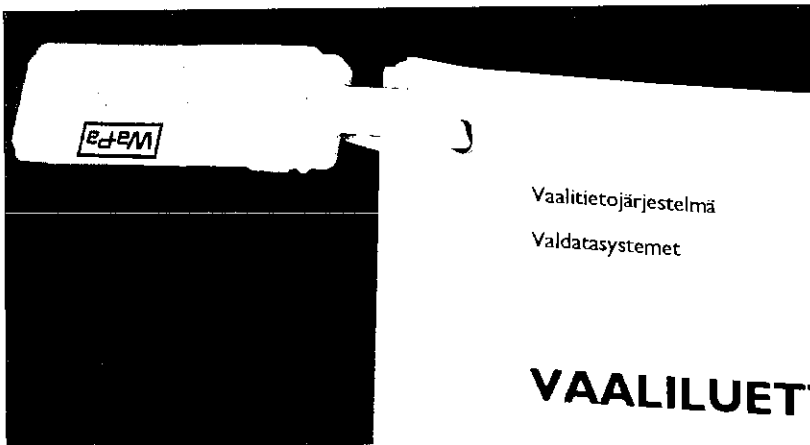
Kommunen kan också sätta vallängderna i mappar. I vallängdens övre kant finns ett särskilt hål för plastplomben. Längden blir lättare att hantera om plombens bricka fästs i mappen med tejp.

Om buntan är tunn kan det vara lättare att i stället för mappar använda en pappersbindare. Genom att använda pappersbindaren och de tillhörande säkerhetsetiketterna kan det säkerställas att vallängden hålls ihop. Vallängdsbuntan kan bindas samman med pappersbindaren redan innan plastförpackningen öppnas.

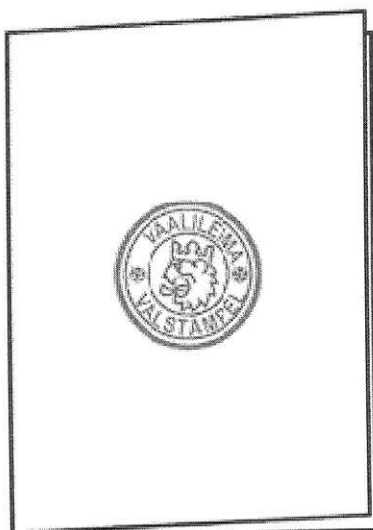
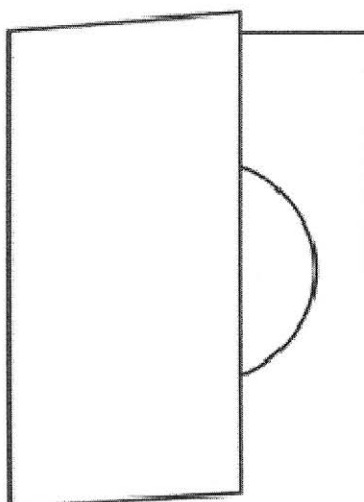
Om valnämnden ska dela upp vallängden på valdagen, kan den komma överens med centralvalnämnden att längden delas upp och delarna binds samman redan hos centralvalnämnden. Vallängden har upprättats så att den lätt kan delas i två delar så att den första delen innehåller efternamnen från A till K och den andra delen innehåller efternamnen från L till Ö. Därför finns det i alla vallängder ett tomrum mellan bokstäverna K och L. Vallängen kan dock vid behov delas även på något annat ställe.

Det rekommenderas att man redan på förhand testar användningen av redskapen för att binda samman vallängderna med vanliga pappersbuntar, eftersom de egentliga vallängderna ska hanteras på ett felfritt och smidigt sätt.

Vallängden har trycks på arkivbeständigt plastpapper, som är mer hållbart och tål fukt bättre än vanligt papper. På pappret kan göras anteckningar med vanliga pennor. För att göra det lättare att hitta rätt sida kan man i sidans kant anteckna vilken bokstav sidan börjar med.

Europarlamenttivaalit 2019 Europaparlamentsval	N:o
--	-------------------

Avsändare

Magistraten i Västra Finland, Vasa enhet
PB 208 Wolffskavägen 35
65101 VASA
FINLAND

tfn 029 553 9451

Mottagare

Röstanden
Inga-Lill
Åback
64370 MÖRTMARK
FINLAND

Anmälan om rösträtt i Europaparlamentsvalet

Ni är röstberättigad vid Europaparlamentsvalet som för-
rättas i Finland söndagen den 26 maj 2019.

Ni kan rösta **antingen på valdagen** i den vallokal som
anges på denna anmälan **eller under förhandsröst-
ningsperioden** på vilket allmänt förhandsröstnings-
ställe som helst i Finland eller utomlands. Under vissa
förutsättningar kan Ni rösta på en anstalt eller hem-
ma. Om Ni bor eller vistas utomlands under hela för-
handsröstningstiden och på valdagen, har Ni också
möjlighet att rösta per brev från utlandet. Närmare
anvisningar om hur det går till att rösta finns på om-
stående sida.

Ni ska styrka Er identitet när Ni röstar.

Kommun, röstningsområde och vallokal på valdagen.

Kristinestad
3 Härkmeri
Härkmeri i lågstadieskola
Henriksdalsvägen 3

Förhandsröstningsperioden.

På vissa förhandsröstningsställen kan förhandsröstningsperioden vara kortare.

**I Finland 15 - 21.5.2019 och
utomlands 15 - 18.5.2019**

Röstningstid på valdagen

26.5.2019 kl. 9.00 - 20.00

De allmänna förhandsröstningsställena och deras öppettider

www.valfinland.fi och bilagan till denna anmälan

Datakälla: Befolkningsdatasystemet 5.4.2019

Följebrev för förhandsröstningen

Fylls i på förhandsröstningsstället enbart om
denna anmälan används som följebrev.

Väljaren

Röstanden
Inga-Lill
Åback
64370 MÖRTMARK
FINLAND

Valmyndigheten

Fylls i av valfunktionären vid förhandsröstningen

Jag intygar att förhandsröstningen har gått till på det
sätt som bestäms i vallagen.

Fylls i av väljaren

Med bevarande av valhemligheten har jag själv fyllt i
röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet.

Datum

15 /5 2019

Förhandsröstningsställets namn eller
vid anstaltsröstning kommunens namnVasa
Medborgarinfo

Personbeteckning eller födelsetid

1.1.1980

Valfunktionärens underskrift

Eva Anderson

Väljarens underskrift

Inga-Lill Röstanden

Lähettiläjä Avsändare Sender

Magistraten i Västra Finland, Vasa enhet
PB 208 Wolffskavägen 35
65101 VASA
FINLAND

tfn 029 553 9451

Vastaanottaja Mottagare Addressee

Lindholm
Johan Patrik
16 Homestreet
12345 Liverpool
UNITED KINGDOM

Ilmoitus äänioikeudesta europarlamenttivaaleissa

Anmälan om rösträtt i Europaparlamentsvalet

Teillä on äänioikeus Suomessa sunnuntaina 26.5.2019 toimitettavissa europarlamenttivaaleissa.

Ni är röstberättigad vid Europaparlamentsvalet som förrättas i Finland söndagen den 26 maj 2019.

**Teidän on todistettava henkilöllisyytenne äänestäessänne.
Ni ska styrka Er identitet när Ni röstar.**

Lisää äänestysohjeita kääntöpuolella.

Mer om hur det går till att rösta på omstående sida.

Kunta, äänestysalue sekä vaalipäivän äänestyspaikka
Kommun, röstningsområde samt röstningsställe på valdagen
Kristinestad
3 Härkmeri
Härkmeri i lägstadieskola
Henriksdalsvägen 3

Vaalipäivän äänestysaika
Röstningstid på valdagen

26.5.2019 klo 9.00 - 20.00

Ennakkoonäestyksen ajanjakso.
Ennakkoonäestyspaikka voi olla avoinna lyhyemmän ajan.
Förhandsröstningsperioden.
På vissa förhandsröstningsställen kan perioden vara kortare.

**Suomessa i Finland 15. - 21.5.2019 ja/och
ulkomailla utomlands 15. - 18.5.2019**

Yleiset ennakkoonäestyspaikat aukioloaikoiheen
De allmänna förhandsröstningsställena och deras öppettider

www.vaalit.fi ja tämän ilmoituksen liite
www.valfinland.fi och bilagan till denna anmälan

Tietolähde: Västtietojärjestelmä 5.4.2019 Datakälla: Befolkningsdatasystemet 5.4.2019

Ennakkoonäestyksen lähetekirje Följebrev för förhandsröstning

Täytetään ennakkoonäestyspaikassa ja vain silloin, kun tätä ilmoitusta käytetään lähetekirjeenä.

Fylls i på förhandsröstningsstället, om denna anmälan används som följebrev.

Ennakkoonäestäjä Väljaren

Lindholm
Johan Patrik
16 Homestreet
12345 Liverpool
UNITED KINGDOM

Vaaliviranomainen Valmyndigheten

Ennakkoonäestyksen vaalivirkailija täyttää

Fylls i av valfunktionären

Todistan, että ennakkoonäestys on tapahtunut
vaalilaissa säädetyin tavoin.

Jag intygar att förhandsröstningen har gått till på det
sätt som bestäms i vallagen.

Päiväys Datum

15/5 2019

Ennakkoonäestyspaikan nimi
Förhandsröstningsställets namn

London
Ambassad

Vaalivirkailijan allekirjoitus Valfunktionärens underskrift

Carol Smith

Ennakkoonäestäjä täyttää

Fylls i av väljaren

Olen itse vaalivalaisuuden säilyttäen täyttänyt
äänestyslipun ja sulkenut sen leimattuna vaalikuoreen.

Jag har själv med bevarande av valhemligheten fyllt i
röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet.

Henkilötunnus tai syntymäaika Personbeteckning eller födelsetid

1.1.1970

Äänestäjän allekirjoitus Väljarens underskrift

Johan Lindholm

BILAGA 5a1

15.05.2019 091E28 HELSINGFORS

LÄHETEKIRJE
FÖLJEBREVÄänestäjä Väljare
OLSSON
SVEN HENRIKVastaanottaja Mottagare
091 007B
CENTRALVALNÄMNDEN
I HELSINGFORS STAD
KAJSANIEMIGATAN 3 B 16, 3. våningen
00100 HELSINGFORS

Henkilötunnus tai syntymäaika Personbeteckning eller födelsetid

020280-007W

Nykyinen osoite Nuvarande adress

Vaaliomake nro 5 Valblankett nr 5

Vaaliviranomainen täyttää Fylls i av valmyndigheten Todistan, että äänestys on tapahtunut vaalilaissa säädetyin tavoin. Jag intygar, att röstningen försiggått på det sätt som stadgas i vallagen.		Äänestäjä täyttää Fylls i av väljaren Olen itse vaalisalaisuuden säilyttäne täyttänyt äänestyslipun ja sulkenut sen leimattuna vaalikuoreen. Jag har själv med bevarande av valhemligheten ifyllt röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet.
Aika ja paikka Tid och ort / 201	Vaalitoimitsijan/Vaalitoimikunnan puheenjohtajan allekirjoitus Valförätrarens/Valbestyrelsens ordförandes underskrift <i>Thelma Hjort</i>	Äänestäjän allekirjoitus Väljarens underskrift <i>Sven Olsson</i>

**LÄHETEKIRJE
FÖLJEBREV**

Äänestäjä Väljare

HOLM, GÖRAN

Vastaanottaja Mottagare

CENTRALVALNÄMNDEN
I BORÅ STAD
PB 23
06101 BORÅ

Henkilötunnus tai syntymäaika Personbeteckning eller födelseid

071249-127N

Nykyinen osoite Nuvarande adress

FABRIKSGATAN 7 A 8
06100 BORÅ

Vaailomake nro 5 Valblankett nr 5

Vaaliviranomainen täyttää Fylls i av valmyndigheten

Todistan, että äänestys on tapahtunut vaalilaissa säädetyin tavoin.

Jag intygar, att röstningen försiggått på det sätt som stadgas i vallagen.

Aika ja paikka Tid och ort

Vaalitoimitsijan/Vaalitoimikunnan puheenjohtajan allekirjoitus
Valförrättarens/Valbestyrelsens ordförandes underskrift

15/5 2019 Kerstin Blom
06100 BORÅ

Äänestäjä täyttää Fylls i av väljaren

Olen itse vaalisalaisuuden säilyttäneen täyttänyt äänestyslipun ja sulkenut sen leimattuna vaalikuoreen.

Jag har själv med bevarande av valhemligheten ifyllt röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet.

Äänestäjän allekirjoitus Väljarens underskrift

Göran Holm

BILAGA 5b

FÖLJEBREV
Hemmaröstning

Mottagare och adress

ESBO

centralvalnämnd

02070 ESBO

Såsom följebrevets mottagare antecknas kommunala centralvalnämnden i den egna kommunen. Centralvalnämndens adress finns i anmälan om rösträtt. Också valförrättaren tillhandahåller adressen.

a) Släktnamn (även tidigare) textat ¹⁾	BOMAN
b) Förnamn (även tidigare)	BRITA MARIA
c) Personbeteckning eller födelseid	280330-004X
d) Nuvarande adress	HEMTORPSVÄGEN 2, 02070 ESBO
Min rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att jag inte utan oskäligen svårigheter kan ta mig till röstnings- eller förhandsröstningsstället. Jag har själv med bevarande av valhemligheten ifyllt röstdelen och inneslutit den avstämplad i valkuvertet.	
Väljarens underskrift <u>Brita Boman</u>	
Följebrevet skall undertecknas i närvaro av valförrättaren.	
Den vid röstningen närvarande 18 år fyllda personens namnteckning <u>Maria Boman</u>	

IFYLLS AV VALFÖR- RÄTTAREN	Tid och ort	15.5.2019 ESBO
	Jag intygar att ovan nämnda persons hemmaröstning skett på det sätt som stadgas i vallagen. Valförrättarens underskrift <u>Kalle Nyland</u>	

1) Punkterna a-d behöver ej ifyllas, ifall till följebrevet fogas den anmälan om rösträtt som skickats av magistraten (valblankett nr 3s, 3r eller 3u).

Europaparlamentsval 2019

FÖLJEBREV FÖR BREVRÖSTNING

Du svarar själv för att alla punkter i följebrevet har fyllts i noggrant och tydligt.
Om följebrevet har fyllts i bristfälligt kan din röstning lämnas obeaktad.

Vanda stad _____ centralvalnämnd
 Stationsvägen 7
 01300 Vanda

FINLAND

Den röstandes efternamn Röstande	Förnamn Peter
Finsk personbeteckning 020250 - 123A	
Nuvarande adress Kyrkogatan 123 A 45, Stockholm	
Staten, där du röstar per brev Sverige	Datum 29.4.2019

VÄLJARENS FÖRSÄKRAN

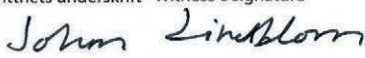
Jag har rösträtt i detta val. Jag har inte hemkommun i Finland eller befinner mig utomlands under hela förhandsröstningstiden och på valdagen. Jag har själv fyllt i röstsedeln och inneslutit den i valkuvertet med bevarande av valhemligheten och valfriheten.

Den röstandes underskrift 	Namnförtydligande PETER RÖSTANDE
--	-------------------------------------

VITTNESFÖRSÄKRAN • WITNESSES' AFFIRMATION

Väljaren har röstat med bevarande av valhemligheten och så att hans eller hennes valfrihet inte har kränkts.

The voter has voted without breaching election secrecy and without having his/her electoral liberty violated.

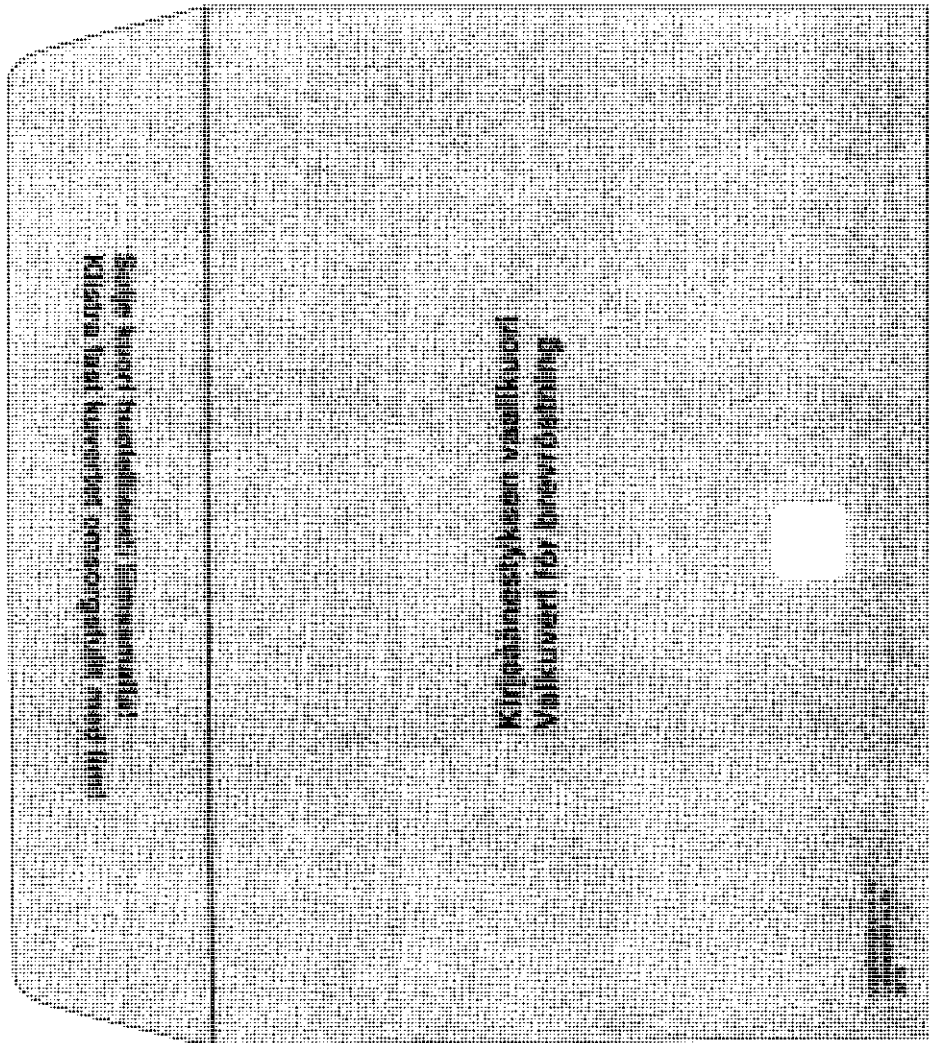
Vittnets underskrift • Witness's signature 	Vittnets underskrift • Witness's signature
Namnförtydligande • Name in block letters JOHAN LWDBLOM	Namnförtydligande • Name in block letters KALLE NYLANDER
Födelsedatum • Date of birth 1.3.1948	Födelsedatum • Date of birth 30.2.1927
Nuvarande adress • Current address Kyrkogatan 2, Stockholm	Nuvarande adress • Current address Hundpark 72 B Malmö

BITRÄDE

Biträdets namn
Biträdets adress

VAALIKUORI
VALKUVERT

Vaalijärjestäjä nro 4
Välskänkortti nr 4
2017

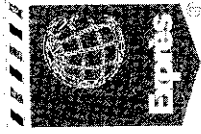
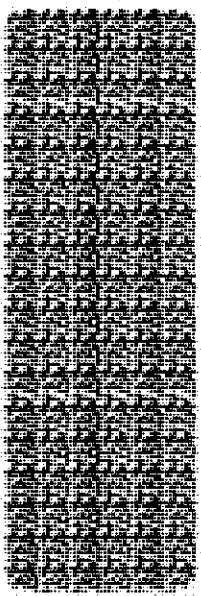

126835

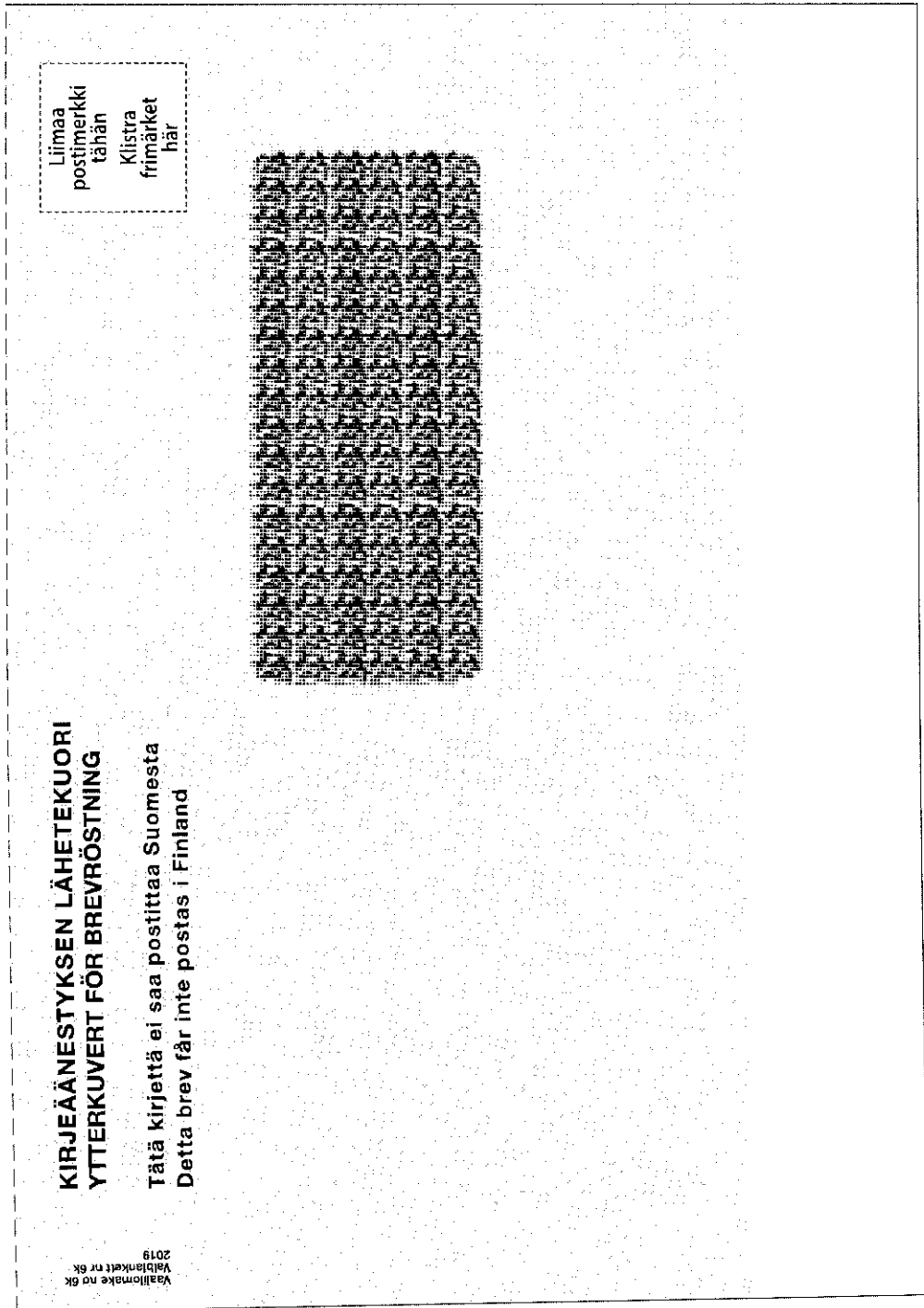
PRIORITY

ENNAKKOÄÄNESTYS
FÖRHANDSRÖSTNING

LÄHETEKUORI
YTTERKUVERT

Väljökort nr 6
721046V
2017

Sivu nro
Sida nr

[illegible]

VAALITOIMITSIJA TAI VAALITOIMIKUNTA TÄYTTÄÄ – IFYLLS AV VALFÖRRÄTTAREN ELLER VALBESTYRELSEN

Huomautuksia Anmärkningar Äänestäjien itse valitsemat avustajat Biträden som utsetts av de röstande	 						
VAALITOIMIKUNTA TÄYTTÄÄ – IFYLLS AV VALBESTYRELSEN							
Ennakkovaikuttamispäivät ja kelloajat Dagar och klockslag för förhandsröstningen	 						
Vaalitoimikunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsen Valbestyrelsens ordförande, viceordförande och medlem Varajäsenet Suppleanter	 						
Allekirjoitukset Underskrift	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="384 1309 404 1338"> ☐ </td> <td data-bbox="404 1309 1193 1338"> Luettu ja tarkastettu Uppläst och justerat </td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="384 1338 1193 1439"> Vaalitoimikunnan puheenjohtaja Valbestyrelsens ordförande </td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="384 1439 1193 1538"> Vaalitoimikunnan jäsen Valbestyrelsemedlem </td> </tr> </table>	☐	Luettu ja tarkastettu Uppläst och justerat	Vaalitoimikunnan puheenjohtaja Valbestyrelsens ordförande		Vaalitoimikunnan jäsen Valbestyrelsemedlem	
☐	Luettu ja tarkastettu Uppläst och justerat						
Vaalitoimikunnan puheenjohtaja Valbestyrelsens ordförande							
Vaalitoimikunnan jäsen Valbestyrelsemedlem							

BILAGA 9

KVITTERINGSLISTA AV YTTERKUVERT

Kvitteringslista över förhandsröstningens ytterkuvert som lämnats till postens transport

Avsändare

MALAX

(kommunen/staden)

Valförrättare i förhandsröstningen

☐

Valbestyrrelse

☐

Centralvalnämnden

☒

Utrikesministeriet

☐

Posten som tar emot försändelserna:

namnet: 66100 Malax

Postnummer

Postkontor

Inlämningsdag

Ytterkuvertens antal

Postens kvittering Datering

15,5,-19	3 st	Stina Holm 15.5.2019
16,5,-19	7 st	Stina Holm 16.5.2019
17,5,-19	12 st	Stina Holm 17.5.2019
20,5,-19	11 st	Stina Holm 20.5.2019
21,5,-19	10 st	Stina Holm 21.5.2019
22,5,-19	12 st	Stina Holm 22.5.2019

Avsändaren antecknar dagligen på denna lista antalet ytterkuvert. Posten kvitterar försändelserna mottagna (namn och datum eller datumstämpel). Kuverten har portobeteckningen "postkuvert", så bravförsändelseförteckningen behöver inte användas.

Käända

ANMÄLAN TILL HEMMARÖSTNING

Blanketten returneras
till centralvalnämnden i den egna kommunen.

Valets namn och valdagen

TILL CENTRALVALNÄMNDEN

Jag vill rösta hemma, eftersom min rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att jag inte utan oskäligen svårigheter kan ta mig till röstnings- eller förhandsröstningsstället.

Anmälan gjord av	Efternamn	
	Samtliga förnamn	Personbeteckning
	Adress	
	Postanstalt	Hemkommun
	Telefon	
	Kan väljaren sörja för att en person som fyllt 18 år är närvarande vid hemmaröstningen? ☐ ja ☐ nej	
	☐ En närstående värdare enligt lagen om stöd för närstående värd (937/2005) röstar i samband med hemmaröstningen.	
	Närståendevärdarens fullständiga namn och personbeteckning samt telefonnummer	
	Avtalet om närståendevärd gäller ☐ tills vidare ☐ för viss tid, t.o.m den	
	Anmälan gjord på väljarens vägnar av (namn, adress, telefon)	
Datum	Underskrift	

Valmyndighetens anteckningar	Anmälan har mottagits per telefon, datum	
	Datum och klockslag för hemmaröstningen	Till uppgiften förordnad valförrättare
	Valjaren har underrättats om hemmaröstningen, datum, underrättelsen lämnad av	
	☐ per brev ☐ per telefon ☐ per e-post	
	Den närvarande personens namn	Födelsedatum
	Tilläggsuppgifter	
	Hemmaröstningen förrättad, datum och klockslag	
Valförrättare		

Information och anvisningar på omstående sida

INFORMATION OCH ANVISNINGAR OM HEMMARÖSTNING

Vem får förhandsrösta hemma?

En röstberättigad får förhandsrösta hemma om hans eller hennes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan **oskäligen svårigheter** kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället. Hemmaröstningen förrättas inom den kommun som har antecknats som väljarens hemkommun i rösträttsregistret.

Om väljaren kan ta sig till röstningsstället eller förhandsröstningsstället på egen hand eller med hjälp av färdtjänst eller ett röstningsbiträde, anordnas ingen hemmaröstning.

En närståendevårdare enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning får rösta i samband med hemmaröstningen, om kommunen i fråga har antecknats som hans eller hennes hemkommun.

Hur anmäler man sig till hemmaröstning?

Den som har rätt att rösta hemma ska till **centralvalnämnden i sin hemkommun** anmäla sin önskan att förhandsrösta hemma. Centralvalnämndens adress och telefonnummer finns i meddelandekortet (anmälan om rösträtt) som skickats till väljaren. Om en närståendevårdare vill rösta i samband med hemmaröstningen ska detta uppges i anmälan.

Anmälan görs antingen **skriftligen** med denna blankett eller **per telefon**. Anmälan kan skickas till centralvalnämnden även per post eller e-post. (Be din kommun om anvisningar för sändning av skyddad e-post.) Den övre delen av blanketten ska fyllas i omsorgsfullt och undertecknas.

Anmälan kan också göras på väljarens vägnar av någon annan, t.ex. en nära anhörig.

Den skriftliga anmälan eller den muntliga anmälan per telefon ska inkomma till den kommunala centralvalnämnden senast tisdagen den 12 dagen före valdagen före klockan 16.

Om du har anmält dig till hemmaröstning, förvarar centralvalnämnden dina personuppgifter ända till det nästa valet för att kunna fråga dig om du vill rösta hemma också vid det. Om du inte vill att dina personuppgifter förvaras ska du meddela detta till centralvalnämnden. Om du vill veta mer om behandlingen av dina personuppgifter och dina rättigheter kan du kontakta centralvalnämnden.

När förrättas hemmaröstningen?

Hemmaröstningen förrättas under förhandsröstningsperioden den 11 till den femte dagen före valdagen, dvs. från onsdag till tisdag. Tidpunkten då valförrättaren besöker väljaren för att förrätta röstningen meddelas honom eller henne på förhand med minst två timmars noggrannhet.

Hur förrättas hemmaröstningen?

Hemmaröstningen avviker bara litet från den vanliga förhandsröstningen. Den viktigaste skillnaden ligger i att vid hemmaröstning ska utöver valförrättaren och väljaren vara närvarande en av väljarens utsedd eller godkänd person som har fyllt 18 år.

Väljaren har rätt att använda ett biträde vid röstningsförrättningen. Också ovan nämnda person som väljaren har utsett eller godkänt kan fungera som biträde.

Väljaren antecknar numret på kandidaten på röstsedeln så att valhemligheten bevaras. Den stämplade röstsedeln läggs in i ett brunt valkuvert. Väljaren fyller i följbrevet och adresserar det till den kommunala centralvalnämnden. Den person som kallas till platsen tecknar sitt namn på följbrevet. Valförrättaren antecknar på följbrevet ett intyg om att röstningen har skett på det sätt som stadgas i lagen. Till sist läggs följbrevet och meddelandekortet, som eventuellt har fogats till det, samt valkuvertet in i ett gult ytterkuvert, som valförrättaren vidarebefordrar till den kommunala centralvalnämnden.

VALPROTOKOLL

1

VAL	Vallets namn
	Valkrets
	Stad/kommun samt röstningsområdets nummer och eventuella namn

VALNÄMNDENS SAMMANSÄTTNING	Ordförande
	Viceordförande
	Medlemmar
	Suppleanter i ordningsföljd
	Biträden som valnämnden eventuellt anlitat (ValL 16.2 §)
VALBITRÄDEN	Valbiträden som utsetts valnämnden
	Valbiträden som utsetts av de röstande
PROTOKOLLFÖRARE	

Valnämndens medlemmar och de valbiträden som utsetts av valnämnden var närvarande under följande perioder:

Ordförande		Kl.	Kl.	Kl.	Kl.
		-	-	-	-
		-	-	-	-
		-	-	-	-
Viceordförande	Namn				
		-	-	-	-
		-	-	-	-
		-	-	-	-
Medlemmar		-	-	-	-
		-	-	-	-
		-	-	-	-
		-	-	-	-
Suppleanter	Namn				
		-	-	-	-
		-	-	-	-
		-	-	-	-
Valbiträden	Namn				
		-	-	-	-
		-	-	-	-
		-	-	-	-

VALPROTOKOLL

3

ANTALET RÖSTBERÄTTIGADE	Röstberättigade inom röstningsområdet enligt vallängden:	Män	Kvinnor	Totalt
DELTAGIT I FÖRHANDS-RÖSTNINGEN	Enligt vallängden hade på förhand röstat:	Män	Kvinnor	Totalt
INLEDANDE AV RÖSTNINGEN PÅ VALDAGEN	Röstningen på valdagen inleddes klockan 9. Valnämndens ☐ ordförande ☐ viceordförande visade de närvarande att valurnan var tom och tillslöt valurnan.			
AVSLUTANDE AV RÖSTNINGEN PÅ VALDAGEN	Valnämndens ☐ ordförande ☐ viceordförande förklarade röstningen på valdagen avslutad klockan. Röstsedlarna togs ur valurnan och räknades. Likaså räknades antalet personer som utövat sin rösträtt enligt vallängden.			
ANTALET RÖSTANDE		Män	Kvinnor	Totalt
	Enligt vallängden hade vid röstningen på valdagen röstat (De som röstat på förhand inberäknas inte)			
ANTALET RÖSTSEDLAR	I valurnan fanns sammanlagt röstsedlar			Antal
GRANSKNING OCH ORDANDE AV RÖSTSEDLARNAS	De röstsedlar som vid granskningen ansågs ogiltiga avskiljdes till en särskild grupp. Sådana fanns sammanlagt Godkända röstsedlar ordnades i grupper enligt kandidat. Röstsedlarna i varje grupp räknades och antalet antecknades på den blankett som bifogats protokollet. Antal Godkända röstsedlar fanns Röstsedlarna granskades inte i valnämnden. (ValL 82 § 2 mom.). ☐ Antalet av dessa antecknades emellertid i detta protokoll. Datum Klockslag Röstsedlarna sattes in i omslag som tillslöt genom försegling.			
NÄRVARANDE	Namnen på de som var närvarande vid ordnandet och räkningen av röstsedlarna. ValL 184 § (fullmakterna bifogas)			

4

VALPROTOKOLL

FÖRSTÖRING AV OANVÄNDA RÖSTSEDLAR	Valnämnden förstörde alla röstsedlar som inte användes. ☐
ANMÄRKNING OM FAKTORER SOM INVERKAT PÅ RÖSTNINGENS NORMALA FÖRLOPP	
PROTOKOLLFÖRARENS UNDERSKRIFT	

SLUTANTECKNINGAR

JUSTERING AV PROTOKOLLET	Protokollet har upplästs och justerats. ☐
VALNÄMNDENS ORDFÖRANDES/ VICEORDFÖRANDES UNDERSKRIFT	
VALNÄMNSMEDLEMS UNDERSKRIFT	
BILAGOR	1. Blankett, på vilken valresultatet har antecknats.

OHJE ÄÄNESTÄJÄLLE

Kirjoittakaa äänestyslipussa olevaan ympyrään ehdokkaanne numero, ei mitään muuta!

Numeroesimerkit:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Jos äänestyslippunne menee pilalle väärän tai sotkuisen merkinnän takia, voitte pyytää vaalivirkailijalta uuden äänestyslipun. Pilalle mennyt äänestyslippu revitään vaalivirkailijan nähden.

Oikeusministeriö

INSTRUKTIONER TILL VÄLJAREN

Skriv i cirkeln på röstsedeln numret på Er kandidat, inget annat!

Siffermallar:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Om Er röstsedel förstörs på grund av felaktig eller suddig anteckning, kan Ni få en ny röstsedel av valfunktionären. Den förstörda röstsedeln ska rivas i valfunktionärens närvaro.

Justitieministeriet

Checklista över valmaterial som de kommunala valmyndigheterna behöver:

Handling/tillbehör/möbel	Den kommunala centralvalnämnden	Valnämnden	Valbestyrelsen	Valförrättare, ollmän förhandsröstning	Valförrättare, hemmaröstning	Anmärkningar
1. Valhandlingar						
Röstsedel		x	x	x	x	
Följebrevsblankett			x	x	x*	* För näståendeavårdare som eventuellt röstar
Följebrevsblankett för hemmaröstning					x	
Valkuvert			x	x	x	
Ytterkuvert			x	x	x	
Förteckning över dem som röstat på förhand			x	x		
Hemmaröstningsblankett	x				x	
Kvitteringslista över ytterkuvert			x	x		
Vallängd		x				
Valprotokoll		x				
Sammanställningen av kandidatlistorna för den egna valkretsen		x	x	x	x	
2. Meddelanden, informationsskyltar m.m.						
Instruktioner till väljaren om röstning-santeckningen		x	x	x	x	
Informationsaffisch: Förhandsröstning			x*	x		*Vid behov
Informationsaffisch: Röstning på valda-gen		x				

Checklista för röstningsställets tillgänglighet

Invalidförbundet rf
Tillgänglighetscentret ESKE
11/2010

1. Ankomsten till röstningsstället

- Ligger röstningsstället invid goda trafikförbindelser, finns det en hållplats för kollektivtrafiken nära röstningsstället?
- Finns det ett ställe där skjuttrafiken (bl.a. invataxi) kan stanna nära entrén?
- Finns det handikapparkeringsplatser (bredd 3,6 m) i närheten av röstningsstället?
- Är gångvägen som leder till entrén jämn och har den hårdgjord yta?

2. Entrén

- Finns det en ramp och en trappa med ledstänger på båda sidorna vid entrén (rampens bredd minst 900 mm och lutning högst 8 %)?
- Är entrén annars tillgänglig (t.ex. entrén har ingen nivåskillnad eller tröskel)?
- Är dörröppningens bredd minst 850 mm och tröskelns höjd högst 20 mm?
- Öppnar sig dörren automatiskt eller är den annars lätt att öppna (den kraft som behövs för att öppna dörren får vara högst 10 N dvs. 1 kg)?
- Kan personer som använder hjulförsedda hjälpmedel (t.ex. barnvagn) passera vindfånget? (Vindfångets matta eller golvtrall kan ha högst 5 mm breda glipor och mattan får inte orsaka en tröskel som är högre än 20 mm. Om vindfångets dörrar öppnas utåt ska de inre måtten för vindfånget vara minst 1400 mm x 1400 mm och om dörrarna öppnas inåt krävs utöver 1400 mm också dörrrens bredd. För att kunna vända i vindfånget behövs en vändyta som är 1500 mm i diameter)
- Om det för dem som använder hjulförsedda hjälpmedel har ordnats en omväg, har denna försetts med skyltar?

3. Röstningsstället

- Finns det i röstningsstället minst ett röstningsbås som är lägre än de andra och där det är möjligt att fylla i röstsedeln i sittande ställning? (Under röstningsbåsets bord ska finnas benutrymme, bredd minst 800 mm, djup minst 600 mm och höjd minst 670. Höjden för bordets övre yta får vara högst 800 mm)
- Är belysningen i röstningsbåsen tillräcklig? (500–750 lux på bordytan)
- Finns det på förhandsröstningsstället och röstningsstället på valdagen en person som utsetts till valbiträde?
- Har sittplatser placerats längs gångarna på röstningsstället så att väljarna vid behov kan vila?
- Om det bland valfunktionärerna finns personer som använder hjälpmedel ska det på röstningsstället finnas en handikapptolett.

UTBILDNINGSTYRELSENS SIFFERMALLAR**1. Siffermallar fram till år 2004**

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

2. Siffermallar under åren 2004-2016

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

3. Siffermallar som används fr.o.m. 1.8.2016

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Vissa bestämda tider vid Europaparlamentsvalet

Valdag 26 maj 2019

Tidpunkt	¹	Utförs av	Åtgärd	Vallagen
Sommaren 2017		Fullmäktige	Kommunala centralvalnämnden tillsätts	13 § 1 och 3 mom.
April 2018		Fullmäktige	Indelningen i röstningsområden ändras vid behov och ändringen meddelas magistraten	8 § 1 och 2 mom.
Onsdag 26.11.2018 tidigast		Kandidaten	Sådana kostnader för kandidats valkampanj som finansieras med valfinansiering kan börja uppkomma	²
Onsdag 26.11.2018		Partiet	Kampanjtiden för Europaparlamentsvalet inleds	³
I god tid		Statsrådet	Förordningen om de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som är förhandsröstningsställen samt de allmänna förhandsröstningsställena vid landskapsvalet i landskapet Åland utfärdas	9 § 1 mom. 2) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen	9 § 1 mom. 1) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Bestämmande av vilka verksamhetsställen inom socialvården som är förhandsröstningsställen i kommunen	9 § 1 mom. 3) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om röstningsställena på valdagen	9 § 3 mom.
I god tid		Kommunstyrelsen	Valnämnderna och valbestyrelserna tillsätts	15 §

¹ Numret visar hur många dagar före eller efter valdagen som åtgärden ska utföras enligt vallagen (714/1998).

² Lag om kandidaters valfinansiering (273/2009) 2 § 1 mom.

³ Partilag (10/1969) 8 § 3 mom.

Tisdag 26.2.2019 tidigast		En röstberättigad	Beställningen av brevröstnings- handlingar inleds	66 c §
Utan dröjsmål efter att beställningen av brev- röstningshandlingar har tagits emot		Justitieministeriet	Brevröstningshandlingarna sänds till de röstberättigade som beställt dem	66 c § 4 mom.
I god tid		Befolkningsregistercen- tralen	Medborgare i andra medlems- stater i EU, som uppfyller villko- ren för rösträtt, meddelas att de kommer att ha rösträtt och vara valbara vid Europaparla- mentsvalet	22 §
Torsdag 7.3.2019 senast kl. 16	80.	Medborgare i andra med- lemsstater i Europeiska unionen	Meddelar Befolkningsregister- centralen att de vill utöva sin rösträtt i Finland eller återta en tidigare inlämnad anmälan	18 § 5 mom.
Utan dröjsmål efter 7.3.2019		Befolkningsregistercen- tralen	Underrättar myndigheten i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om de röstberättigade medborgare i staten i fråga som har meddelat att de önskar ut- öva sin rösträtt i Finland	162 §
Fredag 8.3.2019 senast kl. 12		Centralvalnämnden	Centralvalnämndens kontakt- uppgifter meddelas till Befolk- ningsregistercentralen via val- datasystemet	13 § 4 mom.
Fredag 8.3.2019 senast kl. 12	⁴	Kommunstyrelsen/ centralvalnämnden	Uppgifterna om kommunens all- männa förhandsröstningsställen och röstningsställen på valda- gen meddelas till Befolkningsre- gistercentralen via valdatasyste- met	9 § 4 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet och hemmaröstning förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Chefen för den finska be- skickningen	Valförrättaren till det allmänna förhandsröstningsstället i utlan- det förordnas	17 § 2 mom.

⁴ Den sista tidpunkten enligt vallagen är fredagen den 5 april 2019, men av de skäl som framgår av justitieministeriets brev 1.10.2018 VN/4971/2018 (till det meddelandekort som postas till varje röstberättigad bifogas en förteckning över förhandsröstningsställen och deras adresser samt öppettider i den röstberättigades valkrets) ska uppgifterna meddelas senast den 8 mars 2019.

I god tid		Befälhavaren för ett finskt fartyg	Valförrättaren till röstning ombord på fartyg förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Justitieministeriet	De allmänna förhandsröstningsställena och deras öppettider tillkännages	49 § 3 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Information om var kommunens förhandsröstningsställena finns och om röstningsställena på valdagen	49 § 1 mom. och 67 § 3 mom.
Fredag 22 februari 2019 kl. 24	51.	Magistraterna	Fastställande av uppgifterna i rösträttsregistret	18 § 2 och 3 mom. och 19 § 2 mom.
Måndag 8.4.2019 senast	48.	Justitieministeriet	Meddelande om partier samt partiernas namntecknare till Helsingfors valkrets-nämnd	32 § och 31 §
Måndag 8.4.2019 senast	48.	Helsingfors valkrets-nämnd	Beslut om på vilket sätt kandidatansökningarna ges in och kungörelse om detta	34 §
Måndag 8.4.2019	48.	Partiet	Meddelar Helsingfors valkrets-nämnd sitt valombud och valombudets ersättare (namn, personbeteckning och kontaktinformation)	170 § 4 mom.
Onsdag 10.4.2019 senast	46.	Befolkningsregistercentralen	Upprättande av rösträttsregistret	18 § 1 mom. och 19 § 2 mom.
Måndag 15.4.2019	41.	Magistraterna	Rösträttsregistret finns framlagt i magistraterna och på andra ställen enligt vad Befolkningsregistercentralen bestämmer	23 § 1 mom.:
Torsdag 18.4.2019 före kl. 16	40.	Valombudet	Kandidatansökan samt meddelande om valförbund och gemensam lista ska ges in till Helsingfors valkrets-nämnd ⁵	171, 171a, 173 och 175 §
Utan dröjsmål		Helsingfors valkrets-nämnd	Underrättar Befolkningsregistercentralen om en kandidatansökan som gäller en medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen	177 §

⁵ Regeringens proposition (RP 162/2018 rd)

Utan dröjsmål		Befolkningsregistercentralen	Underrättar den behöriga myndigheten i kandidatens hemstat om en kandidatansökan som gäller en medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen	177 §
Utan dröjsmål		Befolkningsregistercentralen	Meddelar Helsingfors valkrets-nämnd om att en i Finland valbar person har ställts upp som kandidat i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen i samma val	176 §
Inom fem arbetsdagar från att begäran tagits emot		Befolkningsregistercentralen	Uppgifter för kontroll av valbarheten för en finsk medborgare som kandiderar i en annan EU-medlemsstat ska lämnas till den behöriga myndigheten i medlemsstaten i fråga	177a § ⁶
Tisdag 23.4.2019	33.	Helsingfors valkrets-nämnd	Kandidatansökningarna granskas och eventuella anmärkningar görs till valombuden Partiernas, gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd bestäms för sammanställningen av kandidatlistorna	35–37 § samt 189 § 2 mom.
Onsdag 24.4.2019 före kl. 16	32.	Valombudet	Vid behov rättelser och kompletteringar till kandidatansökan och de handlingar som fogats till dem	38 §
Onsdag 24.4.2019	32.	Helsingfors valkrets-nämnd	De kandidatansökan som inkommit inom utsatt tid behandlas på nytt och beslut med anledning av dem fattas	39 §
Torsdag 25.4.2019 före kl. 12	31.	Valombudet	Kandidatansökan av ett parti eller en valmansförening, vars anmälan om anslutning till ett valförbund eller en gemensam lista inte har blivit godkänd, återtogs	40 § 2

⁶ RP 162/2018 rd

Torsdag 25.4.2019 innan sammanställningen av kandidatlistorna görs upp	31.	Helsingfors valkrets-nämnd	Beslut, som eventuellt fattas efter att kandidatsökningarna har behandlats, om att en kandidat inte tas upp i sammanställningen av kandidatlistorna	40 §
Torsdag 25.4.2019	31.	Helsingfors valkrets-nämnd	Uppgörande av sammanställningen av kandidatlistorna	41 §
Efter att sammanställningen av kandidatlistorna har gjorts upp		Helsingfors valkrets-nämnd	Distribution av sammanställningen av kandidatlistorna	44 §
Torsdag 25.4.2019	31.	Helsingfors valkrets-nämnd	Kandidatuppgifterna registreras i det riksomfattande kandidatregistret	43 § 2 mom.
Torsdag 25.4.2019	31.	Den som brevröstar	Brevröstningen inleds	66 d § 1 mom.
Torsdag 25.4.2019 tidigast efter att sammanställningen av kandidatlistorna har uppgjorts	31.	Kandidaten	Frivillig förhandsredovisning om valfinansieringen kan lämnas in till statens revisionsverk	⁷
Torsdag 2.5.2019 senast	24.	Befolkningsregistercentralen	Ett meddelandekort sänds till de röstberättigade vars adress är känd Vid Europaparlamentsval sänds kortet emellertid inte till sådana i rösträttsregistret införda personer som Befolkningsregistercentralen antecknar i rösträttsregistret som saknande rösträtt.	21 § 4 mom. 21 § 4 mom. och 26 § 5 mom.
Onsdag 8.5.2019	18.	Valförrättare	Förhandsröstningen ombord på finska fartyg kan inledas	47 § 1 mom.
Fredag 10.5.2019 före kl. 16	16.	En röstberättigad eller någon annan person	Rättelseyrkande som gäller rösträttsregistret framställs hos magistraten	24 § 1 mom.
Måndag 13.5.2019	13.	Magistraten	Rättelseyrkandet avgörs	25 § 1 mom.
Omedelbart efter magistratens beslut		Magistraten	Beslutet med anledning av rättelseyrkandet delges parterna och meddelandekortet sänds,	25 § 2 mom.

⁷ Lag om kandidaters valfinansiering 11 § 1 mom.

			om beslutet innefattar att personen i fråga införs i rösträtsregistret	
Tisdag 14.5.2019 före kl. 12	12.	Magistraten	Eventuella ändringar till följd av beslutet om rättelseyrkande förs in i rösträtsregistret	25 § 1 mom.
Tisdag 14.5.2019 före kl. 12	12.	Befolkningsregistercentralen/ magistraten	Eventuella självrättelser och de anteckningar som föranleds av dessa görs i rösträtsregistret	26 § 1 mom. och 5 mom.
Utan dröjsmål		Befolkningsregistercentralen/ magistraten	Befolkningsregistercentralens eller magistratens beslut som föranleds av självrättelser delges personen i fråga och ett meddelandekort skickas	26 § 2 mom. och 25 § 2 mom. 26 § 3 mom.
Senast den sjunde dagen efter den dag då personen i fråga delgavs beslutet eller det publicerades i den officiella tidningen		Den som framställde rättelseyrkandet	Besvär hos förvaltningsdomstolen över ett beslut av magistraten genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller avvisats och över ett beslut av Befolkningsregistercentralen eller magistraten genom vilket en person med stöd av 26.2 § antecknats i rösträtsregistret som saknande rösträtt	27 § 1 mom.
Tisdag 14.5.2019 fr.o.m. kl. 12	12.	Befolkningsregistercentralen	Rösträtsregistret vinner laga kraft	28 § 1 mom.
Tisdag 14.5.2019 före kl. 16	12.	En röstberättigad som vill rösta hemma	Anmälan till den kommunala centralvalnämnden om önskan att rösta hemma	55 § 1 mom.
Onsdag 15.5.2019	11.	Valförrättarna, valbestyrrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet och i finska beskickningar samt hemmaröstningen inleds	47 § 1 mom.
Lördag 18.5.2019	8.	Valförrättarna	Förhandsröstningen i utlandet avslutas	47 § 1 mom.
Tisdag 21.5.2019	5.	Valförrättarna, valbestyrrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet och hemmaröstningen avslutas	47 § 1 mom.

Onsdag 22.5.2019 fr.o.m. kl. 18 ⁸	4.	Justitieministeriet	Vallängderna matas ut ur röst- rättsregistret röstningsområdes- vis och längderna ställs till centralvalnämnderna	71 § 1 mom.
Fredag 24.5.2019 före kl. 19	2.	Den som brevröstar	Brevröstningshandlingarna ska vara framme hos den behöriga kommunala centralvalnämnden	66 e § 3 mom.
Fredag 24.5.2019 kl. 19	2.	Centralvalnämnden	Förhandsröstningshandlingarna granskas så att de handlingar som kommit in före kl. 19 hin- ner behandlas Brevröstningshandlingarna granskas så att de handlingar som kommit in fredagen den 24 maj 2019 före kl. 19 hinner be- handlas	63 § 1 mom. 66 g § 1 mom.
Efter att brevröstnings- handlingarna granskats		Centralvalnämnden	De röstsedlar som lämnats vid brevröstning stämplas på nytt och innesluts i nya kuvert	66 g § 3 mom.
Lördag 25.5.2019	1.	Kandidaten	Frivillig förhandsredovisning om valfinansieringen och kostna- derna för valkampanjen lämnas in till Statens revisionsverk	⁹
Söndag 26.5.2019 kl. 9-20	VD	Valnämnden	Röstning på valdagen	68 §
Söndag 26.5.2019 tidigast kl. 15 eller av särskilda skäl tidigast kl. 12	VD	Valkrets-nämnden	Räkning av förhandsröster (och brevröster)	86 § 1 mom.
Söndag 26.5.2019 Efter kl. 20	VD	Valnämnden	Preliminär rösträkning	78 §
Måndag 27.5.2019 Senast kl. 12	1.	Valkrets-nämnden	De röster som avgetts på valda- gen kontrollräknas	87 § 1 mom.
Onsdag 29.5.2019 vid mötet som inleds kl. 18	3.	Valkrets-nämnden	Fastställande av valresultatet och meddelande om röstetalen och antalet röster till Helsing- fors valkrets-nämnd	178 §

⁸På grund av förberedelserna som behövs för utskrivandet stängs rösträttsregistret en timme före tidsfristen som anges i 71 § 1 mom. i vallagen.

⁹ L om kandidaters valfinansiering 11 §

Onsdag 29.5.2019 utan dröjsmål efter ovan nämnda meddelande		Helsingfors valkrets-nämnd	Fastställande av valresultatet i hela landet, meddelande av resultatet till justitieministeriet, kungörelse om resultatet och sändande av fullmakterna till de invalda	179, 181 och 182 §
Inom 14 dagar efter att valresultatet har offentliggjorts		Ändringssökanden	Besvär över beslut av Helsingfors valkrets-nämnd med vilket resultatet har fastställts ska anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol	100-102 §
Söndag 9.6.2019		Kandidaten	Sådana kostnader för kandidaten valkampanj i valet som finansieras med valfinansiering kan inte länge uppkomma	¹⁰
Söndag 9.6.2019		Partiet	Kampanjtiden för valet går ut	¹¹
När valresultatet har vunnit laga kraft		Justitieministeriet	Arkivutskrifter matas ut ur röst-rättsregistret	29 § 3 mom.
Efter att arkivutskrifterna har matats ut		Befolkningsregistercentralen	Uppgifterna utplånas ur röst-rättsregistret	29 § 3 mom.
Inom två månader från att valresultatet har fastställts (senast måndagen den 29 juli 2019)		Den som valts till ledamot av Europaparlamentet och den som bestämts till ersättare för ledamot vid fastställande av valresultatet	Redovisning om valfinansiering ska lämnas in till statens revisionsverk	¹²
Senast 31.12.2019 och varje kalenderår under valperioden vid behov		Ledamot av Europaparlamentet och ersättare (vid behov)	Efterhandsredovisning om valfinansieringen lämnas in till Statens revisionsverk	¹³

¹⁰ L om kandidaters valfinansiering, 2 § mom.

¹¹ Partilag 8 § 3 mom.

¹² 5 och 8 § i lagen om kandidaters valfinansiering

¹³ L om kandidaters valfinansiering 11 a §

EUROPAPARLAMENTSVALET

26.5.2019

Förhandsröstning:

I Finland 15–21.5.2019

Utomlands 15–18.5.2019

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET